

jaarverslag 2010-2011

jaarverslag 2010-2011

Vlaamse Onderwijsraad

depotnummer

D/2011/6356/1

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6

1210 Brussel

info@vlor.be

www.vlor.be

tel. 02 219 42 99

fax 02 219 81 18

v.u.

Mia Douterlungne

vorm

Meer wit

beeld

© Donna Coleman

2-3

colofon
missie

missie

De Vlaamse Onderwijsraad is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Alle groepen in de samenleving die daarbij betrokken zijn, hebben vertegenwoordigers in de Vlor.

Zij overleggen er om samen de kwaliteit, redelijkheid en rechtvaardigheid van onderwijs en vorming in Vlaanderen verder te verbeteren.

Vooraf

*In dit jaarverslag leest u hoe de Vlor in het schooljaar 2010-2011 het onderwijsbeleid adviseerde, besprak en bestudeerde. In een dubbelgesprek blikken algemeen voorzitter **Ann Demeulemeester** en administrateur-generaal **Mia Douterlungne** terug op dit werkjaar. Ze kijken tegelijk al vooruit naar het nieuwe schooljaar.*

De Vlor leverde dit werkjaar 47 adviezen af. Wat waren volgens jullie de meest opmerkelijke adviezen van het werkjaar?

Ann Demeulemeester:

'We hebben in enkele belangrijke dossiers op een overtuigende manier aangetoond dat overleg kan leiden tot grote consensus in de standpunten van de verschillende onderwijspartners. Dit was bijvoorbeeld het geval met het advies over de oriëntatienota hervorming secundair onderwijs. Dit is een zeer rijk advies geworden omdat alle stappen van het overleg grondig zijn genomen. Dit tot algemene tevredenheid van de partners, die zich allemaal in het advies kunnen erkennen. Zij onderschrijven het belang van een hervorming van het secundair onderwijs.

De Vlor heeft verschillende elementen aangedragen voor een hertekening van het secundair onderwijs. De Vlor-adviezen willen wel eens het label 'conservatief' of 'defensief' meekrijgen. Wel, dat is niet het geval voor dit advies dat met open vizier en toekomstgericht meedenkt. Dat geldt zeker ook voor het advies over het voorstel van decreet inschrijvingsrecht. Meer zelfs, hier heeft de Vlor volledig nieuwe pistes aangedragen. Dit is ook het geval voor het advies over participatie. Kritisch, maar tegelijk creatief en constructief.

Mia Douterlungne:

'Ik zou zeker ook enkele adviezen op eigen initiatief willen ver-

noemen. Daarbij worden belangrijke vragen die in het veld leven, opgenomen en uitgewerkt tot bruikbare adviezen voor de onderwijsminister, al dan niet uit te werken met zijn collega's. Ik denk aan het advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen dat ingaat op een noodzakelijke samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs, het advies over aanmeldingsprocedures als voorloper van het advies over inschrijvingsrecht,...

We mogen dus zeggen dat de Vlor dit jaar goed werk geleverd heeft?

Ann Demeulemeester:

'Ja, en dit ondanks de besparingen die ook de Vlor treffen... Ik vind die inhoudelijke inbreng van de adviezen een echte rode draad in het advieswerk van afgelopen werkjaar. Ik hoop dat we die aanpak kunnen aanhouden, het betekent echt wel een meerwaarde voor het beleidsvoorbereidend proces. Door mee te denken op een conceptuele manier maakt de Vlor zijn missie waar als strategische raad.'

Mia Douterlungne:

Van enkele adviezen die we afgelopen werkjaar hebben uitgebracht, valt op dat ze zeer concreet geformuleerd zijn. Dit in tegenstelling tot het 'vage' taalgebruik dat dikwijls aan onze adviezen wordt toegeschreven.

Naast zijn adviesopdracht heeft de Vlor ook veel tijd besteed aan informatiedoorstroming van beleidsnota's en belangrijke wetenschappelijke rapporten. Veel beleidsdossiers waren 'in opbouw' en we hebben geprobeerd al onze leden voldoende op de hoogte te houden.'

Dit werkjaar ontving de Vlor ook twee adviesvragen vanwege het Vlaams Parlement.

Ann Demeulemeester:

'Naast het voorstel van decreet over het inschrijvingsrecht,

vroegen enkele parlementsleden de Vlor ook om een advies te formuleren over een nieuw beleid voor de promotie van exacte wetenschappen en techniek. Het parlement wil duidelijk een actievere rol spelen in het beleidvoorbereidend proces. Voor de Vlor hoeft dit geen concurrentie te zijn, integendeel: we kunnen hier samenwerken.'

Mia Douterlungne:

'We hebben dit jaar speciaal ingezet op een betere informatiedoorstroming naar het Vlaams Parlement. In het begin van het werkjaar was er overleg tussen een delegatie van de Commissie Onderwijs en Gelijke Kansen en de voorzitters van de deelraden van de Vlor. Bedoeling was om elkaars werkprogramma te kennen en af te stemmen. Het Vlor-secretariaat wijst de parlementsleden ook op adviezen die relevant zijn voor de agenda. Uit de besprekingen van de Commissie blijkt dat er regelmatig wordt verwezen naar onze adviezen.'

Wat mogen we verwachten voor het werkjaar 2011-2012?

Ann Demeulemeester:

'Met het nieuwe werkjaar zitten we halfweg de legislatuur. We kunnen dit beschouwen als een ijkpunt voor het beleid dat de minister heeft aangekondigd bij zijn aantreden. Het kan voor de Vlor een goede gelegenheid zijn om na te gaan hoever het staat met de uitvoering van het beleidsplan. Tot nu toe hebben we kunnen ervaren dat de minister openstaat voor advies en participatie. We hopen dat hij dit blijft aanhouden nu een cruciaal deel van zijn beleid zal worden waargemaakt...'

Mia Douterlungne:

'Er zitten nu enkele belangrijke dossiers in de pijplijn voor regelgeving: de hervorming van het secundair onderwijs, de hervorming van het DKO, sociale voorzieningen in het hoger

onderwijs, het integratiedecreet hoger onderwijs, de afgeleiden van het dossier leerzorg, de kwalificatiestructuur, HBO5,... De Vlor verwacht het komende werkjaar over de meeste van deze dossiers de formele adviesvragen.'

Kan je al iets vertellen over de geplande activiteiten op eigen initiatief?

Ann Demeulemeester:

'De Vlor zal een probleemverkenning organiseren over de 'vermastering' van het lerarenambt. Bedoeling is om vooral een analyse te maken en te vergelijken met de situatie in het buitenland. Parallel zal de Raad Basisonderwijs een profiel opmaken van de leraar basisonderwijs.'

Mia Douterlungne:

'Daarnaast zal een probleemverkenning lopen over stimuli voor cursisten levenslang leren. In vergelijking met andere landen, participeren in Vlaanderen nog te weinig mensen aan dat levenslang leren. Verder willen we met een advies ook inzoomen op de nood aan een actief kwalificerend beleid, zeker wat betreft ongekwalificeerde uitstromers en kortgeschoolden. Er zijn ook verschillende studiedagen gepland om uitwisseling te hebben met het veld over enkele belangrijke visieteksten van de Vlor: trajectbegeleiding voor leren en werken, transparantie-instrumenten voor het hoger onderwijs, instrumenten voor een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt,...

Tot slot: wat zijn de persoonlijke verwachtingen voor het nieuwe werkjaar?

Ann Demeulemeester:

'Ik hoop dat we met de Vlor de ingeslagen weg verder kunnen zetten. We kunnen echt onze impact vergroten door de input die we leveren voor het beleid. Die moet niet alleen gedragen,

Ann Demeulemeester

Mia Douterlungne

maar ook vernieuwend en conceptueel zijn. De voorstellen van de Vlor moeten concrete oplossingen aanreiken voor beleidskeuzes.

Ik verwacht ook dat onderwijsbeleid een belangrijke rol zal blijven spelen in de Europese strategie. Hier moet de Vlor zeker een vinger aan de pols blijven houden. De impact van Europa op het Vlaamse onderwijs zal vergroten, of we dat nu willen of niet. Soms hebben we het gevoel dat we hier weinig greep op hebben, maar we moeten erin geloven dat we op Europa kunnen wegen. Die intentie is ook aanwezig bij de minister en bij het parlement.'

Mia Douterlungne:

'Ik hoop ook dat de Vlor de gesprekstafel kan blijven bieden voor de onderwijspartners om in alle openheid strategische onderwijsdossiers te bespreken. Als secretariaat willen wij hiervoor ten volle ondersteuning bieden door goede voorbereidende nota's te maken, efficiënt te plannen en ook door bijvoorbeeld gericht gebruik te maken van sociale media om de Vlor nog meer op de kaart te zetten.'

'Door mee te denken op een conceptuele manier maakt de Vlor zijn missie waar als strategische raad.'

deel 1

De Vlor: wat, wie, hoe?

1	Wat is de Vlor?	10
2	Wat doet de Vlor?	11
2.1	Advies	11
2.2	Overleg	13
2.3	De Vlor als kenniscentrum	13
3	Wie is de Vlor?	14
4	Het permanent secretariaat	15
4.1	Personeel	15
4.2	Informatie en communicatie	15
5	Internationale dimensie	17

deel 2

Een jaar onderwijsbeleid door de ogen van de Vlor

1	'Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen'	20
1.1	Participatie	20
1.2	Educaties	21
1.3	Verbreding en verdieping van het deeltijds kunstonderwijs	22
1.4	Leerlingenbegeleiding en -ondersteuning	23
1.5	Spijbelen en luxeverzuum	24
1.6	Gezondheidsbevordering op school	24
1.7	Genderdiversiteit	25
1.8	Jeugdbeleid	25
2	'Kansen geven aan elk talent'	25
2.1	Participatie kleuteronderwijs	25
2.2	Voortijdig schoolverlaten	26
2.3	Hervorming secundair onderwijs	26
2.4	Tweedekansleerwegen	28
2.5	Hoger beroepsonderwijs (HBO5)	29
2.6	Hoger onderwijs	29
2.7	Levenslang leren	31

3	Nederlands als tweede taal (NT2)	32
4	'Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt'	32
4.1	Trajectbegeleiding	32
4.2	Invulling van de Vlaamse kwalificatiestructuur	33
4.3	De beroepsopleidingen versterken	33
4.4	De Regionale Technologische Centra (RTC)	34
4.5	Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie	34
5	'De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden'	35
6	'De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken'	36
6.1	Participatie	36
6.2	De brede school	37
6.3	Scholengemeenschappen	37
6.4	Internationaal onderwijsbeleid	38
7	'Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden'	39
7.1	Inschrijven en aanmelden	39
7.2	Omkadering	41
8	Beleidsmethoden	41
8.1	Beleidssturing	41
8.2	Beleidsvoorbereidend onderzoek	41
9	Onderwijsaanbod en -organisatie	43
9.1	Wijzigingen studieaanbod secundair onderwijs	43
9.2	Opleidingsprofielen en programmaties volwassenenonderwijs	45
9.3	Programmaties in het deeltijds kunstonderwijs	45

deel 3
Bijlagen

De Vlor: wat, wie, hoe?

1 Wat is de Vlor?

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Als advies- en overlegorgaan speelt hij een belangrijke rol in de voorbereiding van het onderwijsbeleid, maar hij werkt onafhankelijk van de bevoegde minister en het Ministerie Onderwijs en Vorming.

De Vlor kan advies geven of overleg organiseren over alle onderwijsmateries waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is: het onderwijs in strikte zin, maar ook andere sectoren van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming zoals de centra voor leerlingenbegeleiding en de deeltijdse vorming. Daarenboven beoordeelt de raad op eigen initiatief of op vraag geregeld initiatieven van andere beleidsdomeinen die duidelijke gevolgen hebben voor het onderwijs.

Representatief

In de Vlor zetelen vertegenwoordigers van:

- schoolbesturen uit de verschillende onderwijsnetten;
- besturen van vormings- en opleidingscentra;
- directeurs en instellingshoofden;
- het personeel;
- leerlingen, studenten, cursisten en ouders;
- centra voor leerlingenbegeleiding;
- sociaal-culturele en sociaal-economische organisaties;

Bovendien maken ervaringsdeskundigen uit het onderwijs deel uit van de verschillende raden van de Vlor.

Iedereen die bij onderwijs en vorming betrokken is, heeft dus een stem in de Vlor: instellingen, personeelsleden, gebruikers (leerlingen, studenten, cursisten en ouders) en maatschappelijke organisaties. Samen zorgen ze ervoor dat de Vlor het onderwijsbeleid bekijkt vanuit een onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke invalshoek.

‘Wijs beleid door overleg’

Omdat zoveel verschillende actoren lid zijn van de Vlor, is hij een goede barometer voor wat het brede onderwijsveld van het beleid verwacht. Via het overleg en het advieswerk kan het onderwijsveld er invloed hebben op het beleid. Omgekeerd kan de overheid er steun vinden voor beleidsvoorstellen, zodat ze meer kans maken om ingeburgerd te raken in de onderwijspraktijk. Die wisselwerking tussen onderwijsveld en beleid heeft de Vlor samengevat in zijn motto ‘Wijs beleid door overleg’. Als strategisch overlegorgaan wil hij bijdragen tot een goed onderwijsbeleid.

Structuur

De Vlaamse Onderwijsraad bestaat uit een Algemene Raad en vier deelraden, een voor elk onderwijsniveau. De Algemene Raad behandelt overkoepelende thema's, de deelraden behandelen autonoom de thema's van hun onderwijsniveau.

Elke raad heeft een bureau dat de raadsvergadering voorbereidt en de procedures vastlegt. Het Vast Bureau van de Algemene Raad coördineert de adviezen van de deelraden en ziet toe op de samenhang. Onder de vleugels van de raden werken talrijke commissies en werkgroepen voor specifieke onderwerpen of onderwijsvormen en -sectoren.¹ Alles samen zijn meer dan duizend onderwijsmensen op een of andere manier betrokken bij overleg in de Vlor over zeer uiteenlopende thema's. Zij zorgen ervoor dat de onderwijspraktijk inspraak heeft in het onderwijsbeleid.

Permanent secretariaat

Het permanent secretariaat van de Vlor ondersteunt de werking van de raden zowel praktisch als inhoudelijk. Het organiseert en stoffeert vergaderingen en activiteiten, verzorgt de communicatie en bereidt de publicaties voor. De medewerkers volgen de onderwijsactualiteit en de stand van het wetenschappelijk onderzoek op, bereiden de besprekingen voor, schrijven ontwerp teksten en verwoorden de conclusies in adviezen, verslagen,... (zie punt 4)

Historiek

De Vlor werd 21 jaar geleden opgericht met onderwijsdecreet II van 31 juli 1990. De onderwijsraad vergaderde effectief vanaf 1991. In 2002 vereenvoudigde de raad zijn structuur tot een Algemene Raad en vier deelraden. Door de afdelingen bij de deelraden af te schaffen, anticipeerde de Vlor op hervormingen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid, het kaderdecreet op de strategische adviesraden en het participatiedecreet.²

Titel IV van het participatiedecreet, dat ook de inspraak op school regelt, trad in 2006 in werking. Dit gebeurde in twee fasen. De bepalingen over de nieuwe samenstelling van de Vlaamse Onderwijsraad gingen in op 1 januari 2006. De overige artikelen werden van kracht op 1 april 2006, samen met de reorganisatie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid. Sindsdien is de Vlor een strategische adviesraad. Dit had gevolgen voor de samenstelling en de werking van de Vlor.

---

2 Wat doet de Vlor?

2.1 Advies

De Vlor is in de eerste plaats een adviesraad. Hij beoordeelt de beleidsplannen van de overheid en doet zelf voorstellen voor het onderwijsbeleid. De raad bracht dit werkjaar 47 adviezen uit.³

De minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming is verplicht om de Vlor advies te vragen over zijn beleidsnota en beleidsbrieven, voorontwerpen van decreet en uitvoeringsbesluiten in verband met de organisatie van tijdelijke projecten. Hij kan ook beslissen om over andere uitvoeringsbesluiten advies te

vragen. Ook het Vlaams Parlement kan de Vlor om advies vragen over onderwijsthema's. Daarnaast verplichten diverse decreten of besluiten de minister de Vlor advies te vragen over welomschreven onderwerpen zoals eindtermen en ontwikkelingsdoelen, prioritaire thema's voor onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OB-PWO) of de programmatie van nieuwe opleidingen.⁴ Dit werkjaar bracht de raad 36 adviezen uit op verzoek.

De Vlor toetst de beleidsplannen aan onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria. Hij onderzoekt of ze wenselijk, haalbaar en aanvaardbaar zijn en hij peilt naar het effect ervan op de instellingen, de gebruikers en de samenleving.

De onderwijsraad brengt ook uit eigen beweging advies uit. Dan geeft hij zijn visie op de hoofdlijnen van het onderwijsbeleid of op maatschappelijke ontwikkelingen of beleidsinitiatieven in andere domeinen die het onderwijs beïnvloeden. Afgelopen werkjaar werden 11 adviezen op eigen initiatief geformuleerd.

De Vlor kan ook vertrouwelijke aanbevelingen uitbrengen. De overheid kan op die manier voorstellen discreet toetsen aan de inzichten van het onderwijsveld zonder dat beide partijen al door standpunten gebonden zijn.

De Vlor als strategisch adviesorgaan

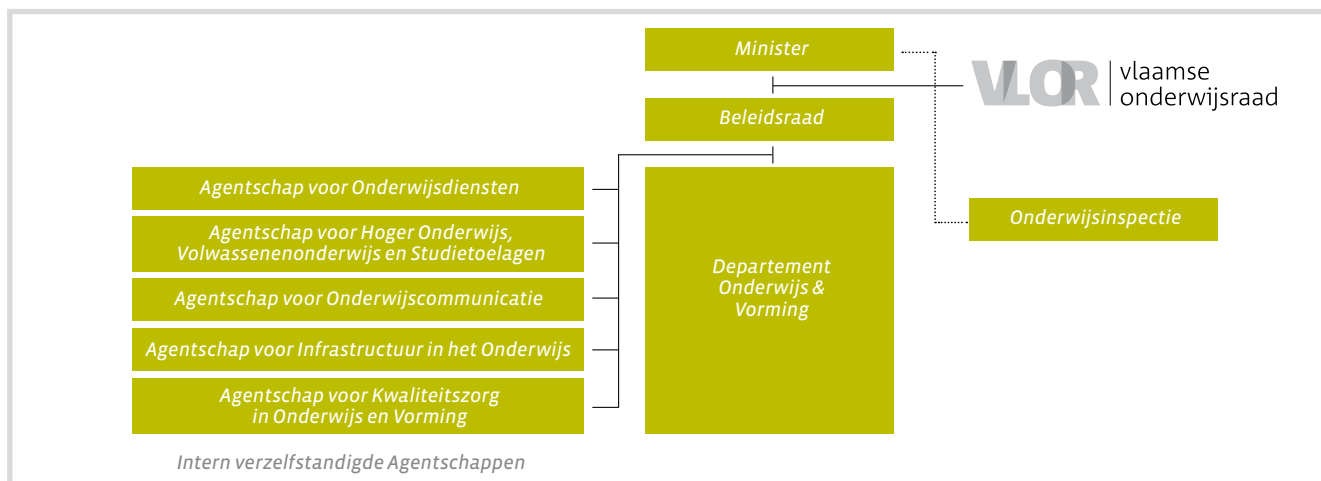
Sinds Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) op 1 april 2006 in werking trad voor het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, is de Vlor officieel de strategische adviesraad voor dat beleidsdomein.

¹ Bijlage 3: organigram van de Vlor

² Vlaams Parlement (2003), Decreet strategische adviesraden, 18 juli 2003 en Vlaams Parlement (2004), Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, 2 april 2004 (zie ook bijlage 1)

³ Bijlage 4: overzicht van de uitgebrachte adviezen 2010-2011

⁴ Bijlage 2: overzicht van de specifieke bevoegdheden van de Vlor

Titel IV van het participatiedecreet bepaalt de opdracht, samenstelling, werking en financiering van de Vlor. Het legt ook vast welke artikelen van het decreet op de strategische adviesraden van 18 juli 2003 op de Vlor van toepassing zijn.⁵

De opdrachten van de Vlor spitsen zich toe op wat van strategisch belang is voor de ontwikkeling van het onderwijs in Vlaanderen. Alle strategische adviesraden hebben de opdracht om bij te dragen tot de vorming van een beleidsvisie. Zij kunnen uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid en over toekomstig beleid om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. De Vlor brengt al langer toekomstgerichte adviezen uit op eigen initiatief en kan onder deze bepalingen verder proactief wer-

ken. Eventueel studiewerk gebeurt in de Vlor in functie van de decretale advies- en overlegfuncties, vooral om adviezen degelijk te onderbouwen. Het participatiedecreet vermeldt expliciet dat de Vlor bij het uitbrengen van advies of bij het organiseren van overleg, pedagogische, onderwijskundige en maatschappelijke criteria hanteert.

De gewone adviestermijn is vastgelegd op 30 kalenderdagen. Een spoedadvies moet de Vlor binnen tien werkdagen afleveren. De Vlor blijft aandringen om deze termijn in overleg te verlengen voor erg fundamentele adviezen en adviezen over ingrijpende hervormingen. Dit laat de raad (en de geledingen die er deel van uitmaken) toe beter te overleggen met het onderwijsveld en de partnerorganisaties.

12-13
De Vlor: wat, wie, hoe?

De raad vindt het belangrijk dat hij op eigen initiatief advies kan uitbrengen over transversaal onderwijsbeleid als thema's uit aangrenzende beleidsdomeinen (bijvoorbeeld Werk, Welzijn, Milieu, Inburgering of Wetenschap en Innovatie) relevant zijn voor onderwijs en vorming.

Het decreet strategische adviesraden bepaalt dat de samenwerking tussen de Vlor, de onderwijsadministratie en de minister en zijn kabinet formeel wordt vastgelegd in een **beleidsovereenkomst** voor vier jaar. In overleg hebben zij de opdrachten van de Vlor, de wijze van samenwerking, de informatie-uitwisseling en allerlei praktische aspecten vastgelegd. In april 2011 werd een nieuwe beleidsovereenkomst afgesloten.

De regering kan volgens het decreet op de strategische adviesraden afwijken van een advies als ze in de nota bij de definitieve goedkeuring motiveert waarom. Als het advies gaat over beslissingen die de Vlaamse Regering niet hoeft goed te keuren, zal de overheid in een brief aan de Vlor motiveren waarom ze afwijkt van het advies.

2.2 Overleg

De Vlor is ook een overlegforum waar diverse onderwijspartners visies en ideeën uitwisselen over de organisatie en de toekomst van het Vlaamse onderwijs. Dit overleg is praktijkgericht en levert tastbare resultaten op. Voorbeelden zijn:

- de sectorcommissies waar onderwijs en arbeidsmarkt elkaar ontmoeten;

- de engagementsverklaringen over de meerwaarde van diversiteit in het leerplicht- en hoger onderwijs;

De Vlor organiseert verschillende projecten zoals over gezondheidsbevordering, internationaal onderwijsbeleid, gelijke onderwijskansen en diversiteit en praktijkgericht onderzoek.

2.3 De Vlor als kenniscentrum

Een adviesorgaan moet ook de stand van het wetenschappelijk onderzoek volgen. De Vlor steunt zijn adviezen op actuele onderzoeken en internationale rapporten. Als kenniscentrum van onderwijs organiseert de Vlor ook talrijke studiedagen en vormingsmomenten voor uiteenlopende doelgroepen.⁶ Hij neemt ook externe experts in de arm bij de voorbereiding van adviezen of om zelf onderwijskundige problemen te verkennen.

In zijn **probleemverkenningen** bekijkt de Vlor, met de medewerking van wetenschappers en ervaringsdeskundigen, toekomstige strategische keuzes waar het onderwijsbeleid voor staat of nieuwe ontwikkelingen en problemen die opduiken. Het is dan niet de bedoeling meteen een standpunt te bepalen. In de eerste plaats wil de raad zicht krijgen op alle aspecten van een onderwijskundig probleem om een eventueel advies later beter te onderbouwen. De Vlor organiseerde dit werkjaar een probleemverkenning over de relatie tussen gezin en school.

De Vlor fungeert ook als een platform waar geledingen informatie krijgen en uitwisselen. Zo organiseerde de raad

afgelopen werkjaar verschillende **informatiesessies** waar uit de eerste hand toelichting werd gegeven over actuele onderwijsdossiers: de beginsituatie van leerlingen in het eerste leerjaar B van het secundair onderwijs, de beleidsevaluatie RTC, de investeringsoperaties en samenwerking VDAB-onderwijs, de PISA-resultaten, het rapport schoolverzuim 2009-2010, de sociale ongelijkheid bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs, de maximumfactuur, de Bruggeverklaring en de OESO-doorlichting van beroepsgericht onderwijs,... Via de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid krijgen de geledingen informatie over de internationale ontwikkelingen.

Het werkjaar wordt traditioneel gestart met een studie- en ontmoetingsdag eind september voor alle leden van de Vlor in de Schelp van het Vlaams Parlement. Het thema van de startdag van dit werkjaar was de juridisering van het onderwijs.

De **documentatiedienst** beheert de informatie over onderwijs voor de personeelsleden van het secretariaat, de leden en geïnteresseerde derden. De collectie bestaat voornamelijk uit naslagwerken, bibliografische instrumenten, wetenschappelijke documentatie, onderwijstijdschriften en de bewegingspers (o.m. bladen van de organisaties vertegenwoordigd in de Vlor). Door de documentatiedienst in een glazen ruimte naast de onthaalbalie te plaatsen, nodigt de Vlor zijn leden expliciet uit om er binnen te stappen en gebruik te maken van de dienstverlening. Men kan de catalogus ter plaatse raadplegen via een Windows-gestuurde vereenvoudiging van een specifieke zoektaal (CDS-ISIS). De documentatiedienst beheert ook het inhoudelijk archief van de Vlor.

Om de kennisdeling tussen de personeelsleden van het secretariaat te vergroten, is bij de aanvang van het werkjaar een interne **portaalwebsite** in gebruik genomen. Via dit portaal kan het personeel samen werken aan documenten voor de raden en het traject volgen dat adviezen binnen de Vlor afleggen. Het portaal biedt ook de mogelijkheid om vergaderingen en activiteiten binnen de Vlor te koppelen aan de persoonlijke agenda van de personeelsleden. Via het dagelijks persoverzicht blijft het personeel op de hoogte van de onderwijsactualiteit.

3 Wie is de Vlor?

Samenstelling

De Vlor heeft een brede samenstelling. Alle groepen in de samenleving die betrokken zijn bij onderwijs en vorming hebben vertegenwoordigers in de Vlor. De meesten zetelen namens de representatieve organisaties van schoolbesturen, van de onderwijsvakbonden, de centra voor leerlingenbegeleiding, de ouderverenigingen, de leerlingen en studenten, de sociale partners en sociaal-culturele organisaties.

Sinds 1 januari 2006 zetelen in alle raden, behalve in de Raad Hoger Onderwijs, ook gecoöpteerde ervaringsdeskundigen en rechtstreeks verkozen directeurs.⁷ De Vlor organiseerde daarvoor in de herfst van 2009 verkiezingen onder alle directeurs in het basis-, het secundair en het volwassenenonderwijs, en directeurs van de centra voor leerlingenbegeleiding, voor deeltijds kunstonderwijs en voor basiseducatie. In de Raad Hoger Onderwijs duiden VLIR en VLHORA acht instellingshoofden aan die de universiteiten en hogescholen vertegenwoordigen.

De twee gecoöpteerde ervaringsdeskundigen (en hun plaatsvervangers) in de raden werden aangeduid door de overige raadsleden na een oproep tot kandidaatstelling. De vertegenwoordigers van de cursisten in de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zijn eveneens gecoöpteerd. In de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zetelen ook vertegenwoordigers van de opleidingsverstrekkers VDAB, SYNTRA-Vlaanderen en SoCius, naast de klassieke 'inrichtende machten' van het onderwijs. In alle raden zijn er twee mandaten voor sociaal-culturele organisaties. De Verenigde Verenigingen⁸ duidt de vertegenwoordigers aan.

Ann Demeulemeester is de algemeen voorzitter van de Vlor sinds september 2004. In mei 2010 werd zij herkozen door de leden van de Algemene Raad. Zij bekleedt het mandaat niet namens een bepaalde geleding en zit de Algemene Raad voor met raadgevende stem.

Inbreng van deskundigen en praktijkmensen

Ongeveer de helft van de leden van de vier deelraden heeft rechtstreeks voeling met de praktijk. Ze zijn bijvoorbeeld leraar, directeur, zorgcoördinator, CLB-medewerker, ouder, leerling of student, of ze werken met onderwijsmensen samen als pedagogisch adviseur. In de Algemene Raad bedraagt die verhouding ongeveer 30%. In commissies en werkgroepen zetelen heel wat leraren en docenten.

Voor deskundigen van de overheid of uit de academische wereld zijn geen aparte mandaten in de raden van de Vlor. Het participatiedecreet laat wel toe dat de raden deskundigen uitnodigen op hun vergaderingen. Omdat de onderwijsraad de inbreng van deskundigen erg nuttig vindt, heeft hij met de

⁷ Bijlage 4: samenstelling van de verschillende raden

⁸ De Verenigde Verenigingen is een samenwerkingsverband van de middenveldorganisaties: <http://www.deverenigdeverenigingen.be/>

onderwijsadministratie en de onderwijsinspectie afgesproken om vaste contactpersonen op raadsvergaderingen uit te nodigen. Wetenschappers worden op basis van hun specifieke kennis ad hoc uitgenodigd in functie van het thema.

4 Het permanent secretariaat

Het permanent secretariaat van de Vlor staat in voor de praktische organisatie en de inhoudelijke ondersteuning van de onderwijsraad.

4.1 Personeel

Het secretariaat telt 30 medewerkers: 8 mannen, 22 vrouwen. Het gaat om 19 statutairen, 4 contractuelen, 6 gedetacheerden en 1 leerwerker uit het deeltijds beroepssecundair onderwijs die werkervaring opdoet.

In de loop van het werkjaar 2010-2011 zijn de onthaalverantwoordelijke en de directiesecretaresse via horizontale mobiliteit toegelaten tot de proeftijd en vastbenoemd. Beiden waren voordien geslaagd in de generieke proef voor respectievelijk niveau C en niveau B.

Net zoals in het werkjaar 2009-2010, werd de Vlor gevat door de besparingen die de Vlaamse Regering oplegde. Dit had niet alleen gevolgen voor de werking, maar ook voor het aantal personeelsleden van het permanent secretariaat. Twee vrijgekomen functies werden niet ingevuld: een functie op ni-

veau B die was vrijgekomen na interne mobiliteit en een functie van secretaris Raad Secundair Onderwijs die vrijkwam als gevolg van een opruiststelling.

De besparingen hadden ook gevolgen voor de personeels-ondersteuning van de projecten in het kader van de Vlor. Het project Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid en het project Diversiteit kon voortaan slechts ondersteund worden door telkens een halftijds gedetacheerd personeelslid. De opvolging van het project Sectorcommissies gebeurt sinds het werkjaar 2010-2011 niet meer door een projectmedewerker, maar door leden van de vaste staf. De personeels-ondersteuning voor het project Gezondheidsbevordering bleef wel behouden en wordt sinds januari 2011 ingevuld door een nieuwe gezondheidscoördinator. Op vraag van de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming werd het project Praktijkgericht Onderwijsonderzoek opnieuw gestart. Hiervoor werd een halftijdse projectmedewerker aangetrokken.

In het voorbije werkjaar werd werk gemaakt van de introductie van competentieprofielen. De tot nu toe gehanteerde functioneringscriteria en gedragsindicatoren in het kader van selectie, evaluatie en vorming werden vertaald naar competentieprofielen op basis van het competentiewoordenboek van de Vlaamse overheid.

De Vlor ondersteunt verder het actieplan voor stage en werkervaringsplaatsen. In het kader hiervan werd iemand uit het deeltijds beroepssecundair onderwijs ingeschakeld aan het onthaal.

Vormingsbeleid

Het permanent secretariaat organiseert voor zijn eigen medewerkers regelmatig gemeenschappelijke interne vormingen. De thema's die dit jaar aan bod kwamen, waren onder meer werken met Sharepoint, presentatietechnieken en sociale media. Daarnaast volgen personeelsleden in overleg met hun evaluator individuele vormingen om hun gedragscompetenties en vaktechnische competenties aan te scherpen. Er is een evaluatie- en opvolgingssysteem ontwikkeld voor gevolgde vormingen.

De kantoren van het Vlor-secretariaat in het Artemisgebouw in de Kunstlaan

4.2 Informatie en communicatie

Het communicatiebeleid van de Vlor is gebaseerd op een communicatieplan waarin de strategische communicatie naar de beleidsactoren en de ledencommunicatie prioritair zijn. De communicatiekanalen worden afgestemd op deze specifieke doelgroepen.

Adviezen

De advisering van de Vlor is in eerste instantie gericht naar de beleidsmakers voor Onderwijs en Vorming, i.c. de minister (en zijn kabinet) en de administratie. De adviezen worden aan deze prioritaire doelgroep dan ook persoonlijk bezorgd. Ook de leden van de Commissie Onderwijs en Gelijke Kansen in het Vlaams Parlement en politieke partijen zijn een belangrijke doelgroep voor de Vlor-adviezen. Zij ontvangen op geregelde tijdstippen een overzicht van de recente adviezen of eerdere adviezen die relevant zijn voor de besprekingen van de Commissie.

Ledencommunicatie

Het intranet van de Vlor vormt de ruggengraat van de ledencommunicatie. De leden van de raden en commissies en de deelnemers aan tijdelijke werkgroepen kunnen zich snel en doelgericht informeren over de werkzaamheden waar zij rechtstreeks bij betrokken zijn. Zo kunnen zij de agenda en voorbereidende documenten van vergaderingen raadplegen en een opvolgingsdocument consulteren waarmee zij de weg van een (ontwerp)advies doorheen de organisatie kunnen opvolgen, samen met de eventuele wijzigingen aan de regelgeving die ermee verband houden. De dienst informatica verzorgt een interne helpdesk voor de medewerkers en de leden.

www.vlor.be

Op 30 september 2010 ging de nieuwe Vlor-website online. Vanuit een grondige behoefteanalyse werd een website ontwikkeld op basis van het open-source Drupal-systeem. Www.vlor.be heeft een uitgebreide zoekfunctie waarmee ondermeer ook de Vlor-adviezen thematisch te doorzoeken zijn. De website werd ook ontwikkeld volgens de nieuwe Vlor-huisstijl die eveneens werd gelanceerd in september 2010.

De Vlor-website had afgelopen werkjaar maandelijks gemiddeld meer dan 5000 bezoeken. De site wordt geraadpleegd om adviezen te bekijken, publicaties te bestellen, in te schrijven voor een activiteit of voor algemene informatie over de Vlor of over zijn projecten. Via de website lopen ook vragen om informatie binnen.

Nieuwsbrief

Alle leden van de Vlor, alle scholen en CLB ontvangen vier maal per jaar **In beraad**. Deze papieren nieuwsbrief met een oplage van 7000 exemplaren geeft een overzicht van de werkzaamheden en kondigt nieuwe initiatieven aan.

Sinds oktober 2010 verstuurt de Vlor maandelijks een **digitale nieuwsbrief**. Deze houdt abonnees op de hoogte van de recente Vlor-adviezen en van de agenda. Geïnteresseerden kunnen zich abonneren op deze nieuwsbrief via www.vlor.be. Momenteel telt de nieuwsbrief een duizendtal abonnees.

Andere kanalen

De leden van de Commissie Onderwijs en Gelijke Kansen van het Vlaams Parlement ontvangen regelmatig een overzicht van Vlor-adviezen die relevant zijn voor hun besprekingen. Om zich voor te stellen aan nieuwe leden, bezoekers en deelnemers aan Vlor-activiteiten, heeft de Vlor een kennismakingsfolder. Nieuwe leden van raden, commissies en werkgroepen ontvangen ook een welkomstbrochure met wegwijsinformatie.

Via de kranten en de bewegingspers probeert de Vlor zijn naambekendheid en de weerklank van zijn standpunten en activiteiten bij de publieke opinie te vergroten, om ook langs die weg invloed uit te oefenen op het onderwijsbeleid. Af en

toe informeert de raad gericht specifieke doelgroepen die belang hebben bij een advies, publicatie, project of activiteit.

Netwerking

De Vlor is lid van het netwerk voor management in de Vlaamse overheid (MOVI). Deze organisatie is bedoeld om de onderlinge communicatie en de uitwisseling van expertise tussen de overheidsinstellingen te verbeteren. De Vlor neemt deel aan de werkgroepen over bedrijfseconomische boekhouding, HRM, informatica, pr & communicatie, statuut en vorming & opleiding. De raad is ook vertegenwoordigd in het managementcomité en in de raad van bestuur van MOVI. Enkele leden van het permanent secretariaat zetelen ook in stuurgroepen van bijvoorbeeld VIONA en OBPWO-onderzoek.

5 Internationale dimensie

Een aparte commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid volgt het Europese onderwijsbeleid op de voet. Het verzamelen, verspreiden en organiseren van overleg over het internationale onderwijsbeleid is een opdracht die in de beleidsovereenkomst is ingeschreven. De commissie stelt op het einde van het werkjaar een samenvattende stand van zaken op voor de Algemene Raad met de voornaamste tendensen in het internationale onderwijsbeleid. Op de Vlor-website staat jaarlijks een overzicht van beleidsdocumenten die de Europese Unie in verband met onderwijs en vorming publiceerde. Het Engelstalige luik van de site geeft ook een vertaalde samenvatting van de relevante Vlor-adviezen.

Er zijn regelmatig adviezen of activiteiten van de Algemene Raad en de Raad Hoger Onderwijs over de internationale dimensie van onderwijs. (zie deel 2, punt 6.4).

Op de bijeenkomsten van de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid wordt geregeld een stand van zaken van het Europese onderwijsbeleid gegeven. Verschillende stafleden namen deel aan internationale studiedagen: *Breaking the cycle of disadvantage – Social inclusion in and through education (28-29 september 2010, Gent)*, *Quality assurance and transparency as interface between Vocational Education and Training (8 december 2010, Brugge)*, *OESO – Learning for jobs (7 februari 2011, Brussel)*, *EDIPED: European Digital Portfolio for Educators – Grundtvig (29 maart-4 april 2011, Athene)*, *Comenius Regio Conference (11-12 mei 2011, Bordeaux)*, *Student diversity in HE: conflicting realities. EAN-conference (20-23 juni 2011 Amsterdam)*, *LINK-conference: How do you make change happen? (Antwerpen, 5-6 juli 2011)*.

Het permanent secretariaat van de Vlor onderhoudt een goede band met de onderwijsraad van de Franstalige Gemeenschap, de Conseil de l'éducation et de la formation (CEF), en met de Nederlandse Onderwijsraad. Het secretariaat onderhoudt ook contacten met de OESO.

EUNEC⁹

De Vlor is een actief lid van het Europese netwerk van onderwijsraden (EUNEC). Dit werpt zich op als een platform voor informatie-uitwisseling en debat tussen de onderwijsraden in de EU-lidstaten. De Vlor zetelt in het uitvoerend comité en kan op die manier nauwe contacten onderhouden met on-

derwijsraden uit landen die een vergelijkbaar onderwijssysteem en/of een gelijkaardige werking hebben.

Sinds 2011 erkent en subsidieert de Europese Commissie EUNEC voor drie jaar als Europese organisatie actief op het gebied van onderwijs en opleiding. Dit gebeurt in de vorm van een partnerschap in het kader van het Jean Monnet-programma.

De Vlor nam als lid van EUNEC deel aan twee internationale bijeenkomsten van het netwerk:

- Op 1, 2 en 3 december 2010 waren Vlor en CEF gastheer voor een EUNEC-conferentie in Brussel. Het centrale thema was de rol van de stakeholders bij het tot stand komen van onderwijsbeleid. Op de conferentie werden ook de resultaten voorgesteld van een studie over *Education Councils in the EU*. Dat onderzoek, in opdracht van EUNEC en met de steun van het Jean Monnet-programma van de EU, werd de voorbije drie jaar uitgevoerd door het Instituut voor de Overheid van de KU Leuven, onder leiding van prof. dr. Marleen Brans.
- Op 9 en 10 mei 2011 organiseerde EUNEC, onder Hongaars Voorzitterschap van de EU, een seminarie in Budapest over het thema vormend onderwijs met als titel *Bildung from a lifelong learning perspective*. EUNEC-leden wezen al eerder op de nood aan een debat over de vormende waarde van onderwijs, zeker in een periode van crisis, wanneer Europese documenten meer en meer de nadruk leggen op meetbare resultaten en economisch rendement van onderwijs.

Een jaar onderwijsbeleid door de ogen van de Vlor

De Vlor brengt beknopt verslag uit over zijn adviezen en andere activiteiten in het werkjaar 2010-2011.

In dit tweede jaar van de legislatuur van onderwijsminister Pascal Smet ontving de Vlor verschillende adviesvragen over enkele belangrijke hervormingsdossiers: de vernieuwing van het secundair onderwijs en van het deeltijds kunstonderwijs en de over de tussentijdse evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs. Tegelijk zag de Vlor nog veel dossiers die in de pijplijn blijven zitten: leerzorg, leerlingenbegeleiding, kwalificatiestructuur, HBO₅,... De raad verwacht hierover adviesvragen in het volgend werkjaar.

Dit werkjaar maakte ook het Vlaams Parlement dankbaar gebruik van de advieswerking van de Vlor. De raad ontving twee adviesvragen en de parlementsleden verwezen in hun besprekingen meermaals naar de Vlor-adviezen. In het kader van transversaal beleid kreeg de Vlor ook adviesvragen vanuit andere beleidsdomeinen zoals Media, Bestuurszaken en Jeugd.

De Vlor liet dit werkjaar verschillende nota's van de overheid en onderzoeksrapporten toelichten aan de onderwijspartners en nam zo zijn rol om zijn leden te informeren ter harte.

De raad brengt verslag uit aan de hand van de strategische doelstellingen van de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 'Samen grenzen verleggen voor elk talent'.¹

1. *Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen;*
2. *Kansen geven aan elk talent;*

3. *Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving;*
4. *Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt;*
5. *De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden;*
6. *De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken;*
7. *Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden;*
8. *Investeren in duurzame en moderne infrastructuur.*

1 'Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen'²

1.1 Participatie

Het onderdeel 'participatie op school' van het participatiedecreet (2004) kreeg diverse evaluaties. In zijn beleidsnota had de minister al aangekondigd de conclusies van deze evaluaties te zullen gebruiken om onder meer leerlingen een duidelijker stem te geven op school.³ Voor de Vlor waren de evaluaties een aanleiding om de toepassing van het participatiedecreet in het leerplichtonderwijs aan een sterktezwakteanalyse te onderwerpen en op basis hiervan een advies te formuleren.

Voor de Vlor is participatie de ruimte die alle betrokkenen krijgen om zich te engageren bij de school als organisatie. Participatie is een open proces dat iedereen in staat stelt om

¹ Smet, Pascal (2009). Samen grenzen verleggen voor elk talent. Beleidsnota Onderwijs 2009-2014. Brussel: Vlaamse overheid.

² SD 1 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 16-21.

³ 'Jongeren voorbereiden op actief burgerschap' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 16.

meningen uit te wisselen, aan gedeelde visies te bouwen en te leren omgaan met verschillen. In die opvatting krijgt een school maximale ruimte voor schooleigen participatie en kan de regelgeving beperkt blijven tot een aantal onderwerpen en minimumvoorwaarden voor de structuren en de procedures. De Vlor wil afstappen van het onderscheid tussen overleg en advies. Alle betrokkenen moeten kunnen overleggen over alle onderwerpen waarvoor zij het recht op participatie krijgen. Vanuit zijn opvatting over participatie definieert de Vlor 'overleg' anders dan dat in het kader van de syndicale onderhandelingen gebeurt. Hij beklemtoont vooral de nadruk op de uitwisseling van meningen en de ruimte om gedeelde visies op te bouwen.

Elke school moet autonoom kunnen beslissen hoe zij de participatie organiseert. Er moeten wel specifieke platformen zijn voor leerlingen, ouders en personeel. Ook is een gemeenschappelijk forum nodig, waar vertegenwoordigers van de specifieke platformen en een vertegenwoordiger van de lokale gemeenschap kunnen overleggen met de directie en een afvaardiging van het schoolbestuur.

De Vlor beseft dat participatie tijd vraagt, maar heeft een concept bedacht dat scholen helpt om de tijd die ze aan participatie besteden ook maximaal te gebruiken om samen school te maken.⁴

1.2 Educaties

De strategische adviesraden konden in oktober 2010 advies uitbrengen over het Vlaamse beleid voor duurzame ontwik-

keling en de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling. Naar aanleiding hiervan boog de Vlor zich over de vraag of educatie duurzame ontwikkeling (EDO) een plaats moet krijgen in het onderwijs.

De raad ziet een duidelijke rol weggelegd voor EDO, maar vindt dat dat vanuit de pedagogische missie van de onderwijsinstellingen moet gebeuren. Scholen moeten zelf kunnen beslissen of en hoe ze op educaties ingaan. De Vlor pleit ook voor een brede benadering van duurzame ontwikkeling: naast de ecologische pijler moet EDO ook aandacht besteden aan de sociale en economische pijlers. De raad vindt ook dat de sociale partners van de diverse sectoren in de beroepscompetentieprofielen ook aspecten van duurzaamheid moeten omschrijven.

De Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling is ambitieus en overstijgt beleidsdomeinen. Dat wringt soms met de visie, organisatie en financiering van de overheid en stuit op een gebrek aan politiek draagvlak. De waarde van de VSDO zal afhangen van de relatie met andere strategische plannen zoals ViA en Pact 2020. De vraag blijft of de VSDO zijn ambitie om een breed kader aan te reiken voor de noodzakelijke transitie van de samenleving zal kunnen waarmaken.⁵

Welke rol moeten we **algemene vorming** toebedelen in het leerplichtonderwijs maar ook op andere onderwijsniveaus? Op een bijeenkomst van het Europese netwerk voor onderwijsraden (EUNEC) stond het concept 'Bildung' centraal. In het kader van nieuwe paradigma's over leren en leerresultaten, komen ook kritische bedenkingen. Welke is de relatie tus-

sen competentiegerichte leeromgevingen en de opvoeding van jonge mensen tot kritische burgers? In zijn advies over stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek pleit de Vlor ervoor om wetenschap en techniek te versterken voor alle leerlingen en om meer getalenteerden stimuli te geven. In onze huidige technologische samenleving behoort omgaan met wetenschappen en techniek tot de algemene basisvaardigheden en dus tot de algemene vorming voor iedere burger.⁶

In 2011 liep de beheersovereenkomst af die de Vlaamse Regering in 2007 voor een periode van vier jaar met de **openbare omroep** heeft gesloten. Ter voorbereiding van een nieuwe overeenkomst vroeg de minister van Media naar de aandachtspunten van verschillende maatschappelijke sectoren, waaronder ook het onderwijs. In zijn advies hierover pleitte de Vlor voor een brede invulling van de educatieve functie van de openbare omroep: over het hele programma-aanbod en de verschillende kanalen heen. Verder pleitte de raad ervoor dat omroep en onderwijs aan kennisdeling zouden doen in verband met multimediale leermiddelen en mediageletterdheid. De Vlor vroeg ook aandacht voor de ontsluiting van het VRT-aanbod voor het onderwijs en deed een concreet voorstel voor een overlegplatform tussen onderwijs en omroep.⁷

De gedelegeerd bestuurder van de VRT nodigde hierop een delegatie van de Vlor uit voor een gesprek. Daarop kwamen de vele raakvlakken tussen de opdrachten van omroep en onderwijs aan bod, naast de samenwerkings- en overlegmogelijkheden tussen VRT en Vlor. In opvolging van de vraag van de Vlor naar een betere ontsluiting van het VRT-archief, gaf de

4 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over participatie op school, 26 mei 2011.

5 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de Vlaamse ontwerpstrategie duurzame ontwikkeling: 'Samen grenzen verleggen', 23 september 2010.

6 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs, 24 maart 2011.

7 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over een nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep, 25 november 2010.

omroep een toelichting bij de projecten *Vlaanderen in Beeld* (het ontsluiten van het VRT-archief) en *Ingebeeld* (methodes om in scholen werk te maken van mediageletterdheid) voor de leden van de werkgroep van de Vlor. Zij deden enkele suggesties en aandachtspunten vanuit onderwijs voor deze twee projecten.

1.3 Verbreding en verdieping van het deeltijds kunstonderwijs

In opvolging van het Bamfordrapport over onderwijs en cultuur in Vlaanderen⁸ en het rapport rapport Verdieping/Verbreding⁹ was reeds enige tijd een hervorming van het deeltijds kunstonderwijs (DKO) aangekondigd. In zijn beleidsnota voorziet de minister voor deze legislatuur een nieuw niveau-decreet deeltijds kunstonderwijs.¹⁰

1.3.1 Vlor onderschrijft uitgangspunten conceptnota

De Vlor bracht advies uit over een eerste conceptnota voor de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs (DKO).¹¹ Die schetst de uitgangspunten voor de hervorming, de strategische doelstellingen en de finaliteiten van het DKO, de leertrajecten en de certificering.

De Vlor onderschrijft de uitgangspunten voor een hervorming. Samen met de overheid wil hij dat het DKO zich in de toekomst als één geheel profileert: volgens de Vlor is daarvoor ook visieontwikkeling nodig. Verder vindt de raad meer differentiatie een goede zaak en staat hij achter het voorneemen om komaf te maken met instroomdrempels. Hij hoopt wel dat het DKO de instrumenten krijgt om zijn opleidingsaanbod te vernieuwen en te actualiseren.

De Vlor meent dat de conceptnota goede aanzetten bevat om die verbeteringen te realiseren. Wel vraagt hij zich af of sommige voorstellen hun doel niet voorbij zullen schieten. Zo vindt de Vlor het geen goed idee om de eerste graad verplicht in te vullen als een domeinoverschrijdende oriëntatie. Dat gebeurt immers al in het kleuter- en leerplichtonderwijs. De Vlor is van oordeel dat het DKO beter complementair kan zijn. Hij pleit daarom voor een brede initiatie in de gekozen kunstvorm waarin de verschillende muzische domeinen aan bod komen en disciplineoverstijgend kan worden gewerkt.

De Vlor vindt ook dat de bevordering van kunst- en cultuur-educatie in het kleuter- en leerplichtonderwijs geen strategische doelstelling voor het DKO kan zijn. De kleuter- en leerplichtscholen moeten zelf uitmaken of ze daarvoor initiatieven nemen, vanuit hun pedagogisch project en vanuit hun visie op professionalisering en profilering. De scholen moeten hun partners zelf kunnen kiezen, terwijl het DKO ook vrij moet kunnen beslissen om al dan niet op vragen tot samenwerking in te gaan.

De focus op de actieve cultuurparticipant mag receptieve cultuurbeoefening in het DKO niet uitsluiten. De Vlor vindt ook dat de overheid complementariteit en samenwerking moet nastreven tussen het DKO en het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

De leraar is de sleutel om een inhoudelijke onderwijsvernieuwing te doen slagen. De Vlor benadrukt dat zowel de huidige als de toekomstige leraren behoorlijk moeten worden voorbereid op de inhoudelijke vernieuwing.

⁸ Bamford, Anne (2007). Kwaliteit en consistentie. Kunst- en cultuureducatie in Vlaanderen. Brussel: Vlaamse overheid.

⁹ (2008) Verdieping/Verbreding. Perspectieven voor inhoudelijke vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs. Brussel: Vlaamse overheid.

¹⁰ 'Het deeltijds kunstonderwijs (DKO) verdiepen en verbreden' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 17.

¹¹ Smet, Pascal (2011). Kunst verandert! Inhoudelijke vernieuwing deeltijds kunstonderwijs. Brussel: Vlaamse overheid.

De Vlor vindt in de conceptnota te weinig aandacht voor levenslang leren. Wat zijn bijvoorbeeld de mogelijkheden voor volwassenen die een tweede of derde instrument willen leren bespelen? Wat met terugkomenten?

Een tweede conceptnota zal andere essentiële aspecten van de hervorming behandelen: de financiële raming, de samenwerking met kleuter- en leerplichtonderwijs,... De Vlor gaf alvast enkele bezorgdheden mee. Zo dringt hij nogmaals aan op een raming van de financiële implicaties van de inhoudelijke vernieuwing, om onaangename verrassingen uit te sluiten. Welk aandeel de overheid, de instellingsbesturen en de leerlingen op zich moeten nemen om de mogelijke meerkosten op te vangen, is een ander debat.¹²

1.3.2 Tijdelijke projecten

In afwachting van de inhoudelijke vernieuwing liepen er enkele tijdelijke projecten. De Vlor bracht advies over naar aanleiding van twee eindrapporten die deze tijdelijke projecten evalueerden.¹³

Leerlingen met speciale noden in het DKO

De Vlor vindt dat jongeren en volwassenen met specifieke onderwijsbehoeften volwaardig moeten kunnen deelnemen aan het deeltijds kunstonderwijs. Momenteel verhinderen fysieke en pedagogische drempels dat omwille van het spanningsveld tussen de ambitie om experts in een muzisch domein op te leiden en het streven om plezier te beleven aan muzische activiteiten. De Vlor meent dat het hele instellings-team – en niet alleen de ondersteuningsleraar – een geïntegreerd ondersteuningsbeleid moet helpen realiseren. Als het

om aanpassingen aan infrastructuur gaat, wijst de raad op de financiële implicaties en op de haalbaarheid.

Kunsteducatie

In de evaluatie van de tijdelijke projecten voor kunsteducatie, focuste de Vlor op de navorming van leerkrachten, zowel in het initieel onderwijs als in het DKO. Hij miste in het rapport wel informatie over de mate waarin de projecten kunstinitiatie de doelen realiseren die het decreet van 2002 had vooropgesteld: bevorderen ze bijvoorbeeld het zelfbeeld bij leerlingen met een risico op schoolse achterstand, verhogen ze de cultuurcompetentie van die doelgroep en versterken ze de betrokkenheid van de buurt en de ouders bij de school?¹⁴

KUS-project

In het kader van het Vlor-project Kunst Uit Scholen (KUS) hangen in de gangen en vergaderzalen van het secretariaat kunstwerken van leerlingen uit het kunstonderwijs.

Met het KUS-project haalt de onderwijsraad de banden aan tussen het kunstonderwijs en het onderwijsveld. De kunstwerken worden halfjaarlijks vervangen, zodat verscheidene kunstscholen de kans krijgen om het werk van hun leerlingen en leraren te exposeren. De Vlor doet daarvoor via In beraad een oproep aan scholen en instellingen.

Dit jaar waren de kunstwerken afkomstig van leerlingen van:

- Hagelandse Academie Beeldende Kunst
  - BuSo St-Gregorius Gentbrugge
  - Middelbare Steinerscholen Vlaanderen
-

1.4 Leerlingenbegeleiding en -ondersteuning

De beleidsnota kondigt ook een versterking van de begeleiding en de ondersteuning van leerlingen via een breed decreet leerlingenbegeleiding.¹⁵ De Vlor wacht op een conceptnota van de minister om over deze materie een advies uit te brengen.

De commissie Buitengewoon Basisonderwijs van de Vlor organiseerde in februari een studiedag over het afzonderen van leerlingen. Naast praktijkvoorbeelden over **time-out in het buitengewoon basisonderwijs** kwamen ook het pedagogisch en juridisch kader aan bod. Op basis van de resultaten van de studiedag onderzoekt de commissie of er voor het afzonderen van leerlingen een bijkomend wetgevend kader nodig is.

12 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over de conceptnota inhoudelijke vernieuwing dko, 10 mei 2011.

13 (2010) Hand in hand voor verbreding: leerlingen met speciale noden in het deeltijds kunstonderwijs

Hand in hand voor kunsteducatie: afstemming tijdelijke projecten kunstinitiatie voor kansarme en/of allochtone minderjarigen en muzische vorming. Brussel: Vlaamse overheid.

14 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over de tijdelijke projecten in het deeltijds kunstonderwijs, 9 november 2010

15 'De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 19.

De Vlor bekeek ook de impact van **studentgecentreerd leren in het hoger onderwijs**. De raad maakte hiervoor gebruik van een internationale studie van de *European Students Union* en werkte aan een advies met goede praktijkvoorbeelden, knelpunten en mogelijke oplossingen dat in september 2011 zal worden uitgebracht.

1.5 Spijbelen en luxeverzuijm

In zijn beleidsnota kondigde de minister aan het **spijbelactieplan** uit te zullen voeren en versterken.¹⁶ De Vlor liet in april het rapport over de leerplichtcontrole¹⁷ toelichten aan zijn leden. Het rapport geeft de belangrijkste gegevens over schoolverzuijm van het voorbije schooljaar 2009-2010.

Op 31 mei organiseerde de Vlor een ronde tafel over het fenomeen **luxeverzuijm**. Elke school krijgt ermee te maken: leerlingen die afwezig zijn omdat ze vroeger op vakantie vertrekken of later terugkeren. Voor het eerst overlegden de toeristische en de medische sector met de verschillende onderwijspartners. Ook minister Pascal Smet was aanwezig. De ronde tafel was een eerste aanzet om te brainstormen over mogelijke oplossingen. De minister bekijkt welke suggesties hij verder wil bespreken/uitwerken, eventueel samen met de Vlor.

Ronde tafel luxeverzuijm, 31 mei 2011

1.6 Gezondheidsbevordering op school

Er wordt van scholen verwacht dat zij zich inspinnen om een gezondheidsbeleid uit te stippelen op maat van hun leerlingen. Om de scholen daarbij te helpen, is voortdurend overleg nodig tussen de vele betrokken partners: onderwijsverstrekkers, leerlingen, personeel, ouders, overheid, pedagogische begeleiding, CLB, gezondheidsexperts,... Voor de organisatie van dat overleg, is binnen de Vlor de **commissie Gezondheidsbevordering** actief.

Sinds het schooljaar 2009-2010 werkt de commissie vanuit een actieplan 'Op uw gezondheid II' om het gezondheidsbeleid in de Vlaamse scholen verder te ondersteunen.¹⁸ Dit actieplan wil zowel schoolteams als toekomstige leraren vertrouwd blijven maken met het concept van de Gezonde school. Dit is een methodiek om van scholen gezonde leeromgevingen te maken door gezondheidseducatie, structurele maatregelen en afspraken en het signaleren en begeleiden van problemen. De website www.gezondopschool.be is daarvoor een belangrijk communicatie-instrument.

Het nieuwe actieplan sluit aan bij de beleidsnota's Onderwijs en Gezondheid door het welbevinden en de geestelijke gezondheid van alle leerlingen centraal te stellen.¹⁹ Een ander specifiek aandachtspunt van het actieplan zijn de gelijke kansen in het gezondheidsbeleid op school. Op basis van twee seminaries werkte de commissie aan een advies over welbevinden en gelijke kansen in het gezondheidsbeleid op school. In dat advies pleit de Vlor voor afstemming tussen de verschillende referentiekaders voor gezondheid, welbevinden en gelijke onderwijskansen. Op basis van de bevindingen

¹⁶ 'De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 19.

¹⁷ (2010) Rapport Leerplicht: Wie is er niet als de schoolbel rinkelt? Evaluatie 2009-2010. Brussel: Vlaamse overheid.

¹⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Vast Bureau. Actieplan Op uw gezondheid II – 2010-2014, 28 januari 2010.

¹⁹ 'Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 20.

van onderzoekers en ervaringsdeskundigen doet hij enkele concrete aanbevelingen voor schoolteams, ondersteuners, lerarenopleiders, stakeholdersverenigingen en voor de betrokken overheden. Schoolteams krijgen het advies een wel-doordacht en integraal beleid te voeren en waar mogelijk verbindingen te leggen tussen gezondheid, gelijke kansen, leerlingenbegeleiding,... Ze worden opgeroepen te investeren in een warm en ondersteunend schoolklimaat waarin ook aandacht is voor individuele leerlingen. Verder is er aandacht nodig voor professionalisering, een sterke participatiecultuur (formeel en informeel), het benutten van een lokaal netwerk. Ook de zorg voor een gezonde schoolinfrastructuur en schoolorganisatie dragen bij tot het algemeen welbevinden van leerlingen. T.a.v. de overheden legt de raad de nadruk op overleg en afstemming tussen verschillende beleidsdomeinen die via onderwijs willen werken aan gezondheidsdoelstellingen. In die context vraagt de raad overheden om te werken over een evenwicht tussen projectmatig werken en een structurele en aanpak op lange termijn. Hij pleit verder voor een sterkere betrokkenheid van kwetsbare groepen op het vlak van gezondheid bij de beleidsontwikkeling.²⁰

1.7 Genderdiversiteit

De minister wil genderdiversiteit integreren in het beleid van de scholen.²¹ De Vlor bracht dit ter sprake in zijn advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen. Zowel in de kinderopvang als in het kleuteronderwijs werken er immers bijzonder weinig mannen. De Vlor onderkent deze problematiek en meent dat de Vlaamse overheid moet onderzoeken hoe een beter genderevenwicht kan worden nagestreefd.²²

1.8 Jeugdbeleid

Met het jeugdbeleidsplan 2011-2014 wil de Vlaamse Regering werk maken van een breed beleid voor kinderen en jongeren. Omdat die integrale benadering heel wat raakvlakken heeft met het onderwijs zal ook het beleidsdomein Onderwijs actief meewerken aan dit Vlaams Jeugdbeleidsplan²³ en werd ook de Vlor om advies gevraagd.

Volgens de raad biedt een transversaal beleid tussen Jeugd en Onderwijs heel wat kansen. De voorwaarde is wel dat voldoende rekening wordt gehouden met de eigenheid van de verschillende partners. In de missie van het jeugdbeleidsplan ontbreekt volgens de Vlor de aandacht voor het leren van kinderen en jongeren.²⁴

2 'Kansen geven aan elk talent'²⁵

In 2003 ondertekenden alle betrokken partners van het leer-plichtonderwijs in de schoot van de Vlor de engagementsverklaring 'Diversiteit als meerwaarde'. Vanuit zijn opdracht als overlegorgaan, organiseert de Vlor het overleg tussen de begeleiders diversiteit die de overheid toekent aan de organisaties die de verklaring hebben ondertekend. De begeleiders ondersteunen en begeleiden de vertegenwoordigers van hun organisaties in de lokale overlegplatforms (LOP) en ze werken mee om de engagementsverklaring over diversiteit in het leerplichtonderwijs te implementeren.

Sinds 18 september 2006 bestaat er een convenant tussen de Vlor en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding. Bij klachten van discriminatie of racisme in het onderwijs kan het Centrum contact opnemen met vertegenwoordigers van de organisaties die de engagementsverklaring hebben ondertekend. Het Centrum contacteert de vertegenwoordigers van de organisaties die dicht bij de partijen staan die bij de klacht betrokken zijn om te helpen bemiddelen.

2.1 Participatie kleuteronderwijs

In mei bespraken de Europese ministers van Onderwijs de voorstellen van de Europese Commissie over de universele toegang tot voorschools onderwijs voor kinderen van 0 tot 6 jaar. Dit leek de Vlor een goede aanleiding voor een advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen.

De Vlor erkent het belang van een degelijk en kwalitatief aanbod voor de verdere loopbaan van kinderen. Het behoort tot de kerntaak van de overheid om daarin te blijven investeren. Met een advies op eigen initiatief doet de raad enkele aanbevelingen.

In Vlaanderen ligt de participatiegraad in het kleuteronderwijs hoog. Toch ziet de Vlor voor het beleid nog kansen om:

- partners in staat te stellen om op vrijwillige basis en vanuit een lokaal gedragen coherente visie de drempels weg te werken tussen de voorschoolse kinderopvang en het kleuteronderwijs;

20 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies gezondheidsbevordering op school, 26 maart 2009.

21 'Genderdiversiteit in het beleid van de scholen integreren' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 21.

22 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. Advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen (OOJK), 6 april 2011, p. 6 (2.4)

23 Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 21.

24 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het Vlaamse jeugdbeleidsplan, 27 januari 2011.

25 SD 2 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p.21-28.

- één coherente visie te ontwikkelen over kinderopvang en kleuteronderwijs, door onderlinge afstemming tussen de beleidsdomeinen onderwijs en welzijn;
- de investeringen voor het kleuteronderwijs te versterken;
- te zorgen voor voldoende opvangplaatsen in de voorschoolse kinderopvang en voor infrastructuur in het kleuteronderwijs;
- de sector aantrekkelijk te maken, zodat de grote nood aan gekwalificeerd personeel opgevangen wordt;
- de behoefte aan pedagogisch geschoold personeel in de kinderopvang en aan kinderverzorgsters in de kleuterscholen op te vangen, zodat in beide sectoren er een goed evenwicht is tussen de aandacht voor zorg en educatie;
- te investeren in ouderondersteuning vanaf jonge leeftijd.²⁶

2.2 Voortijdig schoolverlaten

Het Europese hervormingsprogramma Education and Training 2020 wil het aantal voortijdige schoolverlaters verminderen tot 10% van de bevolking. De Europese regeringsleiders brachten hierover in mei 2011 een aanbeveling uit waarover de Vlor voorafgaand reageerde met een advies op eigen initiatief.

De Vlor waardeert de Europese inspanningen om de strijd tegen voortijdig schoolverlaten bovenaan de onderwijsagenda te zetten. Dit biedt, samen met deelname aan hoger onderwijs, een evenwichtig perspectief dat voldoende aansluit bij sociale doelstellingen van het onderwijs. De raad vindt de aanbeveling een goede vertrekbasis voor een intensivering van Europese samenwerking rond dit thema, maar mist het

perspectief van welbevinden en van graag naar school gaan als uitgangspunt van het beleid. Bij de tweedekansleerwegen komt het levensbreed aspect te weinig aan de orde. Dit zou kunnen gebeuren door de band te leggen met de Europese sleutelcompetenties. In de aanpak worden verbanden duidelijk gemaakt tussen de reductie van voortijdig schoolverlaten en andere beleidslijnen. Er is terecht gestreefd naar coherentie met de EU-acties ter bevordering van de werkgelegenheid (New Skills for New Jobs) en de stimuli voor tweedekansleerwegen. In dit continuüm mist de Vlor wel een verwijzing naar de kwaliteit van onderwijs en opvoeding voor jonge kinderen en een expliciete aandacht voor levenslang en levensbreed leren. In de strategische aanpak blijft ook de dialoog met stakeholders onderbelicht.²⁷

2.3 Hervorming secundair onderwijs

In een omstandig en genuanceerd advies toetste de Vlor het draagvlak voor de kernideeën uit de oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs.²⁸

Krijtlijnen voor de hervorming

De raad volgt in grote lijnen de sterkte- en zwakteanalyse van de nota. Die bevat voldoende en juiste argumenten om een hervorming van het secundair onderwijs te rechtvaardigen. Zo onderschrijft de Vlor de missie voor het secundair onderwijs waarin competentieverwerving en herkenning en ontplooiing van talenten centraal staan. De Vlor vraagt echter ook aandacht voor de erkenning van talenten en de ontwikkeling en ontplooiing van nieuwe interesses bij leerlingen.

²⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. Advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen (OOJK), 6 april 2011.

²⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het ontwerp van aanbeveling van de Europese Raad over voortijdig schoolverlaten, 28 april 2011.

²⁸ Smet, Pascal (2010). Mensen doen schitteren. Eerste oriëntatienota hervorming secundair onderwijs. Brussel: Vlaamse overheid.

Uit de discussies in de Vlor bleek ook dat er nog een debat nodig is over de invulling van sleutelcompetenties. Dat zijn de competenties die nodig zijn om als burger te kunnen functioneren. De verschillende partners in de Vlor discussiëren nog over het tijdstip waarop die moeten worden bereikt (na de tweede of na de derde graad?), en over het statuut ervan (inspanningsverplichting of resultaatsverbintenis?). Ook de verhouding tussen sleutelcompetenties, eindtermen, kwalificaties, leerplannen en -vakken moet verder worden uitgeklaard. Bovendien wenst de Vlor – met uitzondering van de sociaaleconomische organisaties – een duidelijk onderscheid tussen de kwalificatiestructuur enerzijds en de opleidingenstructuur anderzijds.

De Vlor hecht veel belang aan de vlotte overgang van het basis- naar het secundair onderwijs. Daarvoor is het cruciaal dat de informatie tussen beide onderwijsniveaus vlot doorstroomt. Over de manier waarop dat moet gebeuren en over de vraag of de overheid dit centraal moet regelen, zijn de meningen verdeeld. Alle partners vinden dat de betekenis van het getuigschrift basisonderwijs moet worden versterkt. Er bestaat wel nog discussie over de vraag of de toekenning aan de eindtermen gekoppeld moet worden dan wel aan de leerplandoelen. De verplichte screening voor Nederlands bij de start van het secundair onderwijs die de nota voorstelt, vond bij geen enkele Vlor-partner genade.

De Vlor volgt de minister wel in zijn structurele aandacht voor schoolloopbaanbegeleiding, maar heeft vragen bij de uitwerking. Hij vreest dat het afschaffen van onderwijsvormen niets zal veranderen aan het keuzegedrag. Over het nut

van differentiatie zijn alle partners in de Vlor het eens, al kant een meerderheid zich tegen de voorgestelde integratie in het lessenrooster. De Vlor heeft nog vragen bij de concrete invulling die scholen aan die differentiatie zullen willen en kunnen geven. Ten slotte vindt hij dat attestering een duidelijk verschil moet maken tussen leerlingen die wel en niet geslaagd zijn en dat een duidelijke samenhang moet bestaan tussen de reglementering van de attestering en de schoolloopbaanbegeleiding.

Nieuwe structuur

In zijn advies uit de Vlor de vrees dat de indeling in doorstromings- en arbeidsmarktgerichte opleidingen een nieuwe waternival zal creëren. De raad is principieel voorstander van een structuur waarin het studieaanbod geleidelijk uitwaaiert: vanuit een brede eerste graad naar brede studierichtingen in de tweede graad, zonder blokken of grenzen, en een continuüm van brede en doorstromingsgerichte studierichtingen naar specifieke en arbeidsmarktgerichte studierichtingen in de derde graad. In dat continuüm moet plaats zijn voor een diversiteit aan studierichtingen met een dubbele finaliteit. De Vlor wil worden betrokken bij de invulling van dat continuüm.

Voor de meerderheid van de Vlor-leden hebben belangstellingsgebieden in de eerste graad een meerwaarde. De meningen zijn verdeeld over de manier waarop die belangstellingsgebieden moeten worden aangeboden (via clusters of via integratie in de vakken). Dat geldt ook voor het aantal belangstellingsgebieden in het tweede leerjaar van de eerste graad. Alle leden van de Vlor delen de bekommernis over de

onderlinge verhouding tussen de vakken, de belangstellingsgebieden en het differentiatiepakket en over de garanties voor de pedagogische vrijheid van de onderwijsverstrekkers. Een meerderheid vindt dat een B-attest op het einde van de eerste graad niet past in het concept van de brede eerste graad en van de brede studierichtingen in de tweede graad.

De overgrote meerderheid in de Vlor vindt het een goed idee om in het schakelblok enkel leerlingen zonder getuigschrift basisonderwijs toe te laten. Wanneer de school er alles aan heeft gedaan om de leerling kansen op slagen te geven, dan pleit een kleinere meerderheid er wel voor dat zo'n leerling bij wijze van uitzondering vanuit de eerste graad naar het schakelblok kan gaan. Een meerderheid vindt principieel dat elke secundaire school een schakelblok moet aanbieden. De haalbaarheid hiervan moet echter nog worden uitgeklaard.

De Vlor heeft vragen bij de invulling van de verbreding van de tweede graad, de overgangen, het vastleggen van vakkenlijsten door de overheid en de invulling van werkplekleren. Hij kan een beperking van het aantal studierichtingen in de derde graad aanvaarden, op voorwaarde dat de vrijgekomen middelen opnieuw worden geïnvesteerd in het secundair onderwijs.

De meerderheid in de Vlor is principieel voorstander van een diploma na zes jaar secundair onderwijs, maar vindt niet dat alle richtingen rechtstreeks toegang moeten bieden tot het hoger onderwijs. Jongeren die het onderwijs verlaten zonder diploma, hebben volgens de Vlor ook recht op een studie-sanctionering als bewijs van verworven competenties. In zijn

advies pleitte de Vlor ook voor een betere afstemming tussen het civiel effect van de diploma's en de vereisten van de arbeidsmarkt. De overgang naar het hoger onderwijs is in het voorstel nog onvoldoende transparant. De Vlor vindt schakeltrajecten een goed idee, maar vindt dat er meer mogelijkheden moeten zijn dan de minister voorstelt.

Vlor wil verder meedenken

De Vlor betreurt dat de oriëntatienota alleen een voorstel van nieuwe structuur omvat en niets zegt over de gevolgen voor de omkadering, het personeel, de vrije keuze, de scholengemeenschappen, de infrastructuur,... De minister kondigde daarover een aparte conceptnota aan. In zijn advies liet de Vlor weten hierover snel meer duidelijkheid te willen en toonde hij zich bereid om verder deel te nemen aan het debat, zowel in de breedte als in de diepte.²⁹

2.4 Tweedekansleerwegen³⁰

Jongeren en volwassenen kunnen ook als ze niet meer leerplichtig zijn, nog een diploma secundair onderwijs halen. Dit kan via het volwassenenonderwijs of via de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap. Onderzoek gaf echter aan dat deze mogelijkheden te weinig benut worden. De onderzoekers formuleerden een aantal beleidsaanbevelingen ten aanzien van enerzijds de overheid en anderzijds de instellingen.

Naar aanleiding van deze beleidsaanbevelingen bracht de Vlor een advies uit over de wenselijke evoluties op het vlak van tweedekansleerwegen voor volwassenen. De raad vindt

het belangrijk dat er een brede waaier van leerwegen bestaat die naar het diploma secundair onderwijs leiden, maar vraagt dat de overheid – over al die leerwegen heen – de kwaliteitseisen en referentiekaders op elkaar zou afstemmen.

De Vlor pleit ook voor consequente en aansluitende leerlijnen over de verschillende onderwijs- en opleidingssectoren heen en voor werkvormen en methodes die optimaal afgestemd zijn op de profielen en de perspectieven van de verschillende doelgroepen.

In het huidige aanbod tweedekansleerwegen stelt de Vlor een aantal hiaten vast. Zo ontbreekt er een bijkomende tweedekansleerweg voor het behalen van een diploma van het kunstsecundair onderwijs. De Vlor pleit ook voor een gedecentraliseerde examencommissie voor het volwassenenonderwijs via 'examencontract' en assessment.

De Vlor stelt tenslotte vast dat de tweedekansfunctie van het volwassenenonderwijs niet in alle regio's op een volwaardige manier is uitgebouwd. De raad pleit voor een effectievere toeleiding, voor een financiering en subsidiëring die de organisatie van tweedekansleerwegen voor de centra minstens even aantrekkelijk maakt als het organiseren van andere opleidingen en voor de uitbouw van een zorgbeleid dat de centra honoreert.

De Vlor verwacht van de minister een duidelijke beleidsvisie over de tweedekansfunctie van het volwassenenonderwijs. Die visie moet worden geschraagd door de noodzakelijke randvoorwaarden op het gebied van omkadering, leerzorg,

²⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over de oriëntatienota hervorming secundair onderwijs, 10 februari 2011.

³⁰ 'Het tweedekansonderwijs en de werking en de examencommissie bijsturen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 24.

studiefinanciering,... Het beleid moet investeren in het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom uit het leerplichtonderwijs, maar ook in het remediëren van die uitstroom via tweedekansleerwegen. Voor beide opties is er dataverzameling en onderzoek nodig.³¹

2.5 Hoger beroepsonderwijs (HBO₅)

Sinds 1 september 2009 maken de opleidingen die leiden tot een kwalificatieniveau 5 deel uit van het hoger beroepsonderwijs, kortweg HBO₅. In zijn beleidsnota gaf de minister al aan deze onderwijsvorm de komende jaren verder vorm te willen geven.³²

Door het decreet over het secundair-na-secundair (Se-n-Se) en het hoger beroepsonderwijs (april 2009) heeft de Vlor adviesbevoegdheden voor HBO₅. Om deze adviezen voor te bereiden en te overleggen over het HBO₅ werd sinds einde van vorig werkjaar de Vlor-commissie HBO₅ opgericht.

De Vlor acht de implementatie van het HBO-decreet echt dringend. Deze onderwijsvorm biedt immers veel kansen om de nood aan technisch en wetenschappelijk geschoolden te lenigen³³ en de ongekwalificeerde uitstroom van studenten uit de bacheloropleidingen op te vangen.³⁴ Daarnaast is een snelle implementatie belangrijk om de omvorming van bestaande HBO₅-opleidingen mogelijk te maken.

2.6 Hoger onderwijs

2.6.1 Diversiteit in hoger onderwijs

In navolging van het leerplichtonderwijs heeft de Vlor geïjverd voor een diversiteitsengagement van alle partners die betrokken zijn bij het hoger onderwijs. Op 31 mei 2005 ondertekenden zij de verklaring *Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van het Vlaamse hoger onderwijs*. In 2006 hebben alle hogescholen en universiteiten deze verklaring nog eens apart onderschreven.

De Vlor nam zich voor om alle partners op regelmatige tijdstippen samen te brengen om goede praktijkvoorbeelden diversiteit uit te wisselen. In dit kader organiseerde hij een workshopcyclus waarin een aantal cruciale thema's aan bod komen voor het diversiteitsbeleid van de instellingen hoger onderwijs.

In de workshops over studieloopbaanbegeleiding, startcompetenties en studievaardigheden konden de instellingen informatie uitwisselen over de lopende initiatieven rond diversiteit en de daaraan gekoppelde uitdagingen. In het najaar 2011 is nog een workshop gepland over socio-emotionele vaardigheden en inclusief hoger onderwijs. Vanuit de resultaten van de workshops zullen beleidsaanbevelingen worden geformuleerd.

2.6.2 Participatie aan hoger onderwijs

In zijn beleidsnota gaf de minister aan de participatie aan het hoger onderwijs te willen bevorderen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen.³⁵

In dit Europees jaar van de armoede bekeek de Vlor de link tussen armoede en hoger onderwijs. Mensen in armoede vinden nog te weinig de weg naar het hoger onderwijs. Uit recente studies blijkt nochtans dat een diploma hoger onderwijs een hoger inkomen oplevert en het werkloosheidsrisico verkleint. Hoger onderwijs is dus een goede opstap om aan armoede te ontsnappen. De Vlor bracht de problematiek onder de aandacht van het hoger onderwijs. In een visietekst deed hij enkele suggesties om de participatie van mensen in armoede te verhogen en te verbeteren.

Instroom

Mensen in generatiearmoede beseffen nog te weinig hoe belangrijk hoger onderwijs is. In de ogen van hun ouders is een diploma secundair onderwijs vaak al een grote prestatie. Vaak staan ze onder zware mentale en financiële druk om een baan te zoeken.

Wat kan jongeren stimuleren om toch verder te studeren? In zijn visietekst reikte de Vlor enkele impulsen en voorwaarden aan waar zowel de overheid als de onderwijsverstrekkers werk van moeten maken: minder financiële drempels, studentenvoorzieningen, een goede informatieverstrekking, een goede kennis van het Nederlands en flexibilisering. De Vlor doet hogeronderwijsinstellingen ook in eigen boezem kijken: hoger onderwijs is nog te veel een zaak van de mid-

³¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over tweedekansleerwegen voor het behalen van een diploma secundair onderwijs, 9 november 2010.

³² 'Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 25.

³³ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs, 24 maart 2011.

³⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2010-2011, 25 november 2011.

³⁵ 'De participatie aan het hoger onderwijs bevorderen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 25.

denklasse. Zowel lesgevers als studenten hebben te weinig voeling met de armoedeproblematiek. De Vlor raadt de instellingen dan ook aan om hun blik meer op hun omgeving te richten: dat kan hen helpen om te ontdekken wat de noden zijn van mensen in armoede. Dat kan ook in de instellingen gaandeweg voor een mentaliteitswijziging zorgen.

Ook de lerarenopleiding speelt een cruciale rol. Leerkrachten in spe moeten effectief kennismaken met de armoedeproblematiek en ernaar leren handelen. Dat stelt hen in staat om later, als leerkrachten in het basis- en secundair onderwijs, leerlingen ertoe aan te zetten om voor het hoger onderwijs te kiezen. Als de instroom in de lerarenopleiding diverser wordt, zal dat ook de leerkrachtenpopulatie diverser helpen maken. Die leerkrachten kunnen dan uitgroeien tot rolmodellen die leerlingen stimuleren om door te stromen naar het hoger onderwijs.

Doorstroom

Natuurlijk volstaat het niet om meer studenten in armoede aan te trekken. Zij moeten ook succesvol kunnen doorstromen naar het hoger onderwijs. Volgens de Vlor is daarvoor – naast een goede begeleiding – ook aandacht nodig voor de sociale integratie van die studenten.

Vaak hebben ze het door hun thuissituatie erg moeilijk om thuis te studeren. Projecten die studenten aanzetten om samen te studeren, kunnen een oplossing bieden. Erg belangrijk is ook dat studenten bij aanvang van het academiejaar zicht hebben op alle extra studiekosten. Vrijwillig en discreet budgetbeheer door de studentenvoorzieningen kan hen helpen om beter met hun studietoelage om te springen.

Ook vrienden en het sociale netwerk zijn sleutels voor het studiesucces. Jongeren in armoede hebben vaak een sociaal netwerk dat hen weinig stimuleert om te studeren. Mentoren of medestudenten kunnen hen als buddy wegwijs maken en hen tegelijk helpen een nieuw sociaal netwerk uit te bouwen.

Uitstroom

In zijn visietekst vraagt de Vlor ook aandacht voor de overstap van deze studenten, zodra ze zijn afgestudeerd, naar de arbeidsmarkt. Ook hier spelen hun achtergrond en hun tekort aan netwerken hen te vaak parten. Een trajectbegeleiding, gespreid over meerdere jaren, moet die uitstroom verbeteren.³⁶

2.6.3 Studeren in het buitenland

De Bologna-ministers onderschreven de doelstelling dat tegen 2020, 20% van de afgestudeerden een tijdje in het buitenland moet hebben gestudeerd. In zijn beleidnota kondigde de minister dan ook aan het studeren in het buitenland te willen stimuleren.³⁷

De Vlor bracht reeds vorig werkjaar een advies uit over studentenmobiliteit.³⁸ Hierin stelde hij vast dat ook de mobiliteit van de staf een invloed kan hebben op de studentenmobiliteit. Vooral de wisselwerking en mogelijke beïnvloeding van de twee kunnen een stimulans zijn voor internationalisering. De Vlor besloot daarom dit thema van naderbij te bekijken met een advies over docentenmobiliteit. Hij hoopt hiermee, analoog met zijn advies over studentenmobiliteit, een bijdrage te kunnen leveren aan de uitwerking van een Vlaams actieplan voor mobiliteit.

³⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Visietekst over armoede en hoger onderwijs, 14 december 2010.

³⁷ 'Studeren in het buitenland stimuleren' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 27.

³⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over studentenmobiliteit, 24 juni 2010.

Uitwisseling van docenten, onderzoekers en administratief-technisch personeel heeft wel degelijk een meerwaarde voor het hoger onderwijs, vindt de Vlor. Instellingen moeten die uitwisseling dan ook opnemen en evalueren in hun beleidsplanning. Hoe en in welke mate ze dat doen, beslissen de instellingen zelf.

De Vlor ziet enkele succesfactoren voor stafmobiliteit: een internationaliseringscultuur binnen de instelling, mobiliteit voor alle categorieën van personeel (dus niet enkel voor docenten en onderzoekers), een aangepast personeelsbeleid, een goede organisatie van het onderwijs, voldoende kennis van de vreemde taal en cultuur, een evenwicht in braincirculatie en voldoende middelen.³⁹

Ook studenten in armoede moeten de kans krijgen om een (deel van een) opleiding of een studieverblijf in het buitenland te volgen of er stage te lopen. In zijn visietekst over armoede en hoger onderwijs wees de Vlor op enkele belangrijke drempels hiervoor. Financiële redenen, maar ook een gebrek aan netwerk en zelfvertrouwen, beletten studenten in armoede dikwijls om meer van internationale mobiliteit te proeven.⁴⁰

2.7 Levenslang leren

2.7.1 Meer participatie aan levenslang leren

De participatie aan levenslang leren in Vlaanderen is niet alleen laag, maar ook zeer ongelijk. Zo nemen laaggeschoolden veel minder deel dan hooggeschoolden, ouderen minder dan jongeren, allochtonen minder dan autochtonen. Ook volwassenen met een functiebeperking nemen weinig deel aan le-

venslang leren. Om iedereen de kans te geven tot levenslang te leren, kondigde de minister aan de eventuele drempels te willen wegnemen. Op basis van de tussentijdse evaluatie van het decreet volwassenenonderwijs (2007) zal hij ook nagaan hoe hij voor bepaalde doelgroepen gerichte maatregelen kan nemen.⁴¹

Het decreet volwassenenonderwijs bepaalt immers dat een aantal aspecten tussentijds moeten geëvalueerd worden: de financiering/subsidiëring van de centra, de subsidiëring van de consortia en de aspecten van de nieuwe ondersteuningsstructuur. De Vlor bereidde hierover een advies voor dat zal worden uitgebracht in september 2011.

2.7.2 Eerder verworven competenties (EVC)

De Vlor hecht veel belang aan levenslang leren en is ervan overtuigd is dat de maatschappelijke erkenning van competenties verworven buiten een formele onderwijscontext, bijkomende kansen kan bieden voor verdere ontwikkeling. Hij formuleerde daarom op eigen initiatief een advies over de erkenning van eerder verworven competenties. Dit advies actualiseert het eerdere advies dat de Vlor uitbracht op 17 juni 2003 en speelt in op recente ontwikkelingen zoals de competentieagenda, het Vlaams regeerakkoord, de beleidsnota Onderwijs 2009-2014, de oprichting van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming en de evaluatie van de procedures voor elders verworven competenties en kwalificaties in het hoger onderwijs. Bovendien was de tijd rijp voor een nieuw advies over EVC omdat intussen binnen de Vlaamse overheid een consensus gegroeid is over de belangrijkste definities, concepten en termen.

De Vlor stelt vast dat vandaag een EVC-beleid gevoerd wordt in verschillende onderwijsniveaus en -vormen en ook in andere beleidssectoren. Hieruit en op basis van beleidsmotieven distilleerde hij een reeks kritische succesfactoren voor een toekomstig EVC-beleid in Vlaanderen: toegankelijke en transparante EVC-procedures, goede begeleiding voor de aanvragers op basis van een uniforme gedragscode, gemeenschappelijke referentiekaders (eindtermen en beroepscompetentieprofielen en de domeinspecifieke leerresultaten) en degelijke, valide en betrouwbare instrumenten voor een goede toetsing.

Een EVC-beleid dat aan al deze voorwaarden voldoet en een duidelijk onderscheid maakt tussen het EVC-bewijs en de vrijstellingen die er aan gekoppeld worden, moet leiden tot EVC-bewijzen die ook kunnen gebruikt worden tegenover derden.

Indien de overheid EVC een kans wil geven, dan moeten de instellingen die verantwoordelijk zijn voor EVC-procedures hiervoor een billijke vergoeding krijgen. Het lijkt de Vlor ook redelijk dat niet-leerplichtigen een billijke vergoeding betalen voor een EVC-procedure. De kostprijs moet echter voor alle aanvragers gelijk zijn en voor aanvragers uit maatschappelijk kwetsbare groepen moeten sociale correcties mogelijk zijn.⁴²

39 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over stafmobiliteit, 8 februari 2011.

40 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Visietekst over armoede en hoger onderwijs, 14 december 2010, p. 20

41 'Participatie aan levenslang leren verhogen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 27.

42 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over eerder verworven competenties, 23 september 2010.

3 Nederlands als tweede taal (NT2)

De onderwijsminister zet hoog in op talen en wil daartoe een ambitieus talenbeleid uitwerken.⁴³ Zo engageerde hij zich om de aanbevelingen van de derde rondetafelconferentie NT2 versneld om te zetten in beleid dat het leren van Nederlands als tweede taal stimuleert.

De Vlor verzamelde bij de Huizen van het Nederlands uit verschillende regio's enkele **good practices** in het doorverwijzen van anderstalige cursisten naar lessen Nederlands, de afstemming van vraag en aanbod NT2 en de aansluiting met het aanbod maatschappelijke oriëntatie.

Op disseminatiesessies in mei konden NT2-professionals en andere geïnteresseerde medewerkers van onthaalbureaus, Huizen van het Nederlands en opleidingsverstrekkers kennismaken met elkaars praktijkvoorbeelden, hun ervaringen uitwisselen en op een informele manier debatteren over de pro's en contra's van het toepassen ervan.

Dit werkjaar bezorgde de Vlor de minister een gunstig advies met voorwaarden over de aanvragen voor onderwijsbevoegdheid NT2-richtgraad 1 basiseducatie door centra voor volwassenenonderwijs.⁴⁴

4 'Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt'⁴⁵

Een goede afstemming tussen de onderwijssector en de arbeidsmarkt blijft een hoofdthema van het Vlaamse en Europese onderwijsbeleid. De Vlor ziet daarin kansen om het onderwijs verder te verbeteren en te versterken.

Voor de niveau- en studiegebiedoverstijgende dossiers bereidt de **commissie Onderwijs, Vorming en Arbeidsmarkt** (OVA) de dossiers binnen de Vlor voor.

De commissie OVA stuurt ook de **sectorcommissies** aan. Onderwijsdeskundigen van een studiegebied en partners uit de verwante sectoren bereiden er studiegebiedgebonden dossiers voor: de erkenning van nieuwe structuuronderdelen en de screening van studiegebieden in het voltijds secundair onderwijs, de hervorming van het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) naar aanleiding van het nieuwe decreet Leren en Werken en de voorstellen van nieuwe en gewijzigde opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs (zie verder: 9.2). Bovendien overleggen onderwijsactoren en sectorale partners in de sectorcommissies over de afstemming van het studie- en opleidingsaanbod op de verwachtingen van de sector en volgen zij de sectorconvenants op.

⁴³ SD 2 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 29-31.

⁴⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over aanvragen voor onderwijsbevoegdheid NT2-richtgraad 1 basiseducatie door centra voor volwassenenonderwijs, 5 oktober 2010 en Advies over aanvragen voor onderwijsbevoegdheid NT2-richtgraad 1 basiseducatie door centra voor volwassenenonderwijs, 11 januari 2011.

⁴⁵ SD 4 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 32-35.

4.1 Trajectbegeleiding

4.1.1 Leren en werken

In systemen van leren en werken is er een sterke nood om jongeren te begeleiden in hun traject naar leren, tewerkstelling en persoonlijke ontwikkeling. De Vlor formuleerde daarom zijn visie op trajectbegeleiding in leren en werken.

Het is belangrijk om de jongere in een aangepast tempo te leiden naar arbeidsdeelname (als ultiem doel). De Vlor ziet echter ook een belangrijke rol weggelegd voor begeleiding in het traject van leren en de persoonlijke ontwikkeling. Om een individueel stappenplan uit te tekenen, zijn een kwaliteitsvolle intake en screening cruciaal. Het hele team speelt hierin een belangrijke rol. Trajectbegeleiding veronderstelt dan ook een verregaande samenwerking tussen centra voor deeltijds onderwijs, Syntra-lesplaatsen, centra voor deeltijdse vorming, CLB, VDAB, bedrijven,...⁴⁶

De Vlor zal zijn visietekst over trajectbegeleiding in leren en werken voorstellen op een studiedag op 9 november 2011. Er zal ook ruime aandacht zijn voor de uitwisseling van praktijkvoorbeelden.

4.1.2 Levenslang en levensbreed leren

In november namen 155 medewerkers en beleidsverantwoordelijken uit het levenslang en levensbreed leren deel aan een studiedag over trajectbegeleiding en instellingsoverschrijdende samenwerking. De centra voor volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie, VDAB, Syntra en hogescholen stelden er praktijkvoorbeelden voor over de begeleiding van

cursisten tijdens opleidingstrajecten en over de samenwerking tussen de betrokken instellingen.

Uit de evaluatie van de studiedag bleek een grote tevredenheid van de deelnemers over de grote input en verscheidenheid aan praktijkvoorbeelden. De Vlor screende de inhoudelijke bijdragen van de studiedag op knelpunten van trajectbegeleiding in het regelgevend kader en zal deze meenemen in de verdere advieswerking.

4.2 Invulling van de Vlaamse kwalificatiestructuur

Het decreet op de kwalificatiestructuur trad in werking op 1 september 2009. De concrete invulling bleef ook in het werkjaar 2010-2011 achterwege omwille van het ontbreken van uitvoeringsbesluiten. Om een beter zicht te krijgen op de stand van zaken, liet de commissie OVA een toelichting geven door het Departement Onderwijs en Vorming over de kwalificatiestructuur en door de SERV over Competent, het arbeidsmarktinstrument dat ook als basis zal dienen voor de ontwikkeling van beroepskwalificaties. Op deze toelichting werden alle raden en commissies van de Vlor die dossiers behandelen over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt uitgenodigd. De grote interesse voor de toelichting wijst op het grote belang van de invulling van de kwalificatiestructuur voor het beroepsgericht onderwijs.

4.3 De beroepsopleidingen versterken

De Vlor liet de conclusies van een recente OESO-doorlichting van het Vlaams beroepsgericht onderwijs toelichten aan de

leden van de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid en de raden en commissies die dossiers behandelen over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. De OESO formuleert vijf aanbevelingen: een versterking van de algemene competenties voor BSO, DBSO en leertijd, een uitstel van de studiekeuze, bevordering van werkplekleren, de uitbouw van een responsief onderwijsaanbod en een versterking van de loopbaanbegeleiding.⁴⁷

In zijn advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek pleitte de Vlor ervoor om de doorstroming, ook vanuit TSO- en BSO-richtingen, naar het postsecundair onderwijs te versterken.⁴⁸

In het begin van het werkjaar bracht de Vlor een advies uit over de opleidingsprofielen van opleidingsvorm 3 in het buitengewoon secundair onderwijs (OV3). Deze zijn in 2002 vastgelegd door de Vlaamse Regering en moeten nodig worden geactualiseerd, zodat de afgestudeerde jongeren van OV3 ruimere kansen op de arbeidsmarkt kunnen krijgen. De Vlor vindt dat onderwijs en de sectoren de bestaande beroepsstructuur samen moeten onderzoeken en vervolgens nagaan voor welke beroepen een opleiding in OV3 haalbaar is. OV3 zou die opleiding dan op zo'n manier moeten inrichten dat ook leerlingen die niet de hele opleiding kunnen afmaken toch een of meer afgeronde competenties kunnen behalen waarmee ze dan op de arbeidsmarkt aan de slag kunnen gaan. In de voorbereiding van zijn advies maakte de Vlor die oefening al voor de opleidingsprofielen gericht op de horecasector en de houtsector.⁴⁹

⁴⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Visietekst 'Trajectbegeleiding in de systemen van Leren en Werken', 9 juni 2011.

⁴⁷ Kis, V. (2010). Learning for Jobs. OECD reviews of vocational education and training. Belgium (Flanders). Parijs: OECD.

⁴⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs, 24 maart 2011, p. 23.

⁴⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over de actualisering van de opleidingsprofielen voor BuSO Opleidingsvorm 3, 9 september 2010.

4.4 De Regionale Technologische Centra (RTC)

In opvolging van een evaluatierapport van de RTC ontving de Vlor een adviesvraag over wijzigingen aan het RTC-decreet.

De overheid bedeeft de RTC een complementaire rol toe op het vlak van facilitering en organisatie van nascholing. De Vlor volgt deze visie en is daarenboven voorstander van de projectmatige koppeling van nascholing die door RTC wordt gefaciliteerd of georganiseerd. De raad staat sceptisch tegenover het vervangen van de beoordelingscommissie door een procescontrole. In zijn advies over de decreetswijziging pleitte hij voor een procescontrole die wordt uitgevoerd door de bestaande beoordelingscommissie met een uitbreiding van de sociale partners. De beoordelingscommissie biedt een meerwaarde omdat de leden de werking van de scholen en de doorwerking van de RTC-projecten goed kunnen inschatten. Daarenboven is het goed dat de inhoudelijke werking van de RTC ook een plaats krijgt in de procescontrole.

De Vlor vroeg om de berekeningswijze van de verdeelsleutel van de middelen af te stemmen op de doelgroepen. Zo vindt de raad het een goede zaak dat leerlingen uit systemen van leren en werken en BuSO worden meegenomen. Anderzijds is dit niet het geval voor de cursisten uit het volwassenenonderwijs en HBO₅, hoewel deze toch tot de doelgroep van de werking behoren.

Door de decreetswijziging wordt het mogelijk dat de RTC een bijdrage vragen voor een aantal initiatieven. De Vlor begrijpt dat dit nodig kan zijn, maar wenst dit in geen geval voor de externe certificering.⁵⁰

4.5 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie

Vanuit de vaststelling dat er een structureel tekort is aan exacte wetenschappers en technici op de arbeidsmarkt, vroeg het Vlaams Parlement de Vlor en de adviesraad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) om advies over een nieuw beleid voor de promotie van exacte wetenschappen en techniek. Dit advies werd door beide raden toegelicht in de Commissie Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie van het Vlaams Parlement.

Sense of urgency

Het stimuleringsbeleid voor wetenschappen en techniek van de voorbije jaren mist slagkracht omdat het te vaak blijft bij tijdelijke projecten en er is te weinig samenhang. Dit maakt dat de inspanningen op het terrein onvoldoende renderen. De Vlor vindt een vernieuwd beleid dan ook dringend en noodzakelijk.

Platform

Een stimuleringsbeleid voor wetenschappen en techniek is een verantwoordelijkheid van vele partners en kan niet unilateraal door de overheid worden aangestuurd en beheerd. De onderwijsinstellingen, de CLB en alle onderwijspartners moeten nu de strategische keuzes maken, uitvoeren en opvolgen. De Vlor pleit daarom voor een platform voor overleg en opvolging van het beleid.

⁵⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de decreetwijziging betreffende de Regionale Technologische Centra (RTC), 25 november 2020.

Wetenschappelijke en technische geletterdheid en talentontwikkeling

Iedere burger moet over voldoende bagage beschikken om te participeren aan een samenleving die meer en meer wordt vormgegeven door wetenschap en techniek. De Vlor wil daarom een grondig debat over de invulling en de plaats van algemene vorming in het secundair onderwijs. Bovendien moeten mensen met talent voor wetenschappelijke en technische innovatie meer stimulansen krijgen om deze verder te ontwikkelen en er een kwalificatie in te behalen.

De Vlor wil meer instroom, doorstroom en uitstroom van wetenschappelijke en technische studierichtingen in het secundair onderwijs, in het hoger onderwijs en in het volwassenenonderwijs. Daarom is er behoefte aan meer en betere trajectbegeleiding en een sterkere band tussen informele en formele leerervaringen. Er is ook een pedagogische aanpak nodig die inspeelt op belangstelling en leergierigheid van leerlingen en hen verleidt om met wetenschap en techniek bezig te zijn.

Alle onderwijsniveaus

Een stimuleringsbeleid legt verschillende beleidsaccenten naargelang van het onderwijsniveau. Het basisonderwijs moet jongeren nieuwsgierig en leergierig maken naar de wereld van wetenschap en techniek, het secundair onderwijs moet wetenschappelijke en technische geletterdheid verdiepen in de basisvorming en het hoger onderwijs moet inzetten op het vormen van hooggespecialiseerde bètawetenschappers en technici. De Vlor vindt dat wetenschappen en techniek ook moeten worden gestimuleerd in het volwas-

senenonderwijs en het secundair-na-secundair (Se-n-Se) en het Hoger Beroepsonderwijs (HBO₅).

Kritische voorwaarden

Zonder extra budgettaire inspanningen, vanuit Onderwijs maar zeker ook vanuit de beleidsdomeinen Economie en Wetenschap en Innovatie, zullen de ambitieuze doelstellingen voor wetenschappen en techniek nooit bereikt worden.

Een stimuleringsbeleid moet sterk de nadruk leggen op competentieontwikkeling bij leraren, docenten en in het bijzonder bij lerarenopleiders. Leerlingen kunnen immers enthousiast worden gemaakt voor wetenschap en techniek door in te spelen op hun belangstellingsferen en door contacten met rolmodellen zoals mensen uit de beroepswereld, maar zeker ook competente leraren.

Bovendien vindt de Vlor dat er nood is aan een globale strategie voor communicatie over wetenschappen en techniek en aan een versterkte kennisbasis.⁵¹

Eindtermen

In zijn beleidsnota kondigde de minister aan een ruime discussie te willen voeren over de positie en de verhouding van de eindtermen in de tweede en derde graad voor natuurwetenschappen, techniek en ICT van het secundair. Zij vormen immers de basis voor technische en wetenschappelijke geletterdheid en helpen techniek en wetenschap aantrekkelijk te maken, zodat meer jongeren – en vooral meer meisjes – kiezen voor de exacte en toegepaste wetenschappen.⁵²

In 2010 werden in de eerste graad van het secundair onderwijs nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor natuurwetenschappen ingevoerd. Vanaf 2012 wil de overheid de eindtermen actualiseren voor de tweede graad ASO, TSO en KSO en nieuwe eindtermen invoeren in het BSO.

Naar aanleiding van de adviesvraag over de eindtermen voor de tweede graad ASO en de tweede en derde graad BSO. (zie verder 9.1) klaagde de Vlor het ontbreken aan van een globale visie op de natuurwetenschappen in de basisvorming.

5 ‘De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden’⁵³

In zijn advies over studentenmobiliteit in het hoger onderwijs (24 juni 2010) stelde de Vlor vast dat ook de mobiliteit van de staf een invloed kan hebben op de studentenmobiliteit. Vooral de wisselwerking tussen beide vormen van mobiliteit kan een stimulans zijn voor internationalisering. De raad besloot daarom dit thema van naderbij te bekijken. Hiermee leverde de Vlor, analoog met zijn advies over studentenmobiliteit, zijn bijdrage aan de uitwerking van een Vlaams actieplan voor mobiliteit.

Uitwisseling van docenten, onderzoekers en administratief-technisch personeel heeft wel degelijk een meerwaarde voor het hoger onderwijs, vindt de Vlor. Instellingen moeten die uitwisseling dan ook opnemen en evalueren in hun beleidsplanning. Hoe en in welke mate ze dat doen, beslissen de instellingen zelf.

⁵¹ Vlaamse Onderwijsraad, *Algemene Raad*. Advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs, 24 maart 2011.

⁵² ‘Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie’ in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 35.

⁵³ SD 5 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 36-38.

De Vlor ziet enkele succesfactoren voor stafmobiliteit: een internationaliseringscultuur binnen de instelling, mobiliteit voor alle categorieën van personeel (dus niet enkel voor docenten en onderzoekers), een aangepast personeelsbeleid, een goede organisatie van het onderwijs, voldoende kennis van de vreemde taal en cultuur, een evenwicht in braincirculatie en voldoende middelen.⁵⁴

6 ‘De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken’⁵⁵

6.1 Participatie

6.1.1 Evaluatie participatiedecreet

In zijn beleidsnota geeft de minister aan het pedagogisch partnerschap tussen scholen en ouders te willen ondersteunen.⁵⁶

Het onderdeel ‘participatie op school’ van het participatiedecreet (2004) kreeg diverse evaluaties. Voor de Vlor een aanleiding om de toepassing van het participatiedecreet in het leerplichtonderwijs aan een sterkte-zwakteanalyse te onderwerpen.

Voor de raad is participatie de ruimte die alle betrokkenen krijgen om zich te engageren bij de school als organisatie. Het is een open proces dat iedereen in staat stelt om meningen uit te wisselen, aan gedeelde visies te bouwen en te leren

omgaan met verschillen. In die opvatting krijgt een school maximale ruimte voor schooleigen participatie en kan de regelgeving beperkt blijven tot een aantal onderwerpen en minimumvoorwaarden voor de structuren en de procedures.

De Vlor wil afstappen van het onderscheid tussen overleg en advies. Alle betrokkenen mogen overleggen over alle onderwerpen waarvoor zij het recht op participatie krijgen. Vanuit zijn opvatting over participatie definieert de Vlor ‘overleg’ anders dan dat in het kader van de syndicale onderhandelingen gebeurt. Hij beklemtoont vooral de nadruk op de uitwisseling van meningen en de ruimte om gedeelde visies op te bouwen.

Voor het overige beslist elke school autonoom hoe zij de participatie organiseert. Er moeten specifieke platformen zijn voor leerlingen, ouders en personeel. Ook is een gemeenschappelijk forum nodig, waar vertegenwoordigers van de specifieke platformen en een vertegenwoordiger van de lokale gemeenschap kunnen overleggen met de directie en een afvaardiging van het schoolbestuur. De Vlor beseft dat participatie tijd vraagt, maar heeft een concept bedacht dat scholen helpt om de tijd die ze aan participatie besteden ook maximaal te gebruiken om samen school te maken.⁵⁷

6.1.2 Probleemverkenning relatie gezin-school

Het gezin of de ‘thuisituatie’ van kinderen en jongeren speelt een belangrijke rol in hun kansen op een succesvolle schoolloopbaan.

De Vlor verkende dit werkjaar de wederzijdse relatie gezin-school in de diepte. De problematiek werd vanuit verschil-

⁵⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over stafmobiliteit, 8 februari 2011.

⁵⁵ SD 6 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 38-42.

⁵⁶ ‘Het pedagogisch partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen’ in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 38.

⁵⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over participatie op school, 26 mei 2011.

lende standpunten benaderd: vanuit het perspectief van de onderwijspartners, maar ook vanuit het perspectief van de ouders en gezinnen en dat van de leerling zelf. De Vlor opteerde voor een brede benadering die alle onderwijsniveaus en -vormen omvat (basis- en secundair onderwijs, gewoon en buitengewoon onderwijs). Net omdat men verwacht dat er tussen onderwijsniveaus en onderwijsvormen essentiële verschillen zijn in hoe de relatie met het gezin vorm krijgt, is deze brede benadering interessant.

Een eerste invalshoek voor de probleemverkenning is een sociologische analyse van een aantal kenmerken van het gezin anno 2011 die invloed hebben op de relatie gezin-school. Het gezin in zijn maatschappelijke context en de toenemende diversiteit en tijdsbesteding binnen gezinnen werden verkend. Een tweede deel zoomt in op de verhouding tussen schoolteams en gezinnen (o.m. vragen rond de toenemende opvoedende rol van de school, de rol van andere organisaties in de verhouding gezin-school). In een derde luik werd de impact van de relatie gezin-school op een aantal (onderwijskundige) domeinen bekeken: participatie en relatiebeleid, communicatie, curriculum en pedagogische aanpak, de school als organisatie. Er is ook aandacht voor de juridische dimensie van de relatie.

De resultaten van deze probleemverkenning zijn gebundeld in een publicatie die wordt voorgesteld op de startdag voor de Vlor-leden op 15 september in het Vlaams Parlement.

6.2 De brede school

De minister kondigde een conceptnota voor een aanmoedigingsbeleid voor brede scholen.⁵⁸ In afwachting van een eventuele adviesvraag startte de Vlor alvast het overleg op over het concept brede school. Het Vlor-secretariaat stelde een inventaris samen van de verschillende circulerende concepten. Dit moet een aanzet zijn voor een denkoefening over wat de onderwijsgeledingen zelf verstaan onder de brede school. Het is de bedoeling dat deze onderwijsactoren een consensus bereiken over hoe brede school vanuit onderwijs gedefinieerd en afgebakend kan worden.

6.3 Scholengemeenschappen

Vorig jaar lichtte de minister in zijn beleidsnota zijn plannen toe voor de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs.⁵⁹ Op 1 september 2011 zou een nieuwe zesjarige cyclus van start gaan en zouden de scholengemeenschappen worden versterkt. Intussen besliste de minister om voorlopig slechts een minidecreet uit te werken. Bovendien beperkte hij de nieuwe cyclus eenmalig tot 3 jaar.

De reden die hij hiervoor aanvoerde, is dat het dossier scholengemeenschappen gekoppeld is aan lopende dossiers – leerzorg, de hervorming van het secundair onderwijs, een nieuw systeem voor de omkadering – die pas vanaf 1 september 2014 hun beslag zullen krijgen. Dankzij het minidecreet kunnen de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs op vrijwillige basis op 1 september 2011 een nieuwe periode van samenwerking aanvatten.

In het advies dat de Vlor vorig werkjaar reeds aanreikte met aandachtspunten over het regelgevend kader voor het basis-onderwijs (9 juni 2010), toonde de Vlor zich reeds overtuigd van de meerwaarde van een scholengemeenschap. Het is een geschikt platform om de professionalisering van scholen in het basis- en secundair onderwijs te versterken, om de solidariteit tussen scholen te vergroten en – specifiek voor het secundair onderwijs – om het regionaal netwerk van scholen te verstevigen.

De Vlor ontdekte in het voorliggende voorontwerp van decreet nog geen enkele versterking van de scholengemeenschappen. In zijn advies hierover beperkte hij zich dan ook tot de bespreking van het minidecreet. De Vlor pleitte ervoor om nog dit schooljaar te beginnen met het inhoudelijke debat, zodat de maatregelen om de scholengemeenschappen te versterken operationeel zijn tegen 1 september 2014.

Wat de eenmalige verkorting tot drie jaar betreft, begrijpt de raad dat het thema scholengemeenschap gekoppeld is aan andere dossiers. Toch heeft die optie ook valkuilen. De verkorting zou de dynamiek waarmee scholengemeenschappen worden gevormd kunnen remmen. De raad vraagt zich ook af of het wel haalbaar is om al de andere dossiers tegen 1 september 2014 af te ronden. Als ze vertraging oplopen, mag dat de aangekondigde fundamentele hervorming van de scholengemeenschap vanaf 1 september 2014 niet in het gedrang brengen. De Vlor vraagt uitdrukkelijk dat de overheid eventuele vertragingen niet als motief gebruikt om die timing uit te stellen.⁶⁰

⁵⁸ 'Brede scholen realiseren' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 38.

⁵⁹ 'Scholengemeenschappen versterken' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 40.

⁶⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het minidecreet scholengemeenschappen, 25 november 2010.

6.4 Internationaal onderwijsbeleid

De minister wil in deze legislatuur de internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven.⁶¹ Sinds 2000 volgt de Vlor het internationale onderwijsbeleid intensief op met de bedoeling als katalysator op te treden voor de onderwijsgeledingen. Deze internationale werking zit gestructureerd in de **commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid** en komt aan bod in de Algemene Raad en de deelraden. De commissie beperkt zich niet tot het beleid van de Europese Unie, maar besteedt ook aandacht aan de OESO.

Dit werkjaar nam de commissie zich voor meer proactief te werken door vroeger in de beleidscyclus advies uit te brengen. Deze nieuwe aanpak concentreerde zich dit jaar op twee belangrijke Europese beleidsdossiers: de opvang en onderwijs van jonge kinderen⁶² en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten.⁶³ De commissie werkte de dossiers niet zelf uit maar pikte het signaal op zodat de reguliere structuren van de Vlor deze internationale dimensie in hun werking konden opnemen. De Vlor wil deze werkwijze van enerzijds vroegtijdig signalen oppikken en anderzijds de internationale dimensie te integreren in de reguliere werking, verder vormgeven.

In zijn beleidnota kondigt de minister ook aan de **gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's** sneller te willen erkennen.⁶⁴ Het Bolognaproces streeft er immers naar dat buitenlandse diploma's eenvoudig, efficiënt en billijk erkend konden

worden. Dat moet de arbeidsmarktinzetbaarheid van de Europese burgers verhogen en de internationale concurrentiekracht van het Europese hoger onderwijs versterken.

Op 22 juli 2009 trad in België de Lissabon-Erkenningconventie in werking. Deze stelt dat een diploma dat in een van de ondertekenende landen toegang geeft tot hoger onderwijs dat ook in de andere ondertekenende landen moet doen. Bovendien moeten daarvoor dezelfde voorwaarden gelden als voor de eigen studenten (bijvoorbeeld slagen voor een toelatingsexamen), tenzij er een substantieel verschil kan worden aangetoond.

De UNESCO heeft een voorstel klaar voor de hervorming van de International Standard Classification of Education (ISCED). Die classificatie moet onderwijsprogramma's internationaal vergelijkbaar maken. Ter voorbereiding van een Vlaamse reactie op dit voorstel vroeg de minister de Vlor om advies.

In de classificatie moeten alle betrokken Vlaamse opleidingen correct ingeschaald kunnen worden. Zodra ze is goedgekeurd, zal de implementatievrijheid van de lidstaten beperkt zijn. Een problematische inschaling kan opleidingen beknotten in hun internationale relaties en samenwerkingsmogelijkheden en dreigt de interne dynamiek van een opleiding te beperken – terwijl die er net op gericht is een significante bijdrage te leveren aan de kenniseconomie. Opleidingen die niet ingeschaald raken, zullen verdwijnen uit statistieken waarvoor ISCED wordt gehanteerd.

61 'De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 40-41.

62 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. Advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen (OOJK), 6 april 2011.

63 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het ontwerp van aanbeveling van de Europese Raad over voortijdig schoolverlaten, 28 april 2011.

64 'Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's erkennen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 41-42.

De Vlor toonde zich tevreden met de voorgestelde wijzigingen aan de ISCED 1997. Het nieuwe voorstel is transparanter en houdt meer rekening met de huidige onderwijsrealiteit. Positief zijn ook de uitbreiding van de niveaus, het wijzigen van enkele inschalingscriteria, het integreren van niet-formeel leren en het formuleren van een duidelijke definitie voor 'scholingsgraad'. Toch had de raad enkele algemene opmerkingen. Dat de ISCED criteria als 'duur' en 'leeftijd' blijft hantieren, is jammer: het getuigt van een achterhaald pedagogisch denken dat voorbijgaat aan de realiteit van levenslang leren. Opleidingen van langere duur leiden niet noodzakelijk tot andere leerresultaten. De Vlor vindt ook dat de ISCED zich beter niet uitspreekt over de competenties en profielen van leerkrachten en docenten.

De UNESCO heeft geen zicht op de kwaliteit van de implementatie van de ISCED-classificatie in de verschillende lidstaten. De Vlor stelt daarom voor om meer en beter werk te maken van internationale vergelijkingen, bijvoorbeeld via zogenaamde 'peer learning'-activiteiten. Hij vraagt dat de overheid hem ook zou betrekken bij de implementatie in Vlaanderen. Vroeger had de Vlor immers problemen vastgesteld met de Vlaamse inschaling van sommige opleidingen (bijvoorbeeld de professionele bacheloropleidingen). Hij vraagt dan ook een transparante procedure en een betere aftoetsing met het werkveld.⁶⁵

7 'Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden'⁶⁶

7.1 Inschrijven en aanmelden

In zijn beleidsnota kondigde de minister een structurele regeling aan voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013.⁶⁷

Experimenten

In afwachting hiervan liepen er voorbij schooljaren her en der experimenten met aanmeldingsprocedures. In november formuleerde de Vlor op eigen initiatief een advies over deze experimentele aanmeldingsprocedures. Hierin gaf hij aan veel belang te hechten aan de kwaliteit van het inschrijvingsmoment. Aanmeldingsprocedures zijn voor de Vlor een mogelijke oplossing voor capaciteitsproblemen van populaire scholen in een regio waar nog voldoende aanbod is in andere scholen. Voorwaarde is wel dat ze ook bijdragen tot de verbetering van de kwaliteit van dat inschrijvingsmoment. Daarvoor is een duidelijk onderscheid nodig tussen de aanmeldingsprocedure en het inschrijvingsmoment. Op termijn kan een meer gerichte ondersteuning van minder populaire scholen of werken aan de wijze waarop ouders de kwaliteit van die andere scholen percipiëren, een betere oplossing zijn.

Maar aanmeldingsprocedures kunnen, zelfs geen tijdelijke, oplossing bieden voor de algemene capaciteitsproblemen die zich vandaag in sommige regio's stellen. Hiervoor vraagt de Vlor een structurele oplossing, onder de vorm van bijkomende capaciteit.

De raad vroeg de overheid om een beleid te ontwikkelen dat – als daar nood aan is – regiobrede aanmeldingsprocedures aanmoedigt door ondersteunende instrumenten te ontwikkelen, zoals een draaiboek voor de voorbereiding, ontwikkeling en implementatie van een regiobrede aanmeldingsprocedure. Dit mag echter niet beletten dat op plaatsen waar geen nood ervaren wordt aan een regiobrede aanmeldingsprocedure, maar scholen wel geconfronteerd worden met een onevenwicht tussen vraag en aanbod, ook beperktere initiatieven kunnen genomen worden.

De Vlor hecht veel belang aan de wijze waarop ouders geïnformeerd worden over het verloop van de aanmeldingsprocedure en aan de ondersteuning van ouders bij de deelname aan een aanmeldingsprocedure. De communicatie met de ouders, en dan vooral allochtone ouders en kansarme ouders, is geen zaak van onderwijs alleen en moet het voorwerp worden van een integraal beleid.⁶⁸

Inschrijvingsdecreet

Later bracht de Vlor op vraag van het Vlaams Parlement advies uit over het voorstel van decreet over het inschrijvingsrecht dat werd ingediend door enkele parlementsleden. De raad vraagt een andere regeling voor het gewoon basisonderwijs dan voor het gewoon secundair onderwijs. Een inschrijvingsprocedure heeft immers alleen zin als scholen een capaciteitsprobleem hebben of in een regio liggen waar vraag en aanbod niet op elkaar zijn afgestemd. Voorlopig komen capaciteitsproblemen veel meer voor in het basisonderwijs dan in het secundair onderwijs.

65 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de herziening van de ISCED-classificatie, 28 oktober 2010.

66 SD 7 in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 42-46.

67 'Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 44.

68 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de experimentele aanmeldingsprocedures, 25 november 2010.

Basisonderwijs: dubbele contingentering

De Vlor stelde voor dat alle scholen van het gewoon basisonderwijs vooraf hun capaciteit bepalen. Op basis van de relatieve aanwezigheid van GOK-leerlingen in de gemeente of in de LOP-regio kan elke school dan bepalen hoeveel GOK-leerlingen en hoeveel andere leerlingen ze zou moeten inschrijven om daarvan een spiegel te zijn. Elke basisschool tekent haar inschrijvingen op in twee kolommen: een kolom voor GOK-leerlingen en een kolom voor de andere niet-GOK-leerlingen. In een eerste periode schrijven scholen broers en zussen en kinderen van eigen personeel in, in een van beide contingenten. In een volgende periode schrijven ze chronologisch alle andere leerlingen in, opnieuw in een van de twee kolommen. Zodra een contingent vol is, worden bijkomende inschrijvingen voor dat contingent uitgesteld. Als na die periode de capaciteit is bereikt, worden de uitgestelde inschrijvingen niet gerealiseerd. In het andere geval worden de uitgestelde inschrijvingen toch nog uitgevoerd, in chronologische volgorde.

In Brussel geldt dan de voorrangperiode voor Nederlandstalige leerlingen na de inschrijving van broers en zussen. Ook de inschrijving van Nederlandstalige leerlingen gebeurt volgens de procedure van de dubbele contingentering.

Basisscholen die met een aanmeldingsprocedure werken, moeten dezelfde methode gebruiken. De aangemelde leerlingen worden dan bijkomend geordend, op basis van een of meer van de ordeningscriteria die het decreet toestaat.

Secundair onderwijs

Voor het secundair onderwijs stelde de Vlor voor om scholen gewoon te laten inschrijven zoals ze dat vandaag doen. Zij moeten vooraf geen capaciteit bepalen en kunnen in de loop van het schooljaar blijven melden dat bepaalde onderdelen vol zijn. Scholen die geen capaciteit hebben meegedeeld, kunnen niet weigeren op basis van capaciteit.

Scholen kunnen voor het eerste jaar en voor de nieuwe inschrijvingen in het tweede jaar, mochten zich specifieke capaciteitsproblemen stellen, kiezen om te werken met dubbele contingentering of met een aanmeldingsprocedure. Ze moeten dan wel de voorrangsgroepen en de ordeningscriteria van het decreet respecteren.

Voorrangsgroepen

De Vlor vindt dat voorrangsgroepen alleen kunnen gelden voor het basisonderwijs, voor het eerste jaar van het secundair onderwijs en voor nieuwe inschrijvingen in het tweede jaar van het secundair onderwijs als zich daar specifieke capaciteitsproblemen stellen.

De Vlor schaarde zich achter het voorstel van de parlementsleden om de bestaande voorrangsgroepen uit te breiden met de kinderen van het personeel van de school. Hij vroeg om de voorrang te schrappen voor leerlingen van de eigen campus bij de overgang van het basisonderwijs naar de eerste graad van het secundair.

De voorrang voor GOK-leerlingen of NGOK-leerlingen wil de Vlor vervangen door een dubbele contingentering voor GOK-

leerlingen en NGOK-leerlingen. De raad vroeg om daarvoor dezelfde indicatoren te hanteren als voor de berekening van de werkingsmiddelen en van de GOK-ondersteuning.

Basisscholen die kiezen voor of deelnemen aan een aanmeldingprocedure kunnen leerlingen die zich aanmelden bijkomend ordenen op basis van de afstand van de school naar thuis of naar de werkplek van de ouders, de rangorde van de school in de keuze van de ouders en het toeval.

Secundaire scholen die kiezen voor of deelnemen aan een aanmeldingprocedure kunnen leerlingen die zich aanmelden bijkomend ordenen op basis van de afstand van de school naar thuis, het tijdstip van aanmelding, de rangorde van de school in de keuze van de ouders en het toeval.

Voor beide niveaus wil de Vlor 'thuis' niet alleen geïnterpreteerd zien als wettelijk domicilie, maar ook als de plaats waar de leerling op schooldagen gewoonlijk overnacht.⁶⁹

Het voorstel van inschrijvingsdecreet wordt in september 2011 gestemd in het Vlaams Parlement.

7.2 Omkadering

In zijn beleidsnota had de minister aangekondigd de omkadering voor het basis- en secundair onderwijs te zullen hervormen tegen 1 september 2011.⁷⁰ Op 8 september 2010 gaf het Rekenhof een toelichting over het rapport administratieve en pedagogische ondersteuning van basis- en secundaire scholen.

In zijn advies over opvang en onderwijs aan jonge kinderen stelde de Vlor dat de omkadering voor kleuterscholen op dit moment ontoereikend is.⁷¹ De raad kijkt dan ook uit naar de intentie van de minister om de omkadering en de werkings-toelagen van het kleuteronderwijs op hetzelfde niveau te brengen als het lager onderwijs.

8 Beleidsmethoden

8.1 Beleidssturing

In zijn advies over de beleidsbrief Onderwijs 2011-2012 herhaalde de Vlor een aantal algemene bedenkingen over beleidssturing die hij formuleerde bij het advies over de beleidsnota.

De Vlor wijst op het belang van een participatief onderwijsbeleid en van de rol van de Vlor als adviesraad (met haalbare adviestermijnen, realistische planning en duidelijke beleidsa-gendering, waardering voor de rol van de verschillende actoren,...). Hij vindt het ook belangrijk dat er grondige beleidsevaluaties gebeuren waar onderwijspartners betrokken worden bij het bepalen van de focus. De Vlor vraagt ook transparantie over de sturingsmechanismen van de overheid en een debat over de invulling van onderwijsvrijheid: enkele maatregelen uit de beleidsbrief (zoals de ontwikkeling van een educatieve portaal) sporen immers niet met een 'terughoudende' rol van de overheid. In zijn advies wees de Vlor ten slotte op de nood aan meer en duidelijke informatie over het budgettaire kader van de geplande maatregelen en op het belang van het bewaken van de samenhang met andere beleidsdomeinen.⁷²

Naar aanleiding van zijn advies over het voorontwerp van het onderwijsdecreet XXI, liet de Vlor weten te betreuren dat de voorontwerpen die hem voor advies worden voorgelegd telkens weer op essentiële punten verschillen van de ontwerpen die de overheid bij het Vlaams Parlement indient. Daardoor is de Vlor niet in staat om advies uit te brengen over wijzigingen in de onderwijswetgeving die soms van strategisch belang zijn voor de toekomst van het onderwijs in Vlaanderen.⁷³

8.2 Beleidsvoorbereidend onderzoek

Een evidence based onderwijsbeleid integreert de resultaten van wetenschappelijk onderzoek meer en beter in de beleidsvoorbereiding. Dit sluit aan bij de internationale tendens waarin zowel de OESO als de Europese Unie pleiten voor een sterkere wisselwerking tussen onderzoeksgegevens over het functioneren van het onderwijssysteem en het onderwijsbeleid.

8.2.1 Praktijkgericht onderzoek (PGO)

Van februari tot december 2009 werden in het kader van het project praktijkgericht onderwijsonderzoek praktijkgerichte reviews (literatuurstudies) gemaakt. Na afloop van het project adviseerde de Vlor om een nieuwe oproep te doen voor het opzetten van reviewonderzoek onder aansturing van een stuurgroep met stakeholders uit onderwijs en onderzoek.

Ondertussen gaf de minister de Vlor een nieuwe opdracht voor het uitbesteden van enkele reviews en maakt hiermee een vervolg op het PGO-project mogelijk. De Vlor nodigde onderzoekers uit om voorstellen in te dienen voor praktijk-

69 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over het voorstel van decreet over het inschrijvingsrecht, 12 mei 2011.

70 'Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gerichter in te zetten waar ze het meest nodig zijn' in: Smet, Pascal (2009). o.c., p. 44.

71 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen (OOJK), 6 april 2011.

72 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2010-2011, 25 november 2010.

73 Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over onderwijsdecreet XXI, 27 januari 2011.

gerichte reviews onderwijsonderzoek over (1) concretisering van talensensibilisering in de klas en inbedding in het talenbeleid van de school, (2) digitale didactiek, (3) didactiek van de onderzoekscompetenties(4) motivatie en leerbereidheid van leerlingen. Voor elk van deze thema's werd reviewonderzoek opgestart. De resultaten van dit nieuw reviewonderzoek zullen in de loop van volgend werkjaar worden opgeleverd en gepubliceerd.

8.2.2 Evaluatieonderzoek

Zoals elk jaar bracht de Vlor proactief een advies uit over de mogelijke thema's voor het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO). De focus in dit advies lag op beleidsgerichte thema's.

In reactie op een vorig Vlor-advies vroeg de minister de Vlor om **prioriteiten** aan te duiden in de themazetting. De raad gaf volgende 10 thema's mee:

- De relatie tussen welbevinden van leerlingen en schoolprestaties;
- Wetenschappelijke evaluatie van het nieuwe inschrijvingsbeleid;
- Kwalitatief onderzoek over het verband armoede en onderwijs;
- De evolutie van het aantal kinderen (en jongeren) met een attest buitengewoon onderwijs en mogelijke verklaringsmodellen;
- Onderzoek naar de onderwijskundige vormgeving van algemene vorming in een hervormd secundair onderwijs;

- De problematiek van de studiekeuze naar het hoger onderwijs en het hoger beroepsonderwijs:
  - > De impact van structurele instellingskenmerken op instroom en slaagkansen in het hoger onderwijs;
  - > Evaluatie van projecten op het vlak van de ondersteuning van de studiekeuze;
  - > Impact van flexibilisering van het hoger onderwijs op studiekeuze.
- Mobiliteit van studenten en staf in het hoger onderwijs;
- Evaluatie van studentenparticipatie in het hoger onderwijs;
- Onderzoek naar ongekwalficeerde uitstroom en tweede-kansleerwegen;
- Hoe kan het beleid rond levenslang en levensbreed leren maximale educatieve kansen scheppen voor ouderen?

Daarnaast vroeg de Vlor aandacht voor een tijdige planning en uitvoering van beleidsevaluatieonderzoek. I.v.m. het praktijkgericht onderwijsonderzoek herhaalde de raad zijn vragen uit het advies over kennisontwikkeling voor de onderwijspraktijk (maart 2010)⁷⁴ voor de installatie van een permanent overlegplatform met stakeholders uit onderwijs en onderzoek (voor onder meer de opmaak van een strategische onderzoeksagenda), een portaalsite voor praktijkgericht onderwijsonderzoek, pilootonderzoeksprojecten met interactie tussen onderzoekers en practici en impulsen voor vakdidactisch onderzoek. Tenslotte bepleitte de Vlor een sterkere rol voor de strategische adviesraden in de nieuwe generatie steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek.⁷⁵

⁷⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Kennisontwikkeling voor de onderwijspraktijk. Bouwstenen voor beleid en praktijk, 25 maart 2010.

⁷⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de themazetting van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep 2011, 28 april 2011.

9 Onderwijsaanbod en -organisatie

9.1 Wijzigingen studieaanbod secundair onderwijs

Dit werkjaar ontving de Vlor een adviesvraag over **programmatieaanvragen** voor het schooljaar 2011-2012 voor 243 programmatis van structuuronderdelen gewoon voltijds SO, 18 programmatis van opleidingen DBSO, 16 programmatis/herstructureringen van scholen, 9 omvormingen en 9 overhevelingen.⁷⁶ De Vlor formuleerde een advies op basis van 16 criteria. De Vlaamse Regering volgde het advies in beperkte mate en keurde amper 30% van de aanvragen goed. Opvallend is dat slechts 3 van de 23 aanvragen voor opleidingen Se-n-Se werden goedgekeurd, terwijl de Vlor hier een gunstig advies gaf met het oog op de toeleiding naar de arbeidsmarkt.

De Vlor bracht ook advies uit over 4 aanvragen tot **erkenning van nieuwe opleidingen**. De Vlaamse Regering volgde het advies en keurde 3 nieuwe opleidingen goed: Onthaal en Recreatie (derde graad BSO) en Gespecialiseerd Recreatiemedewerker (specialisatiejaar BSO) in het studiegebied Toerisme en de Se-n-Se opleiding Product- en Procestechologie in het studiegebied Mechanica-Elektriciteit. Scholen kunnen tot 30 november een programmatieaanvraag indienen.

Voorstellen tot wijzigingen van het studieaanbod in het gewoon **voltijds secundair onderwijs** worden eerst door een beoordelingscommissie van de overheid gewikt en gewogen. De Vlor geeft na dat stadium advies. Pas nadat een nieuwe studierichting goedgekeurd is, kunnen scholen tot in principe uiterlijk 30 november een programmatieaanvraag indienen.

De Vlor ontving ook een adviesvraag over **eindtermen voor natuurwetenschappen** van de basisvorming: een actualisering van de bestaande voor het ASO (tweede graad) en nieuwe eindtermen voor het BSO (tweede en derde graad). In 2010 werden in de eerste graad vernieuwde eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor natuurwetenschappen ingevoerd. Vanaf 2012 plant de overheid in de tweede graad een actualisering van de eindtermen voor ASO, TSO en KSO en nieuwe eindtermen voor het BSO.

De eindtermen zijn minimum doelen en generiek geformuleerd en voldoen aldus aan de criteria die de Vlor eerder opstelde. De raad plaatste toch enkele kritische kanttekingen. Zo betreurde hij dat de overheid de vernieuwde eindtermen voor het TSO en het KSO niet gelijktijdig ter advisering voorlegt. Op die manier ontbreekt een globale visie op de natuurwetenschappen in de basisvorming. De basisvorming in het BSO wordt, na de invoering van de eindtermen moderne vreemde talen, opnieuw verzaamd. Net zoals in zijn advies over het stimuleringsplan voor wetenschap en techniek (zie voor 4.5), pleitte de Vlor voor een breed maatschappelijk debat over de algemene vorming in het secundair onderwijs, alvorens deze fragmentair te wijzigen.⁷⁷

De raad gaf een ongunstig advies over het voorstel van **specifieke eindtermen voor de optie Sportwetenschappen ASO**. Dit past in het voornemen van de overheid om vanaf 2012 nieuwe specifieke eindtermen in te voeren die de huidige van de pool wetenschappen en de pool sport zullen vervangen. Volgens de Vlor verengt het voorstel de huidige invulling en druist in tegen het concept van het algemeen secundair on-

derwijs: jongeren een brede vorming geven zodat ze naar het hoger onderwijs kunnen doorstromen. In zijn advies pleitte de raad voor het behoud van de huidige tweepolige inhoud met een sterke nadruk op wetenschappen in het algemeen en sport in het bijzonder. De raad erkent de probleemstelling in de adviesvraag, maar vindt dat het onderwijsaanbod globaal moet worden aangepakt, in het licht van de hervorming van het secundair onderwijs.⁷⁸

De raad bracht ook advies uit over de opleidingsprofielen van Opleidingsvorm 3 in het **buitengewoon secundair onderwijs** (OV3). Die opleidingsprofielen zijn in 2002 vastgelegd door een besluit van de Vlaamse Regering. De raad vindt dat ze nodig geactualiseerd moeten worden, zodat de afgestudeerde jongeren van OV3 ruimere kansen op de arbeidsmarkt kunnen krijgen. Samen met de sectoren zou Onderwijs de bestaande beroepenstructuur in een bepaalde sector moeten onderzoeken en vervolgens nagaan voor welke beroepen een opleiding in OV3 haalbaar is. OV3 zou die opleiding dan op zo'n manier moeten inrichten dat ook leerlingen die niet de hele opleiding kunnen afmaken toch een of meer afgeronde competenties kunnen behalen. Daarmee kunnen ze dan op de arbeidsmarkt aan de slag gaan. Bij de voorbereiding van zijn advies maakte de Vlor die oefening al voor de opleidingsprofielen van de horecasector en de houtsector.⁷⁹

Het opleidingsaanbod in het **deeltijds beroepssecundair onderwijs** (DBSO) wordt volledig herschikt. Vanaf 1 september 2015 wordt dit volledig modulair ingericht. Een tijdpad (de eerste modulaire opleidingen gingen in vanaf 1 september 2009, de laatste gaan in op 1 september 2015) en procedure

⁷⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over aanvragen tot programmatie in het gewoon secundair onderwijs 2011-2012, 20 januari 2011.

⁷⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over eindtermen natuurwetenschappen ASO en BSO, 9 juni 2011.

⁷⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over de specifieke eindtermen Sportwetenschappen ASO, 7 april 2011.

⁷⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over de actualisering van de opleidingsprofielen voor BuSO Opleidingsvorm 3, 9 september 2010.

werden vastgelegd bij de omvorming van de huidige (lineaire) opleidingen naar nieuwe (modulaire) opleidingen.

Opleidingslijsten op basis van screening (modulaire opleidingen)

Een overheidscommissie screent de huidige opleidingen in het DBSO en de leertijd. De bevindingen (omzetting/samenvoeging/schrapping) van deze commissie worden dan ter advisering aan de Vlor (DBSO-opleidingen) en de raad van bestuur van Syntra Vlaanderen (opleidingen in de leertijd) voorgelegd. De Vlaamse Regering stelt dan definitieve opleidingslijsten op.

Zo bracht de Vlor advies uit over de opleidingenlijst in de rubriek Elektriciteit/Elektronica en in de rubriek Metaal/Kunststoffen. De Vlor pleitte hier voor een zekere fijnmazigheid van het opleidingsaanbod, opdat jongeren tussentijdse succeservaring kunnen opdoen. Zo stelde de overheid één opleiding residentieel elektrotechnisch installateur voor, terwijl de Vlor daarnaast ook opleidingen monteur, installateur en hersteller wenst. De raad pleitte ook voor het behoud van de opleidingen installateur alarminstallaties en installateur telecommunicatie. Dit zijn immers succesvolle opleidingen met veel tewerkstellingskansen voor jongeren.⁸⁰

Vastlegging opleidingsstructuren (modulaire opleidingen)

Op basis van de opleidingslijsten legt de Vlaamse Regering de modulaire opleidingsstructuren vast. De Vlor gaf dit werkjaar advies over de modulaire opleidingsstructuren van nieuwe DBSO-opleidingen voor Hout, voor Distributie en voor Elektriciteit/Elektronica.⁸¹ De Vlaamse Regering heeft ze intussen goedgekeurd, zodat de centra voor DBSO ze kunnen inrichten vanaf 1 september 2011.

Opleidingskaarten (niet-modulaire opleidingen)

Voor de opleidingen in het DBSO die voorlopig nog niet modulair georganiseerd worden, stelt de Vlor opleidingskaarten op. Deze bevatten de competenties voor het behalen van het certificaat van de opleiding. Dit werkjaar adviseerde de Vlor opleidingskaarten voor de opleidingen motorist 221kW, roerganger, schipper beperkt vaargebied (rubriek Zeevisserij), logistiek assistent in de ziekenhuizen, verzorgende/zorgkundige (rubriek Personenzorg), tuinbouwarbeider (rubriek Land- en tuinbouw)⁸², voor de opleidingen hovenier, hovenier-aanleg en hovenier-onderhoud (rubriek Land- en tuinbouw)⁸³ en voor de opleidingen begeleider in de kinderopvang, (rubriek Personenzorg), polyvalent touwtechnieker en thuishelper (rubriek Onderhoud).⁸⁴

Zodra de Vlaamse Regering deze opleidingskaarten goedkeurt, krijgen zij een bindend karakter voor de centra voor DBSO. Op 31 augustus 2011 waren alle opleidingskaarten goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

⁸⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over het voorstel van de lijst opleidingen in het DBSO: rubriek Elektriciteit/Elektronica, 7 oktober 2010 en Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het DBSO: rubriek Metaal/kunststoffen, 10 februari 2011.

⁸¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over het voorstel van de gewijzigde opleidingsstructuren hout voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs, 18 november 2010; Advies over het voorstel van opleidingsstructuur Distributie voor het DBSO en een aantal gewijzigde opleidingsstructuren Handel, 10 februari 2011 en Advies over het voorstel van de opleidingsstructuren Elektriciteit/elektronica voor het DBSO, 17 maart 2011.

⁸² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over opleidingskaarten voor niet-modulaire opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs, 9 september 2010.

9.2 Opleidingsprofielen en programmaties volwassenenonderwijs

In de modulaire onderwijsorganisatie werkt ook het volwassenenonderwijs met opleidingsprofielen. Deze omvatten, naast de benaming en het volume van de opleiding, ook de basiscompetenties. In de opleidingsprofielen zijn ook de modules en leertrajecten opgenomen. De Vlor adviseert de eindvoorstellen op basis van een algemeen toetsingskader en specifieke beoordelingscriteria zoals de interne samenhang van het opleidingsaanbod, gedragenheid en de relatie tot de arbeidsmarkt of tot andere relevante maatschappelijke ontwikkelingen. Bij de advisering van die opleidingsprofielen wordt systematisch gekeken naar de beroepsprofielen of andere relevante referentiekaders en wordt hierover overlegd met de betrokken sectoren.

Zo bracht de Vlor in november advies uit over 25 voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs voor aanvullende algemene vorming (studiegebied Algemene vorming), polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen (studiegebied Bouw), farmaceutisch-technisch assistent en procesoperator chemie (studiegebied Chemie), airbrusher, reclame- en decoratieschilder (studiegebied Decoratieve technieken), fotograaf en grafisch ontwerper (studiegebied Grafische technieken), administratief bediende, boekhoudkundig bediende, medisch administratief bediende, meertalig administratief bediende en telefonist-receptionist (studiegebied Handel), uurwerkmaker (studiegebied

Juwelen), installateur warmtepompen (studiegebied Koeling en warmte), florist, florist-medewerker en meester-bloembinder (studiegebied Land- en tuinbouw), marokijnbewerker, schoenhersteller en schoenmaker-ontwerper (studiegebied Lederbewerking) en interculturele medewerker, logistiek assistent, verzorgende en zorgkundige (studiegebied Personen-zorg).

Na het advies van de Vlor nam de minister een beslissing over de goedkeuring van de geadviseerde opleidingsprofielen (voor 21 van de 25 profielen werd het advies van de Vlor gevolgd), zodat de inrichtende machten en het GO! ze verder kunnen concretiseren in leerplannen.

In maart beoordeelde de Vlor zes voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs (autobuschauffeur, autocarchauffeur, begeleider-animator voor bejaarden, behoudsmedewerker erfgoed, vakman houtsnijwerk en specialisatiemodules Bibliotheek-, archief- en documentatiekunde) en 17 voorstellen van opleidingsprofielen voor de basiseducatie (13 voor het leergebied Maatschappijoriëntatie, 3 voor Nederlands (NT1) en 1 voor ICT). Naast een reeks punctuele en vaktechnische suggesties, bevatte dit advies ook een aantal bemerkingen ten gronde. Zo stelde de raad vast dat er verschuivingen zijn in de manier waarop met eindtermen en ontwikkelingsdoelen wordt omgegaan en dat er enkele nieuwe begrippen worden gehanteerd. Hij betreurt het dat hij pas aan de hand van een concrete casus, over zo'n fundamentele en nieuwe uitgangspunten werd geconsulteerd.⁸⁵

De minister volgde voor alle 6 de voorstellen van het secundair volwassenenonderwijs het advies van de Vlor, alsook voor 16 van de 17 voorstellen van de basiseducatie. Hij stelt eveneens een globale uitklaring over de verschillende begrippen voor doelen in het volwassenenonderwijs in het vooruitzicht.

In zijn advies over de programmaties in het volwassenenonderwijs beoordeelde de raad dit werkjaar vier aanvragen voor het verkrijgen van bijkomende onderwijsbevoegdheid. De minister volgde integraal het advies van de Vlor.

9.3 Programmaties in het deeltijds kunstonderwijs

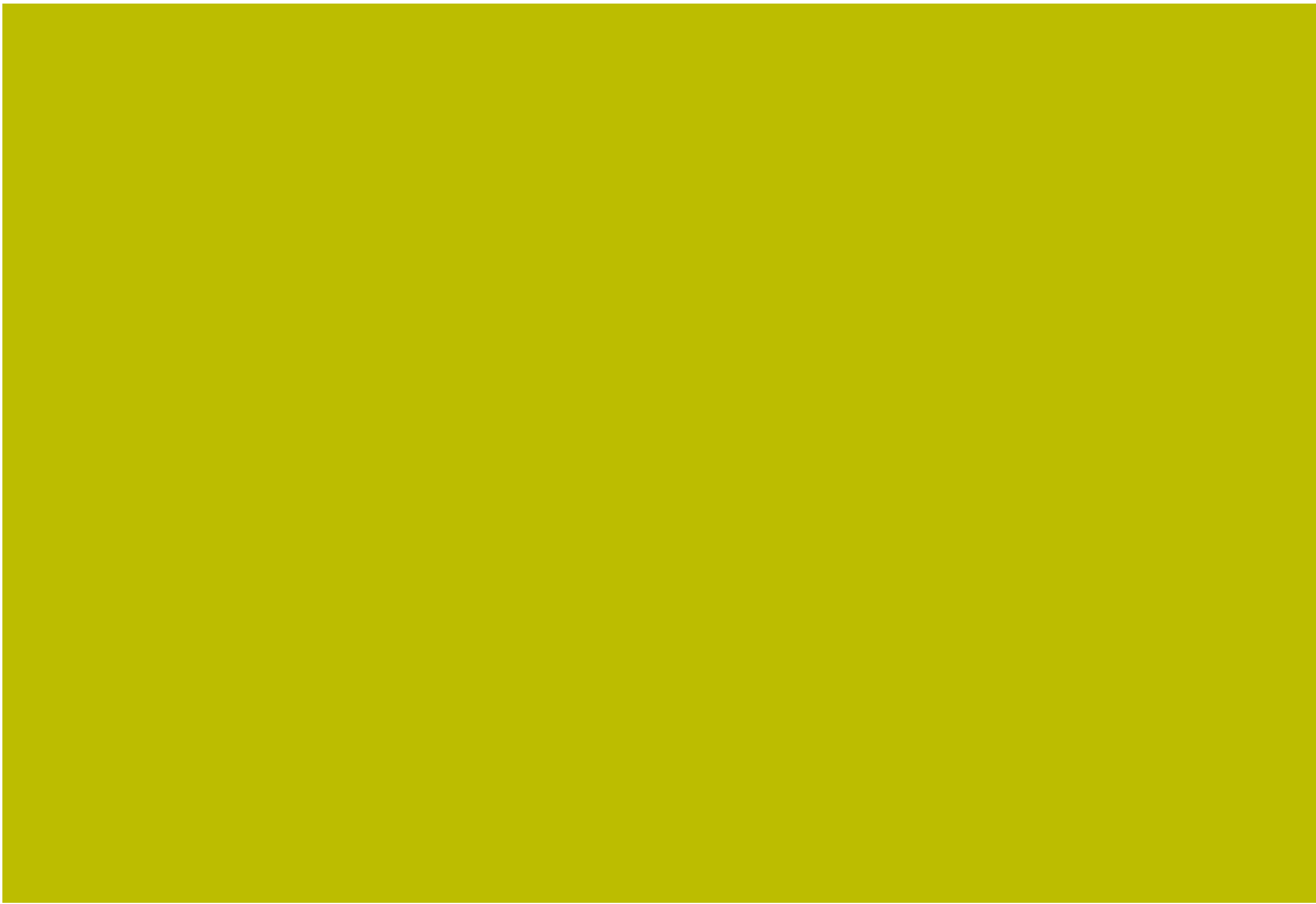
Dit werkjaar gold in het deeltijds kunstonderwijs een programmatiestop. De instellingen konden niettemin onder bepaalde voorwaarden een aanvraag tot afwijking van de programmatiestop indienen. De Vlor bracht advies uit over twee aanvragen voor nieuwe kunstacademies, een aanvraag voor drie nieuwe filialen, vier aanvragen voor nieuwe graden (een middelbare en drie hogere graden), tien aanvragen voor nieuwe opties en zes nieuwe aanvragen voor nieuwe instrumenten.⁸⁶

83 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over de opleidingskaarten hovenier, hovenier-aanleg en hovenier-onderhoud, 18 november 2010.

84 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. Advies over nieuwe opleidingskaarten DBSO (Polyvalent touwtechnieker; Thuis helper; Begeleider in de kinderopvang), 9 juni 2011.

85 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over de voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs en de basiseducatie, 1 maart 2011.

86 Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Advies over aanvragen tot afwijking van de programmatiestop deeltijds kunstonderwijs 2011-2012, 10 mei 2011.

Bijlagen

- 1 De decretale basis
- 2 Specifieke bevoegdheden
- 3 Organigram
- 4 De raden
- 5 Activiteiten
- 6 Publicaties
- 7 Permanent secretariaat van de Vlor
- 8 Lijst afkortingen

Bijlage 1 De decretale basis

--

Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004

Titel IV. – Vlaamse Onderwijsraad

Hoofdstuk I – Strategische adviesraad

Art. 67. § 1. De VLOR is een strategische adviesraad met rechtspersoonlijkheid in de zin van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden. Hij oefent zijn taken uit bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

§ 2. De oprichting, taakomschrijving, samenstelling, organisatie en werking van de VLOR evenals de programmering en verslaggeving ervan, wordt geregeld door en krachtens de bepalingen van dit decreet en door de hierna volgende artikels van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden.

§ 3. De VLOR treedt volledig in de rechten en plichten ten aanzien van de op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel bestaande Vlaamse Onderwijsraad.

De overdracht van personeel geschiedt met hun graad of een gelijkwaardige graad. Het personeel behoudt de bezoldiging, de administratieve en geldelijke anciënniteit, de reglementaire toeslagen en vergoedingen die ze hadden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel (decreet betreffende het onderwijs XV van 7 juli 2005)

Hoofdstuk II – Organen

Art. 68. De VLOR bestaat uit:

- 1° een algemene raad, die in beginsel de in dit decreet omschreven advies- en overlegtaken waarneemt en door de algemene voorzitter wordt voorgezeten;
- 2° vier deelraden zijnde een raad basisonderwijs, een raad secundair onderwijs, een raad hoger onderwijs en een raad levenslang en levensbreed leren, die onder de voorwaarden bepaald in het huishoudelijk reglement en voor het betrokken niveau advies- en overlegtaken kunnen waarnemen;
- 3° een vast bureau, dat het bestuur van de VLOR waarneemt;
- 4° een algemeen secretaris, die bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegd is voor handelingen van dagelijks bestuur en die de leiding waarneemt van het permanent secretariaat van de VLOR.

Hoofdstuk III – Opdracht

Afdeling 1. – Algemene bepaling

Art. 69. De VLOR heeft de opdracht advies te verstrekken ten behoeve van de regering en van het Vlaams Parlement en overleg te organiseren tussen de verschillende geledingen van het onderwijsveld.

De VLOR hanteert bij het uitbrengen van een advies of bij het organiseren van een overleg onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria en gaat de effecten van beleidsopties op leerlingen, cursisten en studenten na.

Afdeling 2. – Decretale opdracht

Onderafdeling 1. – Adviezen

Art. 70. De regering is verplicht advies te vragen aan de VLOR over:

- 1° voorontwerpen van decreet over aangelegenheden bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet, met uitzondering van de decreten houdende bekrachtiging van eindtermen, decretale specifieke eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de decreten houdende bekrachtiging van beroepsprofielen van de leraren en de decreten die jaarlijks de begroting regelen;
- 2° bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsbrieven en beleidsnota's;
- 3° ontwerpen van besluit houdende tijdelijke projecten van onderwijskundige aard.

Het Vlaams Parlement bepaalt de onderwijsaangelegenheden waarvoor het advies van de VLOR eveneens verplicht ingewonnen wordt.

De regering kan gemotiveerd afwijken van adviezen en informeert de VLOR hierover.

Art. 71. De VLOR kan uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over:

- 1° de hoofdlijnen van het beleid;
- 2° maatschappelijke ontwikkelingen;
- 3° ontwerpen van samenwerkingsakkoord van strategisch belang die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de Staat of met andere Gemeenschappen en Gewesten, en over ontwerpen van Europese en internationale samenwerkingsakkoorden van strategisch belang.

Art. 72. § 1. De verplichte adviezen worden verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed die met redenen wordt omkleed,

kan de regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

§ 2. De adviezen op verzoek van het Vlaams Parlement worden verstrekt binnen de door het Vlaams Parlement gestelde termijn, die niet langer mag zijn dan dertig werkdagen.

§ 3. De adviezen van de VLOR zijn openbaar.

Art. 73. Wanneer een ontwerpbeslissing betrekking heeft op de aangelegenheden bedoeld in artikel 70, eerste lid, 1°, wordt deze eerst aan de VLOR ter advisering voorgelegd. Behoudens inzake aangelegenheden betreffende het hoger onderwijs, wordt zij vervolgens onderhandeld binnen een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs voor wat betreft de grondregelen ter zake van het administratief statuut, met inbegrip van de vakantie- en verlofregeling, de bezoldigingsregeling, de betrekkingen met de vakorganisaties en de inrichtende machten, de organisatie van de sociale diensten of de verordeningsbepalingen, algemene maatregelen van inwendige orde en algemene richtlijnen met het oog op de latere vaststelling van de personeelsformatie of inzake arbeidsduur en organisatie van het werk.

Het advies van de VLOR heeft geen betrekking op de arbeidsvoorwaarden waarover de syndicale organen zich uitspreken.

Voor het hoger onderwijs wordt een ontwerpbeslissing na het advies van de VLOR voorgelegd aan het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs.

Onderafdeling 2. – Overleg

Art. 74. Binnen de VLOR vindt op vraag van de regering overleg plaats tussen de verschillende geledingen in het onderwijs met het oog op de implementatie van nieuwe beleidslijnen.

Afdeling 3. – Conventionele opdracht

Art. 75. De regering en de VLOR leggen in de beleidsovereenkomst bedoeld in artikel 89 vast op welke wijze bijkomende opdrachten kunnen worden opgenomen.

Hoofdstuk IV. – Samenstelling

Afdeling 1. – Raden

Onderafdeling 1. – Geledingen

Art. 76. In de algemene raad zetelen:

- 1° vertegenwoordigers van:
  - de instellingshoofden van het hoger onderwijs;
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs van het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB's;
  - het personeel;
  - de ouders van leerlingen;
  - de leerlingen van het secundair onderwijs;
  - de studenten;
- 2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;
- 3° ervaringsdeskundigen.

Art. 77. In de deelraad basisonderwijs zetelen:

- 1° afgevaardigden uit het basisonderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs;
  - het personeel;
  - de ouders;
- 2° afgevaardigden uit de CLB's;

- 3° afgevaardigden uit sociaal-economische organisaties en/of anderzijds sociaal-culturele organisaties;
- 4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad secundair onderwijs zetelen:

- 1° afgevaardigden uit het secundair onderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs;
  - het personeel;
  - de ouders;
  - de leerlingen;
- 2° afgevaardigden uit de CLB's;
- 3° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en anderzijds sociaal-culturele organisaties;
- 4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad levenslang en levensbreed leren zetelen:

- 1° afgevaardigden uit het deeltijds kunstonderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
  - de inrichtende machten;
  - de directeurs van het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs en de coördinatoren van de centra voor basiseducatie;
  - het personeel;
  - de cursisten;
- 2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;
- 3° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad hoger onderwijs zetelen:

- 1° afgevaardigden uit de hogescholen en universiteiten. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de instellingshoofden;
- het personeel;
- de studenten;

- 2° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties.

Art. 78. De regering bepaalt de nadere samenstelling van de raden.

Onderafdeling 2. – Wijze van samenstelling

Art. 79. De afvaardiging in de raden komt in beginsel tot stand door aanduiding. De vertegenwoordigers van directeurs worden rechtstreeks verkozen. In de algemene raad en de deelraden basisonderwijs, secundair onderwijs en levenslang en levensbreed leren worden telkens twee ervaringsdeskundigen gecoöpteerd.

Voor elke afgevaardigde wordt een plaatsvervanger aangesteld. De regering kan nadere regels inzake de plaatsvervangingsbepalingen.

Bij uitputting van de lijst van verkozen directeurs wordt de vertegenwoordiging van deze geleding aangeduid in onderling overleg door het Gemeenschapsonderwijs, de representatieve verenigingen van inrichtende machten en de representatieve vakorganisaties.

Art. 80. De aanduiding van de afgevaardigden gebeurt als volgt:

- 1° de Vlaamse Hogescholenraad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de hogescholen aan;
- 2° de Vlaamse Interuniversitaire Raad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de universiteiten aan;
- 3° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de inrichtende machten aan;
- 4° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de CLB's aan;

- 5° de representatieve vakorganisaties duiden de vertegenwoordigers van het personeel aan;
- 6° de leerlingenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van leerlingen uit het secundair onderwijs aan;
- 7° de studentenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van studenten aan;
- 8° de ouderkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van de ouders aan;
- 9° de SERV duidt de afgevaardigden van sociaal-economische organisaties aan;
- 10° de door de regering daartoe gemachtigde organisatie duidt de afgevaardigden van sociaal-culturele organisaties aan.

Art. 81. § 1. Alle directeurs uit het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding kunnen zich kandidaat stellen voor de rechtstreekse verkiezing en zijn stemgerechtigd.

Alle directeurs kunnen hun stem uitbrengen voor één kandidaat voor de algemene raad en voor één kandidaat voor een deelraad. Zij stemmen op kandidaten uit het onderwijsniveau waar zij fungeren.

§ 2. De rechtstreekse verkiezing wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat ten minste twee kandidaatstellingen zijn.

De verkiezing is rechtsgeldig indien ten minste één derde van de stemgerechtigden zijn stem heeft uitgebracht.

Indien niet aan de bepalingen van het eerste en tweede lid is voldaan, worden de vertegenwoordigers van de directeurs aangeduid door de daartoe door de regering gemachtigde organisaties.

§ 3. De regering werkt een verkiezingsprocedure uit.

Zij legt het kiesreglement vast, waarin de verschillende termijnen in de procedure worden vastgelegd, evenals de beginselen inzake kandidaatstelling, stemming, telling en bekendmaking.

Zij kan geen bijkomende voorwaarden inzake verkiesbaarheid en kiesgerechtigheid opleggen.

Art. 82. De coöptatie van ervaringsdeskundigen gebeurt door de overige afgevaardigden na openbare oproep in het Belgisch Staatsblad.

Het personeel uit het basisonderwijs, secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor basiseducatie kunnen zich voor coöptatie kandidaat stellen.

De coöptatie gebeurt bij gewone meerderheid.

De coöptatie wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat er ten minste twee kandidaatstellingen zijn. Is dit niet het geval, dan worden de ervaringsdeskundigen aangeduid door de representatieve vakverenigingen.

Art. 83. De regering werkt waarborgen uit opdat binnen de in artikel 81 bedoelde verkozen directeurs en binnen de in artikel 82 bedoelde gecoöpteerde ervaringsdeskundigen een evenwicht bestaat tussen afgevaardigden van het officieel onderwijs en afgevaardigden van het vrij onderwijs.

Onderafdeling 3. – Onverenigbaarheden

Art. 84. Een mandaat in een raad is onverenigbaar met:

- 1° de in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden bedoelde mandaten, ambten en hoedanigheden, met uitzondering van het ambt van personeelslid van het Gemeenschapsonderwijs¹;

- 2° de hoedanigheid van algemeen voorzitter;
- 3° de hoedanigheid van personeelslid van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap.

Onderafdeling 4. – Duur van het mandaat

Art. 85. De mandaten worden toegekend voor een periode van vier jaar. Een mandaat is hernieuwbaar.

Afdeling 2. – Algemeen voorzitter en algemeen secretaris

Art. 86. De algemeen voorzitter wordt door de algemene raad verkozen uit een lijst van kandidaten na een openbare oproep.

De algemeen voorzitter kan de raadsvergaderingen bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

Art. 87. De algemeen secretaris wordt door de algemene raad aangesteld na een openbare oproep.

De algemeen secretaris kan de vergaderingen van de raden bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

Hoofdstuk V. – Externe experts

Art. 88. Kabinetsleden, personeelsleden van het departement, leden van de onderwijsinspectie en deskundigen van hogescholen en universiteiten kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de raden om de behandelde aangelegenheden toe te lichten.

Hoofdstuk VI. – Werking

Art. 89. De regering sluit voor een periode van vier jaar een beleidsovereenkomst met de VLOR over de wederzijdse rechten en plichten bij de uitvoering van de decretale en conventionele opdrachten.

¹ ART. 8. Leden van strategische adviesraden oefenen hun functie uit in volledige onafhankelijkheid van de overheid. Het lidmaatschap van een strategische adviesraad of van een werkcommissie, zoals voorzien in artikel 11, is onverenigbaar met:

1° een mandaat in het Europees Parlement, de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement;

2° het ambt van minister, staatssecretaris en hun kabinetsleden;

3° het ambt van personeelslid van een departement of agentschap van de Vlaamse overheid, dat in een hiërarchische verhouding staat tot de minister tot wiens bevoegdheid de betrokken strategische adviesraad behoort;

4° het ambt van personeelslid van het Vlaams Parlement en de bij het Vlaams Parlement opgerichte diensten;

5° het ambt van personeelslid van de strategische adviesraad.

De beleidsovereenkomst bepaalt ten minste:

- 1° de kwantificering, omschrijving en financiering van conventionele opdrachten;
- 2° de wijze waarop de decretale en conventionele opdrachten worden gerapporteerd, opgevolgd en geëvalueerd;
- 3° de wijze waarop geschillen over de uitvoering van voornoemde opdrachten worden beslecht;
- 4° de wijze waarop de regering en de verschillende geledingen binnen de VLOR in overleg treden over projecten en hervormingen met een pedagogische doelstelling. Ten minste wordt daarbij een werkgroep opgericht waarin het Gemeenschapsonderwijs en de inrichtende machten zijn vertegenwoordigd;
- 5° de wijze waarop technische werkgroepen worden opgericht. Inzonderheid worden technische werkgroepen opgericht voor het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° de vormen van financiële en doelmatigheidscontrole;
- 7° de wijze waarop de beleidsovereenkomst kan worden aangepast, verlengd of ontbonden.

Art. 90. De algemene raad regelt de interne werking van de VLOR in een huishoudelijk reglement, dat ten minste bepaalt:

- 1° de taakverdeling tussen de algemene raad en de deelraden;
- 2° de wijze waarop de voorzitters van de deelraden worden aangeduid;
- 3° de samenstelling, werking en bevoegdheden van het vast bureau en de algemeen secretaris. De algemeen secretaris maakt van rechtswege deel uit van het vast bureau. Noch de algemeen secretaris noch het vast bureau kunnen worden belast met het verstrekken van een advies.

Art. 91. De VLOR bezit alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van zijn opdracht, met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten, het oprichten van of deelnemen in andere rechtspersonen.

Art. 92. De regering bepaalt de personeelsformatie van het permanent secretariaat.

De Vlaamse Onderwijsraad kan personeelsleden tewerkstellen die overeenkomstig hun geldende rechtspositie een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht hebben opgenomen.

Op de personeelsleden die bij de VLOR overeenkomstig een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht zijn tewerkgesteld, zijn de artikelen X.9 tot en met X.12 van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 van toepassing. Aan de personeelsleden die bij de VLOR overeenkomstig een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht zijn tewerkgesteld, wordt per werkdag een verblijfsvergoeding van 9,5 euro tegen 100% toegekend. Deze verblijfsvergoeding wordt niet toegekend voor vakantie-, verlof- en ziekte-dagen en wordt maandelijks na vervallen termijn uitbetaald.

Deze verblijfsvergoeding is gekoppeld aan de evolutie van de gezondheidsindex overeenkomstig de wet van 1 maart 1977 houdende de inrichting van een stelsel waarbij sommige uitgaven in de overheidssector aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk worden gekoppeld, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit nr 178 van 30 december 1982 en onverminderd artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.²

In afwachting van een organieke rechtspositieregeling voor het permanent secretariaat blijven artikelen 160, 161 en 169bis van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II, zoals deze golden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel, van kracht.

Hoofdstuk VII. – Financiering

Art. 93. De VLOR beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

² Wijziging via Decreet betreffende het onderwijs, XVIII, artikel 36, 25 juni 2008

De dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting en voor de bezoldiging van het personeel. De dotatie kan niet worden gebruikt voor de financiering van andere rechtspersonen.

Art. 94. De beleidsovereenkomst voorziet in de financiële middelen nodig voor de uitvoering van de conventionele opdrachten van de VLOR.

Art. 95. De VLOR kan schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

Hoofdstuk VIII. – Opheffings- en inwerkingtredingsbepalingen

Art. 96. De volgende regelingen worden opgeheven:

- 1° titel IX van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II;
- 2° het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 1996 houdende de samenstelling van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 97. De bepalingen van deze titel treden in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Decreet tot regeling van de strategische adviesraden van 18 juli 2003

Art. 7. Ten hoogste tweederde van de leden van een strategische adviesraad is van hetzelfde geslacht.

Telkens wanneer in een strategische adviesraad één of meer mandaten ten gevolge van een voordrachtprocedure te begeven zijn en de voorgedragen kandidaturen het niet mogelijk maken om te voldoen aan de verplichting vermeld in artikel 7, eerste lid, moet

de voordrachtprocedure hernomen worden. In voorkomend geval moeten de voordragende instanties die geen kandidaat van het ondervertegenwoordigde geslacht hadden voorgedragen, een extra kandidaat voordragen die van het ondervertegenwoordigde geslacht is.³

Art. 9. Leden van strategische adviesraden worden door de Vlaamse Regering ontslagen, op eigen verzoek of om ernstige redenen.

Art. 10. De Vlaamse Regering stelt de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van strategische adviesraden vast.

Art. 11. Een strategische adviesraad regelt zijn interne werking en kan ter voorbereiding van adviezen werkcommissies instellen.

Art. 12. Een strategische adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de strategische adviesraad wordt geleid door een secretaris.

Het in het vorige lid vermelde secretariaat staat in voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de strategische adviesraad.

De regeling van de rechtspositie van het personeel van het secretariaat wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Art. 14. De strategische adviesraad stelt jaarlijks een begroting en een rekening op en voert een boekhouding volgens de wijze zoals door de Vlaamse regering bepaald.⁴

Het Rekenhof is gemachtigd om de rekening van de strategische adviesraad te controleren.

De met de financiële controle en certificering belaste instantie, kan een toezicht ter plaatse uitvoeren op de comptabiliteit en de verrichtingen van de strategische adviesraad. Ze mogen te allen tijde alle bewijsstukken, staten, inlichtingen of toelichtingen op-

vragen die betrekking hebben op de ontvangsten, de uitgaven, de activa en de schulden.⁵

Art. 15. § 1. De Vlaamse Regering stelt de strategische adviesraad uit eigen beweging of op zijn verzoek alle informatie ter beschikking die noodzakelijk is voor de adviesopdracht.

De structurele informatie-uitwisseling tussen de Vlaamse Regering en de strategische adviesraad wordt veruitwendigd in een protocol tussen de beleidsraad en de strategische adviesraad.

§ 2. Een strategische adviesraad kan de personeelsleden van de departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid verzoeken om de nodige technische toelichting te verschaffen.

Art. 16. § 1. In afwijking van artikel 11 beraadslaagt een strategische adviesraad collegiaal over de uit te brengen adviezen, volgens de procedure van de consensus.

Als geen consensus kan worden bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

§ 2. De adviezen worden in de regel verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed, die met redenen wordt omkleed, kan de Vlaamse Regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

Art. 17. Strategische adviesraden kunnen onderling samenwerken en gezamenlijk advies uitbrengen.

Art. 19. Een strategische adviesraad brengt elk jaar verslag uit van zijn werkzaamheden. Dit jaarverslag wordt voor 15 mei van het volgende jaar gezonden aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement.⁶

3 Wijziging via Decreet houdende de bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid, 13 juli 2007 (BS 6/08/2007)

4 Wijziging via Decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden, van diverse oprichtingsdecreten van strategische adviesraden en van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, 22 december 2006 (BS 10/01/2007)

5 Wijziging via Decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007

6 Voor de Vlor is hierop een uitzondering toegestaan via onderwijsdecreet XVII zodat hij zijn jaarverslag verder per schooljaar kan uitbrengen.

Bijlage 2 Specifieke bevoegdheden

--

Wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs

Art. 20

Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse Regering de reiskosten van gehandicapten ten laste neemt voor het vervoer naar een school voor buitengewoon onderwijs.

Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse Regering bijdraagt in de kosten voor huisonderwijs voor gehandicapten.

Decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs, II zoals gewijzigd

Art 74 ter decies, §3

Voor zover de opleidingenstructuur afwijkt van die, vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende opleidingenstructuur ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

Art. 74 quater decies

Voor zover de competenties afwijken van die, bepaald bij besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende competenties ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

Art. 97 bis

Bij de programmatie van instellingen voor deeltijds kunstonderwijs wint de Vlaamse regering het advies in van de Vlaamse Onderwijsraad ingeval de programmatie negatief werd beoordeeld door het netoverschrijdend samenwerkingsforum.

Art. 100 septies

§1. Voor opleidingen deeltijds kunstonderwijs gelden dezelfde specifieke eindtermen als voor het specifieke gedeelte van de opleidingen in het kunstsecundair onderwijs of gelden beroepskwalificaties.

§2. Voor de opleidingen die hieraan voorafgaan, worden gehelen van basiscompetenties vastgelegd.

Art. 100 octies

De specifieke eindtermen worden vastgelegd door het Vlaams Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlaamse Regering legt het besluit ten laatste één maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

Erkende beroepskwalificaties zijn afgeronde en ingeschaalde gehelen van competenties om als beginnend beroepsbeoefenaar een beroep uit te oefenen. De competenties van de beginnend beroepsbeoefenaar zijn vervat in de beroepskwalificaties die erkend zijn volgens de procedure bepaald in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur.

De basiscompetenties worden bepaald door de Vlaamse Regering.

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting 'Beeldende kunst'

Art. 43, 46 en 48

Adviesbevoegdheid over programmaties van instellingen, filialen en graden. Het advies moet uitgaan van reglementair vastgelegde criteria.

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen ‘Muziek’, ‘Woordkunst’ en ‘Dans’

Art. 52, 54, 56, 57

Adviesbevoegdheid over programmaties van instellingen, filialen en graden. Het advies moet uitgaan van reglementair vastgelegde criteria.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs
Art. 77 quater, §2

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht voor diensten of projecten met belang voor het onderwijs. De projecten worden door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten uitgevoerd.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 51 quater §2

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht voor diensten of projecten met belang voor het onderwijs. De projecten worden door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten uitgevoerd.

Besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 1994 tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijke onderzoek

Art. 4

Adviesbevoegdheid over de prioritaire thema's voor het onderwijskundige beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

Decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs
Art. 44 §1

Advies over de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en het buitengewoon basisonderwijs en over de eindtermen voor het gewoon basisonderwijs.

Decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Art. 28, § 2

Adviesbevoegdheid over de programmatie van een niet-georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, of een niet-georganiseerd studiegebied. Het advies moet uitgaan van decretaal vastgelegde criteria.

Art. 38, § 2

Adviesbevoegdheid over de programmatie van een niet-georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, of een niet-georganiseerd studiegebied. Elk advies dient uit te gaan van decretaal vastgelegde criteria.

Art. 56bis

Adviesbevoegdheid over afwijkingen van de rationalisatienormen.

Decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 96, §3

De regering kan zelf een aantal thema's bepalen waarop het kwaliteitsbeleid zich richt. Zij doet dit, al naargelang van het thema, na advies van de Vlaamse Gezondheidsraad en/of de Vlaamse Onderwijsraad.

Ministerieel besluit van 16 mei 1999 tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting ‘Dans’ in het deeltijds kunstonderwijs

Art. 16, § 1-3

De programmatieaanvragen worden voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Onderwijsraad formuleert voor elke ontvankelijke programmatieaanvraag een advies, dat minimaal uitgaat van de criteria die de Vlaamse Regering daartoe bepaald heeft.

Besluit van de Vlaamse regering van 6 juli 1999 houdende oproep tot de kandidaten inzake het verlenen van een erkenning en een subsidie aan een universitair Steunpunt Nederlands als Tweede Taal.

Art. 7.

De stuurgroep van het Steunpunt Nederlands als Tweede Taal wordt samengesteld door de Vlaamse minister van Onderwijs en bevat leden van het departement onderwijs, de Vlaamse Onderwijsraad, deskundigen uit Vlaamse en/of Nederlandse universiteiten, de Taalunie, de International Association of Intercultural Education en de Europese Commissie.

Ministerieel besluit van 5 juli 1999 tot vastlegging van de benamingen die kunnen voorkomen op de kwalificatiegetuigschriften van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Art. 3

De inrichtende machten van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen andere benamingen dan deze weergegeven in artikel 1 ter goedkeuring voorleggen. Een dergelijk gemotiveerd voorstel dient voor 30 november van het voorafgaand schooljaar aan de bevoegde administratie van het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te worden gericht. De minister bevoegd voor het onderwijs beslist over het voorstel na kennisname van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet van 30 april 2001 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid

Art. 6, 5°

Het advies van de Vlaamse Onderwijsraad moet ingewonnen worden over de procedure om de studiebewijzen van opleidings- en onderwijsprogramma's die overeenstemmen met competenties verbonden aan een beroep of deel van een beroep, te identificeren en te erkennen en dus te beschouwen als een titel van beroepsbekwaamheid.

Decreet van 18 januari 2002 betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs (themadecreet), zoals gewijzigd

Art. 3, §1

De eindtermen, de decretale specifieke eindtermen, de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs worden vastgelegd door het Vlaamse Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlor.

Art. 7ter

Voor die specifieke gedeelten van opleidingen, die gericht zijn op beroepsuitoefening, waarvoor geen erkende beroepskwalificaties bestaan en tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de competenties voor de opleidingen worden afgeleid. De competenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruikmakend van de descriptorelementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening dit zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn.

De Vlor en de SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen, zal vastleggen.

Besluit van de Vlaamse Regering van 6 december 2002, zoals gewijzigd¹

Art. 20 ter

Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de opleidingsstructuur van buitengewoon secundair onderwijs dat modulair georganiseerd is. De afwijkingen hebben betrekking op de opleidingsstructuur zoals vastgelegd door het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs.

Art. 20 quater

Adviesbevoegdheid over competenties vervat in modulaire opleidingen van het buitengewoon secundair onderwijs als die competenties afwijken van deze bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs.

Decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, zoals gewijzigd

Art. 9, §2

Advies over de samenstelling en werking van de Erkenningcommissie.

¹ Wijziging via Decreet betreffende het onderwijs, XVIII, artikel III.22, 25 juni 2008

Art. 12, §1

Voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs waarvoor geen erkende beroepskwalificaties bestaan, en dit tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de competenties voor de opleidingen worden afgeleid. De competenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruikmakend van de descriptorelementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening.

De Vlor en de SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen, zal vastleggen

Art. 55 ter

§ 1²

Adviesbevoegdheid over het beroepsprofiel van de leraar. Het beroepsprofiel omschrijft de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten.

§ 2

Adviesbevoegdheid over de basiscompetenties. De basiscompetenties van de leraar omschrijven de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

Decreet van 30 april 2004 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid

Art. 6.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de SERV en Vlor, de procedure op basis waarvan studiebewijzen van opleidings- en on-

derwijsprogramma's die overeenstemmen met de competenties verbonden aan een beroep of deel van een beroep, geïdentificeerd en erkend worden en dus beschouwd worden als een titel van beroepsbekwaamheid.

Art. 9

§ 4. De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, bijzitters en deskundigen van de beroepscommissie na advies van de SERV en de Vlor.

Decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs

Art. 6

De Vlaamse Onderwijsraad wordt betrokken bij de diverse stadia van het evaluatieproces en de besluitvorming over tijdelijke projecten.

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten voor de Opleiding voor Opleiders van Volwassenen

Art. 13

De Vlaamse Onderwijsraad wordt op regelmatige tijdstippen geïnformeerd over de voortgang van de tijdelijke projecten.

Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, zoals gewijzigd

Art. 10

Adviesbevoegdheid over de organieke toevoeging of opheffing van experimenteel nieuwe leergebieden voor de basiseducatie of nieuwe studiegebieden voor het secundair volwassenenonderwijs.

Art. 11

Adviesbevoegdheid over de eindtermen en de specifieke eindtermen voor de basiseducatie en het secundair volwassenenonderwijs.

Art. 12, §3

Voor opleidingen die leiden naar een beroep waarvoor geen erkende beroepskwalificaties bestaan, en dit tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties bestaan, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de basiscompetenties voor de opleidingen worden afgeleid. De basiscompetenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruikmakend van de descriptorelementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening.

De Vlor en SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen, zal vastleggen.

Art. 18

Adviesbevoegdheid over het beroepsprofiel en de basiscompetenties voor de specifieke lerarenopleidingen uit het volwassenenonderwijs.

Art. 24

Adviesbevoegdheid over de opleidingsprofielen voor de basiseducatie en het volwassenenonderwijs.

Art. 62bis

In afwijking van artikel 62, kan de Vlaamse Regering aan een Centrum voor Basiseducatie onderwijsbevoegdheid toekennen voor de opleiding Nederlands tweede taal richtgraad 1 van het studiegebied Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs, op voorwaarde dat de hoofdvestigingsplaats van een Centrum voor Volwassenenonderwijs dat beschikt over een wachtlijst, zoals bedoeld in artikel 37, eerste lid, voor deze opleiding gelegen is in het werkingsgebied van het consortium volwassenenonderwijs waartoe het betrokken Centrum voor Basiseducatie behoort.

2 Deze bevoegdheid is ingevoerd via het decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen van 15 december 2006, artikel 16. Beide paragrafen treden in werking op 1 oktober 2007. Ze vervangt art. 4 en 6 van het decreet betreffende de lerarenopleiding en de nascholing van 16 april 1996.

De Vlaamse Regering zal voorafgaandelijk aan het nemen van een beslissing, het advies van de Vlaamse Onderwijsraad en van de algemene vergadering van het betreffende consortium volwassenenonderwijs inwinnen. De algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs is gehouden het advies binnen de dertig kalenderdagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag aan de Vlaamse Regering bekend te maken.

De onderwijsbevoegdheid wordt toegekend voor twee schooljaren en kan met twee schooljaren verlengd worden na een evaluatie door de bevoegde administratie.

De in het eerste lid bedoelde opleiding wordt ingedeeld in het leergebied Nederlands tweede taal van de basiseducatie.

Art. 64

Adviesbevoegdheid voorafgaand aan een beslissing van de Vlaamse Regering over een beroep bij de weigering van onderwijsbevoegdheid t.a.v. een centrum voor volwassenenonderwijs door het consortium of voor centra die niet bij een consortium zijn aangesloten.

Art. 64

‘§9. In afwijking van artikel 63, §1, kan de Vlaamse Regering aan één of meerdere Centra voor Volwassenenonderwijs die onderwijsbevoegdheid hebben voor de opleiding Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs onderwijsbevoegdheid toekennen voor de opleiding Nederlands tweede taal richtgraad 1 van de basiseducatie, op voorwaarde dat het Centrum voor Basiseducatie dat beschikt over een wachtlijst, zoals bedoeld in artikel 37, eerste lid, voor deze opleiding gelegen is in het werkingsgebied van het consortium volwassenenonderwijs waartoe de hoofdvestigingsplaatsen van de betrokken Centra voor Volwassenenonderwijs behoren.

De Vlaamse Regering zal voorafgaandelijk aan het nemen van een beslissing, het advies van de Vlaamse Onderwijsraad en van

de algemene vergadering van het betreffende consortium volwassenenonderwijs inwinnen. De algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs is gehouden het advies binnen de dertig kalenderdagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag aan de Vlaamse Regering bekend te maken.

De onderwijsbevoegdheid wordt toegekend voor twee schooljaren en kan met twee schooljaren verlengd worden na een evaluatie door de bevoegde administratie.

De in het eerste lid bedoelde opleiding wordt ingedeeld in het studiegebied Nederlands tweede taal van het secundair volwassenenonderwijs.’

Art. 68

Adviesbevoegdheid voorafgaand aan een beslissing van de Vlaamse Regering over een beroep van een centrum voor volwassenenonderwijs bij weigering van een bijkomende vestigingsplaats door het consortium.

Adviesbevoegdheid voorafgaand aan een beslissing van de Vlaamse Regering over een vraag van een centrum voor volwassenenonderwijs dat niet bij een consortium is aangesloten, om een nieuwe vestigingsplaats op te richten.

Art. 83, derde lid

Op verzoek van het betrokken centrumbestuur kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, voor een Centrum voor Basiseducatie een afwijking toestaan op de rationalisatienorm. De Vlaamse Regering bepaalt de periode waarvoor de afwijking geldt. Het centrumbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 15 april van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag aan de bevoegde administratie.

Art. 97§4, derde lid

Op verzoek van het betrokken centrumbestuur kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, voor een

Centrum voor Volwassenenonderwijs een afwijking toestaan op de rationalisatienorm. De Vlaamse Regering bepaalt de periode waarvoor de afwijking geldt. Het centrumbestuur stuurt daartoe uiterlijk op 15 april van het voorafgaande schooljaar een gemotiveerde aanvraag aan de bevoegde administratie.

Art. 179bis

In afwachting van de installatie van de decretale stuurgroep bepaalt de Vlaamse Regering de opleidingsprofielen voor de basiseducatie en voor het secundair volwassenenonderwijs na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs

Art. 6

Adviesbevoegdheid over de opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs (jaarlijks).

Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs

Art. 4 en 6

Adviesbevoegdheid over voorstellen voor nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs.

Decreet van 14 maart 2008 betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen

Art. 44

Adviesbevoegdheid over de lijst met algemene resultaatsindicatoren (uiterlijk op 30 juni 2008).

Besluit van de Vlaamse Regering van 21 maart 2008 tot oprichting van overlegorganen die bijdragen tot een

optimale deelname van Vlaamse Gemeenschap aan het Europees actieprogramma Een Leven Lang Leren

Art. 5

De Vlor duidt een vertegenwoordiger aan voor het Vlaamse Grundtvigcomité

Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap, zoals gewijzigd

Art. 12

Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de rationalisatienormen.

Art. 23

Adviesbevoegdheid over de conclusies van de commissie die de bestaande opleidingen in het stelsel van leren en werken screent.

Art. 24

Adviesbevoegdheid over nieuwe opleidingen en over de conclusies van de commissie met betrekking tot de nieuwe opleidingen.

Art. 28

Adviesbevoegdheid over de opleidingenstructuur voor modules aangeboden in centra voor leren en werken. De Vlaamse Regering ontwikkelt deze opleidingenstructuur, tezamen met het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs.

Art. 30 §1

De beroepsgerichte vorming van de opleidingen binnen het deeltijds beroepssecundair onderwijs bevatten de erkende beroepskwalificaties vermeld in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur. Tot zolang er geen erkende beroepskwalificatie bestaat, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de competenties voor de beroepsgerichte vorming van de opleidingen binnen het deeltijds beroepssecundair onderwijs worden afgeleid. De competenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruikmakend van de descripto-

relementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening.

De Vlor en de SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen, zal vastleggen.

Art. 32 §1

De beroepsgerichte vorming van de opleidingen binnen de leertijd bevatten de erkende beroepskwalificaties vermeld in het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur. Tot zolang er geen erkende beroepskwalificatie bestaat, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de competenties voor de beroepsgerichte vorming van de opleidingen binnen de leertijd worden afgeleid. De competenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruikmakend van de descriptorelementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening.

De Vlor en de SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen zoals vastgelegd.

Decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs, zoals gewijzigd

Art. 5

De Vlaamse Regering bekrachtigt het protocol voor de visitaties met het oog op kwaliteitszorg in het hoger beroepsonderwijs na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 8

De voorstellen van onderwijskwalificatie worden voor advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voorgelegd. Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad neemt de Vlaamse Regering een met redenen omklede beslissing.

Art. 19

Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad beslist de Vlaamse Regering over een programmatieaanvraag op basis van het advies van de Commissie over de ‘macrodoelmatigheidstoets’, van het accreditatieorgaan over de ‘toets nieuwe HBO5-opleiding’ en de eventuele opmerkingen van het instellingsbestuur naar aanleiding van de toetsingsrapporten.

Indien de Vlaamse Onderwijsraad nalaat een advies uit te brengen binnen de termijn van 30 kalenderdagen wordt het advies geacht gunstig te zijn.

Art. 161, §2, tweede lid

In het geval er voor 1 januari 2011 geen erkende beroepskwalificatie voor die opleidingen bestaat, en dit tot zolang er geen erkende beroepskwalificaties zijn, bepaalt de Vlaamse Regering de referentiekaders waarvan de competenties voor de opleidingen worden afgeleid. De competenties worden, zoals bij erkende beroepskwalificaties, vastgelegd gebruikmakend van de descriptorelementen uit het kwalificatieraamwerk en waarborgen de toepassing van eventuele Europese, federale of Vlaamse regelgeving inzake beroepsuitoefening.

De Vlor en de SERV zullen om advies gevraagd worden bij het besluit dat de referentiekaders, het proces en de actoren om tot deze competenties te komen, zal vastleggen.

Decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur

Art. 7

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor beschrijving en inschaling van beroepskwalificaties, na advies van de Vlor en de SERV. Dit besluit bevat ten minste de volgende elementen:

a)

- het model voor het beschrijven van de competentieprofielen en beroepscompetentieprofielen gebruik makend van de descriptorelementen;
- de marginale toetsing van de competentieprofielen en beroepscompetentieprofielen aan het model;
- de methodiek voor de niveaubepaling van beroepskwalificaties met name de niveautoekenning aan competenties, het toekennen van een relatief belang aan de competenties en de niveaubepaling van de beroepskwalificaties op basis van een besluitvormingsproces dat leidt tot een consensus;
- de marginale toetsing van de werkzaamheden van de sector-specifieke commissies ad hoc aan de inschalingsprocedure en aan het gebruik van de descriptorelementen;

b)

de wijze waarop de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering een voorstel tot inschaling formuleert bij ontstentenis van een consensus van de sector-specifieke commissie ad hoc rekening houdend met de onder a) vermelde elementen.

Art. 11

De bevoegde dienst van de Vlaamse Regering formuleert een erkenningsadvies met een voorstel tot inschaling aan de minister, bevoegd voor Vorming, en aan de voor de kwalificatie functioneel bevoegde minister.

Voor een beroepskwalificatie gebaseerd op een beroepscompetentieprofiel wordt dat advies binnen de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering voorbereid door een sector-specifieke commissie ad hoc. Die commissie is als volgt samengesteld:

- 1° vertegenwoordigers van de betrokken werkgevers en werknemersorganisaties, die zijn aangewezen door de SERV;
- 2° vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers, die zijn aangewezen door de Vlor;
- 3° vertegenwoordigers van de publieke opleidingsverstrekkers, aangewezen door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en door SYNTRA Vlaanderen;
- 4° twee onafhankelijke inschalingsexperts, aangewezen door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering.

In de ad-hoccommissie zit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties enerzijds en van de onderwijs- en publieke opleidingsverstrekkers anderzijds.

Voor een beroepskwalificatie gebaseerd op een competentieprofiel wordt dat advies binnen de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering voorbereid door een sectorspecifieke commissie ad hoc. Die commissie is als volgt samengesteld:

- 1° vertegenwoordigers van de betrokken sector(en) aangewezen door de SERV indien het competentieprofiel via de SERV wordt ingediend. Bij toepassing van de afwijking als vermeld in artikel 10 van dit decreet, duiden de betrokken sectoren zelf hun vertegenwoordigers aan;
- 2° vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers die zijn aangewezen door de Vlor;
- 3° vertegenwoordigers van de publieke opleidingsverstrekkers, aangewezen door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en door SYNTRA Vlaanderen;
- 4° twee onafhankelijke inschalingsexperts, die zijn aangewezen door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering.

In de ad-hoccommissie zit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de sectoren enerzijds en van de onderwijs- en publieke opleidingsverstrekkers anderzijds.

Art. 15

Ieder voorstel en iedere vraag voor onderwijskwalificaties, al dan niet omgezet in een voorstel, zal door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering voor advies aan de Vlor worden voorgelegd. De Vlaamse Regering erkent de onderwijskwalificaties op gezamenlijk voorstel van de minister bevoegd voor Vorming en de minister bevoegd voor Onderwijs.

Decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs

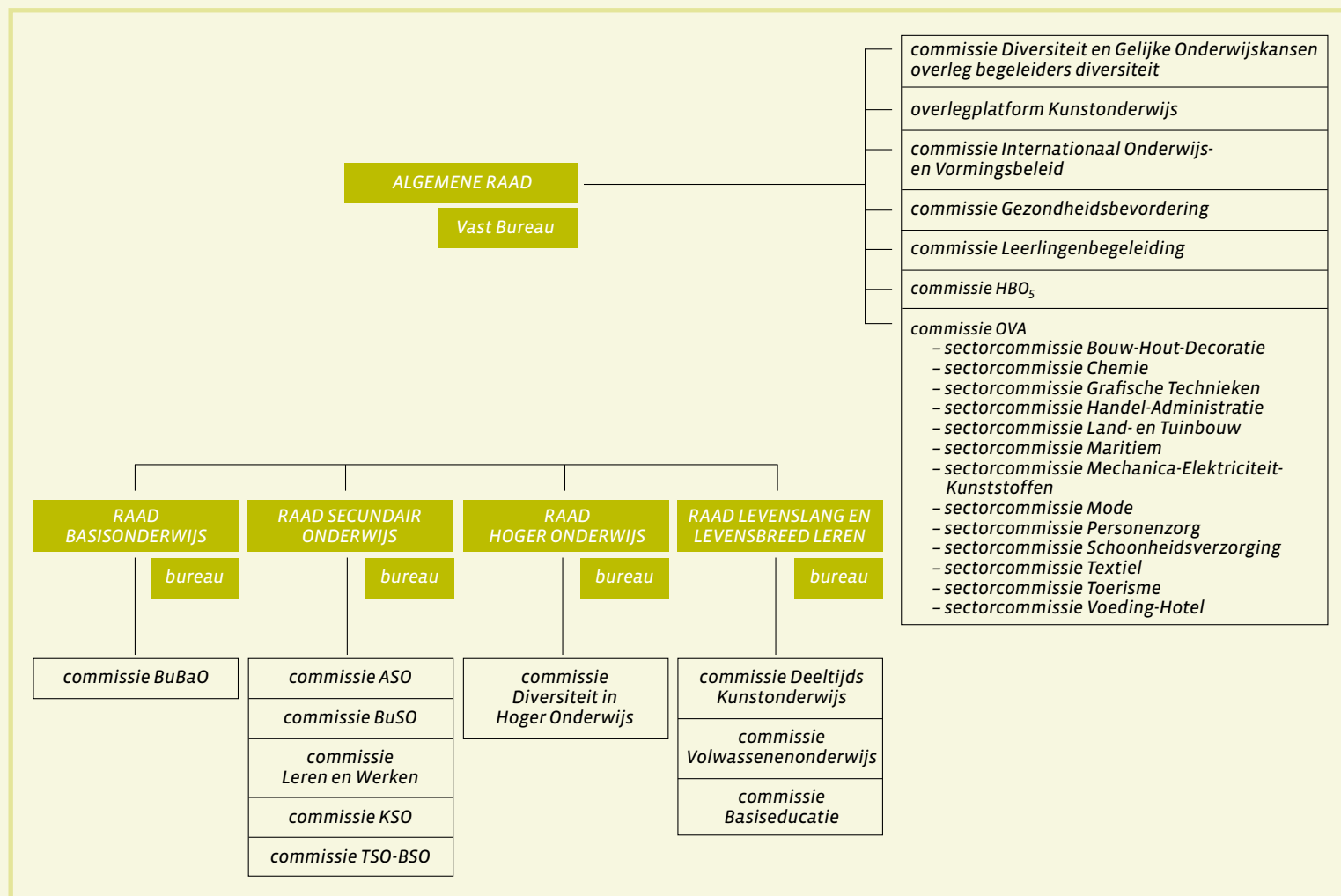
Art. 30

De vertegenwoordigers van de academische wereld en de vertegenwoordigers van de instellingen in de commissie die minstens om de zes jaar de werking van pedagogische begeleidingsdiensten, de permanente ondersteuningseenheden en in voorkomend geval het samenwerkingsverband evalueert, worden aangeduid op voorstel van de Vlaamse Onderwijsraad.

Bijlage 3 Organigram

--

62-63

Bijlage 3 Organigram
Bijlage 4 De raden

Bijlage 4 De raden

--

Algemene Raad

Uitgebrachte adviezen

- Advies over eerder verworven competenties, 23 september 2010
- Advies over de Vlaamse ontwerpstrategie duurzame ontwikkeling: 'Samen grenzen ver-leggen', 23 september 2010
- Advies over de herziening van de ISCED-classificatie, 28 oktober 2010
- Advies over de decreetwijziging betreffende de Regionale Technologische Centra (RTC), 25 november 2010
- Advies over een nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep, 25 november 2010
- * Advies over de experimentele aanmeldingsprocedures, 25 november 2010
- Advies over het minidecreet scholengemeenschappen, 25 november 2010
- Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2010-2011, 25 november 2010
- Advies over het Vlaamse jeugdbeleidsplan, 27 januari 2011
- Advies over het planlastendecreet, 27 januari 2011
- Reactie op het groenboek interne staatsvorming, 27 januari 2011
- Advies over onderwijsdecreet XXI, 28 januari 2011
- Advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs, 24 maart 2011
- * Advies over het ontwerp van aanbeveling van de Europese Raad over voortijdig schoolverlaten, 28 april 2011
- Advies over het programmadecreet van de begrotingscontrole 2011, 28 april 2011
- * Advies over de themazetting van het onderwijskundig be-

leids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep 2011, 28 april 2011

- Advies over het voorstel van decreet over het inschrijvingsrecht, 12 mei 2011
- * Advies over participatie op school, 26 mei 2011
- * Advies over welbevinden en gelijke kansen in het gezondheidsbeleid op school, 23 juni 2011

* advies op eigen initiatief

Probleemverkenningen

Gezin en school

Commissies en langlopende werkgroepen

- Commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen
- Coördinatie Begeleiders Diversiteit
- Overlegplatform Kunstonderwijs
- Commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid
- Commissie Gezondheidsbevordering
- Commissie Leerlingenbegeleiding
- Commissie HBO₅
- Commissie Onderwijs-Vorming-Arbeidsmarkt (sectorcommissies Bouw-Hout-Decoratie, Chemie, Grafische Technieken, Handel-Administratie, Land- en Tuinbouw, Maritiem, Mechanica-Elektriciteit-Kunststoffen, Mode, Personenzorg, Schoonheidsverzorging, Textiel, Toerisme en Voeding-Hotel)
- Werkgroep OBPWO
- Werkgroep Wiskundebraillecode (ontwikkeling van een lineaire wiskundecode voor slechtzienden)

Leden op 30 juni 2011

ALGEMENE RAAD					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Ann Demeulemeester – vz					
Inrichtende machten			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Raymonda Verdyck	Marc Smets	Off.	Patrick Caigneau	Philippe Vanderschaeghe
GO!	Luc De Man	Christel Martens	Vrij	Jan Rottier	Dirk Schoofs
OVSG	Patriek Delbaere	Annemie De Smet	Ouderverenigingen		
OVSG	Liesbet Peeters	Bob Loisen	VCOV	Ludo Claes	Linde Brewaeyts
POV	Patrick Weyn	Guido Coeck	VCOV	Kim Bogaerts	Karin Lemmens
VSKO	Mieke Van Hecke	Paul Wille	KOOGO	Bart Van Dijck	Saskia Van Bastelaere
VSKO	Marc Van den Brande	Gerda Bruneel	GO! ouders	Kenneth Lasoen	Eva De Blicke
VSKO	Bernadette Van de Steene	Chris Smits	Leerlingen		
VSKO	Karel Casaer	Carmen Wullaert	VSK	Maarten Mommaerts	Ellen Windey
OKO	Kris Denys	Lieve Vansintjan	VSK	Kelly Patteet	Maxime Detand
Instellingshoofden hoger onderwijs			Studenten		
Vlir	Kristiaan Versluys	Erna Nauwelaerts	VVS	Anton Schuurmans	Tom De Meyer
Vlhora	Robert Hoogewijs	Marc Vandewalle	VVS	Vincent Boulanger	
Directeurs			Sociaal-economische organisaties		
Off. BO	Alexandre de Smedt	Joël Boussemaere	SERV	Françoise Vermeersch	Mike De Herdt
Vrij SO	Geert Schelstraete	Eddy De Laet	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Hallen
Off. DKO	Herman De Vleeschhouwer	Anne-Marie Verbeek	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Vrij CVO	Herman De Cnijf	–	SERV	Hakima El Meziane	Vincent Thoen
VCLB	–	Patrick D'oosterlinck	Sociaal-culturele organisaties		
Personeel			VV	Anne-Mie Drieskens (Gezinsbond)	Hilde Timmermans (Gezinsbond)
ACOD	Hugo Deckers	Katrien Van den Bosch	VV	Sanghmitra Bhutani (Minderhedenforum)	Frédéric Vanhauwaert (Vlaams netwerk armoedebestrijding)
ACOD	Nancy Libert	Raf De Weerd	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
COV	Marianne Coopman	Dirk Koppen			
COC	Rudy Van Renterghem	Katrien Cerpentier			
COC-COV	Monique Wauters	Eva Tiquet			
VSOA	Erik Thijs	Dirk De Vos			

Raad Basisonderwijs

Uitgebrachte adviezen

- * Advies over opvang en onderwijs voor jonge kinderen (OOJK), 6 april 2011

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Buitengewoon Basisonderwijs

* advies op eigen initiatief

Leden op 30 juni 2011

RAAD BASISONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Inrichtende machten			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Ingrid Verstrepen	Fabienne Vanormelingen	Off. Vrij	Bart Andries Stijn Verkinderen	Birgit Laporte Sandra Declerck
GO!	Yves Cohen	Christel Martens	Ouderverenigingen		
OVSG	Johan Vanwysberghe	Liesbeth Vandenbroeck	VCOV	Ludo Claes	Kim Bogaerts
OVSG	Hilde Van Dalem	Bruno Sagaert	KOOGO – GO! ouders	Bart Van Dijck	Veerle Vijverman
VSKO	Marc Van den Brande – vz	Greet Vanhove	CLB		
VSKO	Jan Saveyn	Gerda Bruneel	VCLB	Christine Vonckx	Lieve Willems
VSKO	Annemie Jennes	Karel Casaer	CLB off.	Yolande Schulpen (OVSG)	Marc Frederix (GO!)
OKO	Lieve Vansintjan	Cathérine Devos	Sociaal-culturele organisaties		
Directeurs			VV	Kusum Mertens (welzijnszorg)	Veerle Adams (FOV handicap)
Vrij	Raf Waumans	Gerd Beckers	VV	-	Sieg Monten (Vlaams netwerk armoedebestrijding)
Off.	Robert Scheltjens	Gerda Calders	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
Personeel					
ACOD	Tony Van den Heurck – o.vz	Joseanne Van Hove			
COV	Marianne Coopman	Bert Verhaegen			
COV	Dirk Koppen	Nancy Dewulf			
COV	Eva Tiquet	Romain Maes			
COC	Katrien Cerpentier	Jeanick Vanacker			
VSOA	Karine De Dier	Ludwig Van Tendeloo			

Raad Secundair Onderwijs

Uitgebrachte adviezen

- Advies over de actualisering van de opleidingsprofielen voor BuSO Opleidingsvorm 3, 9 september 2010
- Advies over opleidingskaarten voor niet-modulaire opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs, 9 september 2010
- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen in het DBSO: rubriek Elektriciteit/Elektronica, 7 oktober 2010
- Advies over de opleidingskaarten hovenier, hovenier-aanleg en hovenier-onderhoud, 18 november 2010
- Advies over het voorstel van de gewijzigde opleidingenstructuren hout voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs, 18 november 2010
- Advies over aanvragen tot programmatie in het gewoon secundair onderwijs 2011-2012, 20 januari 2011
- Advies over de oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs, 10 februari 2011
- Advies over het voorstel van opleidingsstructuur Distributie voor het DBSO en een aantal gewijzigde opleidingenstructuren Handel, 10 februari 2011
- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het DBSO: rubriek Metaal/kunststoffen, 10 februari 2011
- Advies over het voorstel van de opleidingenstructuren Elektriciteit/elektronica voor het DBSO, 17 maart 2011
- Advies over de aanvraag tot afwijking op de rationalisatienorm, 17 maart 2011
- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen en opleidingenstructuren voor het DBSO, 7 april 2011
- Advies over het voorstel van specifieke eindtermen voor de optie Sportwetenschappen ASO, 7 april 2011
- Advies over nieuwe structuuronderdelen in het gewoon voltijds secundair onderwijs, 7 april 2011
- Advies over eindtermen natuurwetenschappen voor het ASO (tweede graad) en BSO (tweede en derde graad), 9 juni 2011
- Advies over nieuwe opleidingskaarten DBSO, 9 juni 2011
- Visietekst trajectbegeleiding in de systemen van leren en werken, 29 juni 2011

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Algemeen Secundair Onderwijs
Commissie Buitengewoon Secundair Onderwijs
Commissie Leren en Werken
Commissie Kunstsecundair Onderwijs
Commissie Technisch- en Beroepssecundair Onderwijs
Technische Werkgroep Programmaties
Werkgroep Hervorming Secundair Onderwijs

Leden op 30 juni 2011

RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Inrichtende machten			Ouderverenigingen		
GO!	Jean Vallers	Liesbeth Hendrix	KOOGO – GO!		
GO!	Hilde De Meyer Van Hootegem	Valentijn	ouders	Timothy Van Raemdonck	Saskia Van Bastelaere
POV	Patrick Weyn – vz	Brigitte Pycke	VCOV	Kim Bogaerts	Ludo Claes
OVSG	Annemie De Smet	Frie Van Camp	Leerlingen		
VSKO	Chris Smits Van de Steene	Bernadette	VSK	Ellen Windey	Maarten Mommaerts
VSKO	Jan Schokkaert	Linda Wouters	VSK	Benny Bevernage	Chloë Vancronenburg
VSKO	Lieve Van Soom	Dominiek Desmet	CLB		
OKO	Christine Marius	Paul Buyck	VCLB	Sonja Buts	Johan David
Directeurs			CLB off.	Dries Vandermeersch (GO!)	Yolande Schulpen (OVSG)
Vrij	Geert Schelstraete – o.vz	Eddy De Laet	Sociaal-economische organisaties		
Off.	Dirk Van Haver	Xaveer De Boeck	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Personeel			SERV	Hakima El Meziane	Peter Verboven
ACOD	Nancy Libert	Raf De Weerd	SERV	Lut Maertens	Peter Vander Hallen
COC	Wim Plas	Philippe D’Hulst	SERV	Mike De Herdt	Françoise Vermeersch
COC	Riet Nackom	Mia Michiels	Sociaal-culturele organisaties		
COC	Willem Snauwaert	Katrien Cerpentier	VV	Joost Vermeersch (Gezinsbond)	Peter Janssens (FOV handicap)
COC	Sigrid Aerts	Jos Van Der Hoeven	VV	Sieg Monten (Vlaams netwerk armoedebestrijding)	Peter Debbaut (FOV handicap)
VSOA	Annick Haesaerts	Annie Bogaert	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
Ervaringsdeskundigen					
Off.	Guido Vanuytrecht	Christiaan Ledegen			
Vrij	Bart Eskens	Eric Michielsen			

Raad Hoger Onderwijs

Uitgebrachte adviezen (op eigen initiatief)

- Advies over stafmobiliteit, 8 februari 2011
- Visietekst over armoede en hoger onderwijs, 14 december 2010

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Diversiteit Hoger Onderwijs
Wergroep Internationaal Hogeronderwijsbeleid
Wergroep Sociaal statuut van de student
Wergroep Structuur Hoger Onderwijs
Wergroep Studeren met een functiebeperking

Leden op 30 juni 2011

RAAD HOGER ONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
<i>Instellingshoofden hoger onderwijs</i>			<i>Studenten</i>		
Vlir	Joke Denekens	Cis Van den Bogaert	VVS	Tom Demeyer – o.vz	Joeri Deryckere
Vlir	Peter De Witte	Ludo Melis	VVS	Anton Schuurmans	Michiel Horsten
Vlir	Luc François	Kristiaan Versluys	VVS	Koen Torremans	Sander Van Der Maelen
Vlir	Harry Martens	Yvette Michotte	VVS	Joachim Schouteten	Gertjan Dewaele
Vlhora	Bert Hoogewijs	Guy Aelterman	VVS	Jelle Mampaey	Dennis De Roover
Vlhora	Johan Veeckman – vz	Dirk Broos	VVS	An-Sofie Alderweireld	Pieter-Jan Lateur
Vlhora	Luc Van de Velde	Dirk Franco			
Vlhora	Eric Halsberghe	Toon Martens			
<i>Personeel</i>			<i>Sociaal-economische organisaties</i>		
ACOD	Katrien Van den Bosch	Dany Bollens	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
ACOD	Peter De Keyzer	Brenda Delcloo	SERV	Hakima El Meziane	Peter Verboven
COC	Jan Soons	Jon Sneyers	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Halle
COC	Els Jacobs	Raf Spitaels	SERV	Mehdi Koocheki	Françoise Vermeersch
COC	Rudy Van Renterghem	Anna De Schutter			
VSOA	Dirk De Vos	Louis De Meyere			
			<i>Sociaal-culturele organisaties</i>		
			VV	Sanghmitra Bhutani	–
			VV	Geert Meert	Ria Van den Heuvel
			VV = verenigde verenigingen		

Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Uitgebrachte adviezen

- Advies over aanvragen voor onderwijsbevoegdheid NT2-richtgraad 1 basiseducatie door centra voor volwassenenonderwijs, 5 oktober 2010
- Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs, 9 november 2010
- Advies over programmatie in het volwassenenonderwijs, 9 november 2010
- * Advies naar aanleiding van de eindrapporten van de werkgroepen 'leerlingen met speciale noden in het deeltijds kunstonderwijs' en 'afstemming tijdelijke projecten kunstinitiatie voor kansarme en/of allochtone minderjarigen en muzische vorming', 9 november 2010
- * Advies over tweedekansleerwegen voor het behalen van een diploma secundair onderwijs, 9 november 2010
- Advies over aanvragen voor onderwijsbevoegdheid NT2-richtgraad 1 basiseducatie door centra voor volwassenenonderwijs, 11 januari 2011
- Advies over de voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs en de basiseducatie, 1 maart 2011
- Advies over de conceptnota inhoudelijke vernieuwing deeltijds kunstonderwijs, 10 mei 2011
- Advies over aanvragen tot afwijking van de programmatiestop deeltijds kunstonderwijs 2011-2012, 10 mei 2011

* advies op eigen initiatief

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Basiseducatie
Commissie Deeltijds Kunstonderwijs
Commissie Volwassenenonderwijs
Werkgroep Inburgering
Werkgroep Tweedekansleerwegen

Leden op 30 juni 2011

RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangende leden
Inrichtende machten en opleidingsverstrekkers			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Gunther Degroote – vz	Daisy Denolf	Off.	Johan Donckers	Lien Plasschaert
POV	Ann De Herdt	Dirk Debroey	Vrij	Paul Van Camp	Geert Verstrynghe
OVSG	Jo Degroote	Bavo Van Soom	Cursisten		
VSKO	Kurt Berteloot	Maryse Boufflette		Frank Barro	Wilfried Vergauwe
VSKO	Tony Bastijns	Carina Peeters		Thierry Goffart	Marc Beckers
VSKO	Veerle Adams	Geert Degrande		Geert Lamon	Caroline Geerts
Basis- educatie	Hilde Derveaux	Christof Vanden Eynde		Lutgart Raeymaekers	Vanessa Bodengien
VDAB	Mireille Gillebeert	Dominique Berrier	Sociaal-economische organisaties		
SoCiuS	Fred Dhont	Ronny Leenknecht	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
SYNTRA	Ben Bruyndonckx	Steven De Pauw	SERV	Hakima El Meziane	Christel Geltmeyer
Directeurs			SERV	Peter Van der Hallen	Lut Maertens
Off. DKO	Bart Remans	Johan Jonniaux	ABVV	Françoise Vermeersch	Philippe Diepvents
Vrij CVO	Carmen Wullaert	Herman De Cnijf	Sociaal-culturele organisaties		
Off. CVO	Hans Martens	–		Hugo Verhenne (FOV senior)	Dirk Verbist
Basis- educatie	An Butaye	Rein De Ryck	VV	Mohamed Lahlali (Minderhedenforum)	–
Personeel			<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
ACOD	Georgy Baor	Elke Debelder			
ACOD	Annick Pascual	Raf De Weerd			
COC	Dirk De Zutter – o.vz	Sylvie Van Speybroeck			
COC	Ingrid Kremer	Paul Verachtert			
COC	Herlinde Uten	Gerald Paternoster			
VSOA	Harald De Mynck	Ingrid Van Cauter			

Bijlage 5 Activiteiten

--

1 Studiedagen

- Trajectbegeleiding levenslang en levensbreed leren. Praktijk-kuitwisseling instellingsoverschrijdend samenwerken
26 november 2010, Novotel, Leuven
- Workshops diversiteit hoger onderwijs
17 december 2010: studieloopbaanbegeleiding
23 maart 2011: startcompetenties
19 mei 2011: studievaardigheden
- Time-out in het buitengewoon basisonderwijs
22 februari 2011, BIP (Brussels Info Place), Brussel
- Good practices doorverwijzing NT2
6 & 12 mei 2011, Vlor

2 Vormingsdagen

- Seminarie gelijke kansen in het gezondheidsbeleid op school
23 september 2010, Vlor

3 Interne toelichtingen

- Toelichting masterthesis Factoren die de drop-out in het tweedekansonderwijs in Vlaanderen beïnvloeden
3 september 2010
- Toelichting verslag Rekenhof over de pedagogische en administratieve ondersteuning van basis- en secundaire scholen
8 september 2010
- Toelichting oriëntatienota hervorming secundair onderwijs
21 september 2010
- Toelichting visienota 'decreet kinderopvang'
6 oktober 2010
- Presentatie OBPWO-onderzoek. Beginsituatie van leerlingen in het eerste leerjaar B van het secundair onderwijs'
25 november 2010
- Presentatie beleidsevaluatie RTC, investeringsoperaties en samenwerking VDAB-onderwijs
10 december 2010
- Toelichting onderzoeksrapport 'Multiculturele diversiteit en onderwijs aan leerlingen met specifieke behoeften'
16 december 2010
- Voorstelling PISA-resultaten 2009 voor Vlaanderen
18 januari 2011
- Voorstelling rapport tussentijdse evaluatie decreet volwas-senenonderwijs
11 maart 2011
- Toelichting conceptnota inhoudelijke vernieuwing deeltijds kunstonderwijs
22 maart 2011

- **Toelichting hervormingsplannen Inburgering, Integratie en Huizen van het Nederlands**
22 maart 2011
- **Toelichting rapport schoolverzuim 2009-2010**
7 april 2011
- **Toelichting Onderwijsspiegel: Het ERK en de opleidingen vreemde talen van het volwassenenonderwijs**
10 mei 2011
- **Toelichting Onderwijsspiegel: het talenbeleid in de basisschool**
11 mei 2011
- **Toelichting Onderwijsspiegel: met specifieke link naar het buitengewoon onderwijs**
11 mei 2011
- **Toelichting Competent**
13 mei 2011
- **Toelichting sociale ongelijkheid bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs**
8 juni 2011
- **Toelichting rond de maximumfactuur**
22 juni 2011

4 Andere

- **Seminarie in het kader van de probleemverkenning over de relatie tussen gezin en school**
9 en 10 december 2010, Vlor
- **Startdag. Juridisering en onderwijs**
30 september 2010, Vlaams Parlement, Brussel

Bijlage 6 Publicaties

--

Een probleemverkenning over juridisering en onderwijs
Brussel, Vlor, september 2010, 182p.

Education councils in Europe.
Balancing expertise, societal input and political control in the production of policy advice
Brussel, november 2010, 218p.

Jaarverslag 2009-2010
Brussel, Vlor, september 2010, 71p.

Bijlage 7 Wie is wie

--

Permanent secretariaat van de Vlor

Mia Douterlungne administrateur-generaal
Nancy Tuts directiesecretariaat

inhoudelijke ondersteuning van de raden

Patrice Caremans directeur, o.a. gelijke-onderwijskansenbeleid
Geertrui De Ruytter directeur, o.a. praktijkgericht
onderwijsonderzoek, gezin-school, brede school
Roos Herpelinck directeur, o.a. leerzorg, onderwijsbeleid EU,
leerlingenbegeleiding
Koen Stassen adjunct van de directeur, aansluiting
onderwijs-arbeidsmarkt

Isabelle De Ridder secretaris Raad Hoger Onderwijs
Monique De Ridder secretaris Raad Levenslang en Levensbreed
Leren
Johan Van Ransbeek secretaris Raad Secundair Onderwijs
Tony Vermeire secretaris Raad Basisonderwijs

Carine De Smet projectmedewerker internationaal
onderwijsbeleid en gelijke onderwijskansen
Ilse Servranckx projectmedewerker gezondheidsbevordering
Goedele Verhaeghe projectmedewerker praktijkgericht
onderwijsonderzoek

ondersteunende diensten

Filip De Bruyne directeur ICT en financiën
Ann Daenens communicatieverantwoordelijke
Joël Job personeels- en logistiek verantwoordelijke

Isabelle Berghs documentatiedienst
Machteld Lambrecht personeelsadministratie
Nathalie Walravens boekhouding

administratie

Piet De Craecker – Nicole Meuleman – Mireille Pauwels
Pascale Vaegenhende – Laurens Vyncke – Daniëlle Wouters

onthaal

Ebru Bicer – Viviane Piron – Sigrid Van Laethem

technisch medewerker

Nelis Pex

leerwerker

Suzanne Koundouno

Bijlage 8 Lijst van courante afkortingen

--

ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten	EVK	eerder verworven kwalificaties
AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs	EUNEC	European Network of Education Councils
AgODi	Agentschap voor Onderwijsdiensten		
AR	Algemene Raad (Vlor)	FOPEM	Federatie van Onafhankelijke Pluralistische Emancipatorische Methodescholen
ASO	algemeen secundair onderwijs		
		GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
BaMa	bachelor-master	GOK	gelijke onderwijskansen
BaO	basisonderwijs	GON	geïntegreerd onderwijs
BSO	beroepssecundair onderwijs		
BuBaO	buitengewoon basisonderwijs	HOSP	hooger onderwijs voor sociale promotie
BuO	buitengewoon onderwijs	HBO	hooger beroepsonderwijs
BuSO	buitengewoon secundair onderwijs		
		ICT	informatie- en communicatietechnologie
CBE	centrum voor basiseducatie	ION	inclusief onderwijs
CDO	centrum voor deeltijds onderwijs	ISCED	Standard Classification of Education
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding		
COC	Christelijke Onderwijscentrale	KOOGO	Koepel van Ouderverenigingen van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs
COV	Christelijk Onderwijzersverbond	KSO	kunstsecundair onderwijs
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs		
		LOP	lokaal overlegplatform
DBSO	deeltijds beroepssecundair onderwijs		
DKO	deeltijds kunstonderwijs	NT2	Nederlands als tweede taal
EDO	educatie duurzame ontwikkeling		
EVC	erkenning van eerder (of elders) verworven competenties		

OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek	SVO	secundair volwassenenonderwijs
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling	SYNTRA	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen
OKAN	onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers	TKO	tweedekansonderwijs
OKO	Overlegplatform Kleine Onderwijsverstrekkers	TSO	technisch secundair onderwijs
OVA	commissie Onderwijs, Vorming en Arbeidsmarkt		
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Vlaamse Steden en Gemeenten	UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
OV3	opleidingsvorm 3 in het buitengewoon secundair onderwijs		
PGO	praktijkgericht onderzoek	VCLB	Vrije CLB-koepel
POV	Provinciaal Onderwijs Vlaanderen	VCOV	Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen
		VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
RBO	Raad Basisonderwijs (Vlor)	VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
RHO	Raad Hoger Onderwijs (Vlor)	Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
RLLL	Raad Levenslang en Levensbreed Leren (Vlor)	VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
ROGO	Raad voor Ouders van het GO!	VO	volwassenenonderwijs
RSO	Raad Secundair Onderwijs (Vlor)	VOKA	Vlaams netwerk van ondernemingen
RTC	Regionale Technologische Centra	VOOP	Vlaams Onderwijs Overlegplatform
		VSK	Vlaamse Scholierenkoepel
Se-n-Se	secundair-na-secundair onderwijs	VSKO	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	VSOA	Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt
SO	secundair onderwijs	VVKHO	Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen
SoCius	Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk	VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten

VLOR | vlaamse
onderwijsraad

Kunstlaan 6, bus 6
1210 Brussel
02 219 42 99
info@vlor.be
www.vlor.be